

60712

magazyn

Numer 1 wydano
23 sierpnia 1980
w Stoczni Gdańskiej

SOLIDARNOŚĆ

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Josepha Conrada Kocwirskiego
Pracownia Regionalna
przełęczka pocztowa 17
50-959 Gdańsk
tel. 301-49 11 00 227

ISSN 1232-9984

ZARZĄDU
REGIONU
GDAŃSKIEGO

(515)
wrzesień 2008

6 STOCZNIE

Zegar tyka...

9 HISTORIA

Strajki 1988

19 SPORT

XIV Maraton Solidarności

® **GODNA** praca
emerytura

NSZZ **SOLIDARNOŚĆ** to

GODNE ŻYCIE

MANIFESTACJA - WARSZAWA 29.08.08 - W SAMO POŁUDNIE

POWIEDZMY TO RAZEM

W KRAJU

Pikieta przed realem,-

„Solidarność” w marketach real,- Polska domaga się wzrostu wynagrodzenia zasadniczego o 500 zł dla wszystkich zatrudnionych. 1 lipca około 250 pracowników protestowało przed siedzibą spółki w Warszawie. Od kilku miesięcy trwają tam negocjacje płacowe.

Ochrona w akcji

15 lipca związkowcy z „Solidarności” wręczyli szefom największych firm ochrony w Polsce petycję z postulatami podwyżek wynagrodzeń. Pracownicy ochrony to jedna z najgorzej wynagradzanych grup zawodowych. Z badań przeprowadzonych przez „S” wynika, że za niskie stawki godzinowe – na poziomie 5-6 zł netto za godzinę, w wielu przypadkach poniżej minimalnego wynagrodzenia. Pracownicy domagają się podniesienie stawek godzinowych do 10 zł netto dla ochrony fizycznej, 14 zł netto dla pracowników konwojów i patroli interwencyjnych. Do NSZZ „Solidarność” w firmach ochroniarskich należy obecnie ponad 4400 pracowników.

Wyścig Solidarności i Olimpijczyków

5 lipca w Jastrzębiu Zdroju zakończył się ostatni etap Wyścigu Solidarności i Olimpijczyków – jednej z największych imprez kolarskich w kraju. Łukasz Bodnar z ekipy DHL Autor, podobnie jak przed rokiem, zwyciężył w 19 edycji wyścigu. Drugie miejsce zajął Ukrainiec Denis Kostiuk, a trzecie reprezentant Polski Błażej Janiaczyk. Zwycięzcą ostatniego etapu został Mateusz Mróz. W tym roku kolarze mieli do pokonania trasę z łodzi do Jastrzębia Zdroju. Dla zawodników krajowych Wyścig Solidarności i Olimpijczyków jest najważniejszą imprezą wieloetapową gdyż ma najwyższą (za wyjątkiem Tour de Pologne) klasę UCI 2.1.

Zwolnienia w Eldrobie

Trwa ogólnopolska akcja wysyłania petycji do szefów firmy Eldrob SA i Indykpol w obronie miejsc pracy. Akcja koordynowana jest przez Sekretariat i Sekcję Krajową Przemysłu

Mięsnego, Drobiarskiego i Tłuszczowego „S”. Zarząd Spółki Eldrob SA, działający w imieniu pracodawcy, 20 maja 2008 r. zawiadomił zakładowe organizacje związkowe i Radę Pracowników o zamiarze zamknięcia części zakładu i przeprowadzenia zwolnień grupowych 223 pracowników (60 proc. zatrudnionych). Związkowcy apelują o przyłączenie się do wysyłania petycji. W ten sposób możemy pomóc oczekującym wsparcia pracownikom i związkowcom z „S” z Lubuskich Zakładów Drobiarskich, którzy protestują przeciwko zwolnieniom. Petycja dostępna na stronie www.solidarnosc.org.pl.

Ochrona zdrowia – brak dialogu

Związkowcy i przedstawiciele innych organizacji uczestniczących w pracach Komisji Zdrowia Sejmu RP nad projektem ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oburzeni są sposobem pracy nad ustawami zdrowotnymi. Wystosowali list do premiera Donalda Tuska, w którym napisali m.in. „Obecny sposób postępowania koalicji rządowej łamie wszelkie kanony dialogu społecznego, do którego przywiązywanie akcentował Pan Premier od początku swoich rządów”. Podkreślają, że podczas prac w Sejmie partnerom społecznym nie udziela się głosu. Natomiast ważne dla pacjentów i pracowników ustawy przeprowadza się przez Komisję Zdrowia w nocy.

Chcą pracować

22 lipca odbyła się ogólnopolska pikietą przeciwko zwolnieniom pracowników w toruńskiej Elanie. Pracownicy zmanifestowali swój sprzeciw wobec planów likwidacji firmy i zwalnianiu zatrudnionych.

Lista nie dla pracodawcy

Organizacja zakładowa nie ma obowiązku ujawniać członków Związku – tak orzekł 7 lipca generalny inspektor ochrony danych osobowych, który rozpatrywał sprawę jednej z organizacji zakładowych „Solidarności”, od której pracodawca żądał imiennego wykazu pracowników będących członkami Związku. W ocenie generalnego inspektora pozyskiwanie danych osobowych wszystkich pracowników należących do zakładowej organizacji związkowej narusza jedną z podstawowych zasad przetwarzania danych osobowych, jaką jest zasada adekwatności. Pracodawca powinien realizować prawo z art. 30 ust. 21 ustawy o związkach zawodowych poprzez indywidualne wystąpienie, odnoszące się do poszczególnych pracowników.

W REGIONIE

Elektrociepłownie Wybrzeże – „nie” dla zwolnień!

30 czerwca, w dniu wizyty w gdańskiej spółce Philippe’a Vavasseura, prezesa EDF Polska, związki zawodowe działające w EC Wybrzeże zorganizowały pikietę protestacyjną. Związkowcy nie godzą się na restrukturyzację, która doprowadzi do utraty miejsc pracy przez kilkuset pracowników. Do Grupy EDF Polska, oprócz EC Wybrzeże, należą: Elektrociepłownia Kraków, Elektrownia Rybnik, Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich Kogeneracja, Toruńska Energetyka Cergia, Elektrociepłownia Zielona Góra, a także spółki

Everen. Właściciel zamierza przeprowadzić konsolidację przedsiębiorstw. Pracę mogą stracić przede wszystkim informatycy, pracownicy administracji, działów finansowego i zamówień.

Menedżerowie są już w Europie, a pracownicy nie

Przygotowania do ogólnopolskiej manifestacji w Warszawie, obchody strajków 1988 roku oraz projekt powołania Pomorskiej Fundacji Edukacji i Pracy – to główne tematy posiedzenia Zarządu Regionu Gdańskiego, które odbyło się 7 lipca. Posiedzenie rozpoczęło się od omówienia przygotowań do ogólnopolskiej manifestacji, która ma się odbyć 29 sierpnia. Jest ona elementem kampanii społecznej „Godna praca – godna emerytura”, której rozpoczęcie ogłosiła w czerwcu Komisja Krajowa. – Mówi się o zniesieniu ustawy kominowej, która ogranicza wynagrodzenie menedżerów. Nic nie mówi się natomiast o zmianie ustawy popiawkowej, ograniczającej wynagrodzenia pracowników. Menedżerowie są już w Europie, a pracownicy nie – mówi Jacek Rybicki, komentując propozycje zmian w „ustawie kominowej”. Członkowie ZRG przyjęli uchwałę, w której zobowiązali struktury Związku do zorganizowania udziału jego członków w manifestacji. Zarząd Regionu zapoznał się również ze stanem przygotowań do obchodów 20 rocznicy strajków 1988 roku.

Kombatanci protestują

Zarząd Koła Gdańsk Związku Solidarności Polskich Kombatantów zaprotestował przeciwko ponizaniu rangi Sejmu RP przez niektóre środowiska poselskie, związanym z próbami deprecjonowania efektów pracy ministra Zbigniewa Ziobry. Kombatanci podkreślają, że jako ludzie walczący o niepodległość Polski mają prawo wymagać od rządzących dzisiaj

ojczyzną zachowania patriotycznej postawy i przestrzegania ślubowania poselskiego.

Ekspozycja na peronach SKM

10 lipca zainaugurowano wystawę „Przeźrenstwo wolności”, eksponowaną na trasie SKM Gdańsk Główny – Gdynia Stocznia. Organizatorami ekspozycji są Europejskie Centrum Solidarności, Fundacja Centrum Solidarności oraz Szybka Kolej Miejska sp. z o.o.

Stoczniovcy pod domem premiera w Sopocie

Około 170 pracowników Stoczni Gdańsk SA protestowało 11 lipca pod domem premiera Donalda Tuska w Sopocie. Stoczniovcy domagali się odwołania ministra skarbu Aleksandra Grada oraz wyjaśnienia kwestii, gdzie podziały się pieniądze, które rzekomo stocznia dostała w ramach pomocy publicznej.

8 sierpnia 2008 r. zmarł nagle w wieku 44 lat nasz kolega

HENRYK TALAŚKA

Zmarły był aktywnym i zaangażowanym w swą działalność członkiem KZ NSZZ „Solidarność” przy Flextronics International Poland.

Wyrazy głębokiego współczucia dla pogrążonej w żalu rodzinie składają koledzy z Komisji Zakładowej i współpracownicy. Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Flextronics International Poland

Zarząd Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” składa serdeczne wyrazy współczucia rodzinie

HENRYKA TALAŚKI

zmarłego 8 sierpnia 2008 roku w wieku 44 lat naszego kolegi, aktywnego i zaangażowanego w swą działalność członka Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Flextronics International Poland

„Nie umiera ten kto trwa w pamięci żywych”

WSZYSTKIM

którzy w bolesnych dla nas chwilach dzielili z nami smutek i żal, okazali serce i ofiarowali przyjacielską pomoc, wzięli liczny udział we mszy św. i oddali ostatnią posługę, odprowadzając na miejsce wiecznego spoczynku naszego kolegę

HENRYKA TALAŚKĘ

składamy wyrazy głębokiej wdzięczności i podziękowania. Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność”

magazyn

Solidarność

Wydawca: Region Gdański NSZZ „Solidarność”

Redaguje zespół: Małgorzata Kuźma (red. naczelna) tel. 0/501-121-096,

Ryszard Kuźma (skład, red. techniczny) Jarosław Wierchołowski Olga Zielińska

Współpracują: Maria Giedz Paweł Glanert Wojciech Kujatt

Marek Lewandowski Marian Matocha Wojciech Milewski Aleksander Miśkiewicz Dorota Schmidt Maria Szwajkiewicz Dorota Trela-Godzwon Tomasz Wiecki Janina Wieczerska

Nadzór merytoryczny: Wojciech Książek

Kolportaż: Roman Stegert tel. 058 301-71-21

Zamawianie: 058 301-71-21

Adres redakcji: ul. Wały Piastowskie 24, 80-855 Gdańsk, tel.: 058 308-42-72, 058 301-71-21 fax: 058 308-44-18

Druk: Zakłady Graficzne im. J. Czyżewskiego Tczew, ul. Kwiatowa 11

Redakcja zastrzega sobie prawo do redagowania i skracania nadesłanych i publikowanych tekstów.

Za treść reklam redakcja nie odpowiada.

Oddano do druku 21.08.2008 r.

http://www.solidarnosc.gda.pl

e-mail: magazyn.solidarnosc@solidarnosc.gda.pl

Okładka: Plakat promujący kampanię „Godna praca – godna emerytura” © Andrzej Sowiński

Koleżanki i Koledzy,

„Solidarność” powstała jako sprzeciw wobec lekceważenia człowieka, w obronie prawa do godnej pracy i płacy. Człowiek był i jest dla nas podmiotem, a nie przedmiotem w zakładzie pracy. Niestety, po 28 latach nadal musimy walczyć o te wartości. Prawa pracownika są ignorowane i łamane. Płace nie pozwalają na życie rodziny na godnym poziomie. Praca w trudnych warunkach powiększa liczbę schorowanych emerytów i rencistów. Projekty zmian Kodeksu pracy i innych ustaw mają pozbawić nas kolejnych praw obowiązujących w cywilizowanych krajach. Musimy więc po raz kolejny upomnieć się o to, co dla nas najważniejsze:

- systematyczny wzrost płac wszystkich pracowników
- prawo do wcześniejszej emerytury dla wszystkich zatrudnionych w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze
- wzrost płac w sferze budżetowej faktycznie rekompensujący podwyżki cen
- podwyższenie płacy minimalnej do wysokości 50 procent średniej krajowej

- nowelizację ustawy o negocjacyjnym kształtowaniu wynagrodzeń.

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” zdecydowała o zorganizowaniu 29 sierpnia 2008 r. w Warszawie ogólnopolskiej manifestacji pod hasłem „Godna praca – godna emerytura”. Chcemy, by usłyszano nasz głos i poznano naszą determinację. Chcemy powiedzieć głośno rządzącym i tworzącym prawo, iż pragniemy pracować godnie i godnie żyć na emeryturze.

28 lat temu rozpoczęliśmy walkę o demokratyczną Polskę, o równe prawa dla wszystkich. Dzisiaj nadal musimy walczyć. Nasz udział w manifestacji ma pokazać wszystkim, iż nie godzimy się na pogarszanie warunków pracy i życia, a najważniejsze decyzje dotyczące przyszłości nie mogą być podejmowane z pominięciem naszego głosu, bez dialogu społecznego.

Spotkajmy się 29 sierpnia o godzinie 12 w Warszawie na placu Piłsudskiego.

Krzysztof Dośła
przewodniczący
Zarządu Regionu Gdańskiego
NSZZ „Solidarność”

PYTANIE MIESIĄCA

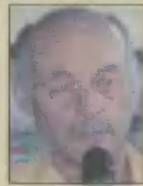
Czy kampania „Godna praca

– godna emerytura”, prowadzona przez „Solidarność”, jest potrzebna?

STANISŁAW KOTYŃSKI
przewodniczący KM „S”
w Gdańskim Przedsiębiorstwie
Energetyki Ciepłej

– Musimy obudzić rządzących, aby zobaczyli wreszcie, że dzieje się źle, że płace, jakie otrzymują pracownicy, są za niskie, że nie godzimy się na arbitralne decydowanie o terminie przejścia na emeryturę i na jej żalosną wartość. Obietnice, składane przez ten rząd przed wyborami i już po nich, nie są realizowane i trzeba to głośno powiedzieć.

JAN KLASSA, przewodniczący
Regionalnej Sekcji Emerytów
i Rencistów „S”

– Z pewnością tak. Rząd nie robi nic, by ograniczyć rosnące koszty utrzymania, szczególnie dotkliwe dla emerytów. Według dostępnych danych wzrosły one, łącznie z podwyżkami cen żywności, o ok. 30 proc., natomiast pensje stoją cały czas w miejscu, mimo że rząd wciąż chwali się ich wzrostem. My jednak tego nie doświadczamy. Nie ma w ogóle co mówić o wysokości emerytur, jeżeli zdarzają się podwyżki, to są one w śmiesznej wręcz wysokości. Myślę, że najwyższy czas, by przeciwko temu zaprotestować.

JAN CUBER, przewodniczący KZ
„S” w Makro

– Zorganizowanie tej kampanii to bardzo dobry pomysł. Myślę, że wielu pracowników, ale także i emerytów czekało na taką akcję. Będę oczekiwał z niecierpliwością jej rezultatów. Mam nadzieję, że rząd pozytywnie zareaguje na nasze postulaty, tym bardziej że nie jesteśmy gołoślni. Kampania jest bardzo dobrze zorganizowana, merytoryczna, opieramy się także na opiniach ekonomistów. To nie jakaś niekontrolowana „zadyma”, gdzie każdy żąda czego chce.

RYSZARD GAJEWSKI
przewodniczący KZ „S” w EC
Wybrzeże

– To bardzo dobry pomysł, ta kampania jest wręcz niezbędna. Brak dialogu społecznego, brak rozmów w Komisji Trójstronnej, spadająca siła nabywczą dochodów pracowników i emerytów – to zjawiska, przeciwko którym musimy zdecydowanie zaprotestować. Ja na pewno będę także brać udział w akcjach w ramach tej kampanii.

MIECZYŚLAW FILIPCZAK
prezes Zarządu Głównego
Związku Solidarności Polskich
Kombatantów w Gdańsku

– Gorąco popieramy tę kampanię, sytuacja w Polsce jest fatalna i trzeba zaprotestować przeciwko temu, co robi rząd. Politycy nie robią dziś polityki dla kraju, tylko dla swoich kont i przeciwko takim zachowaniom, które niszczą Polskę i odbijają się na gospodarce poprzez drożyznę i niskie zarobki, trzeba zaprotestować. Niestety, my, emeryci, jesteśmy w najgorszej sytuacji. Najbardziej boli nas to, że walczyliśmy za tę ojczyznę, wielu oddało życie, tymczasem rządzący nic sobie nie robią z powinności patriotycznych. Nie możemy znieść prowadzenia Polski nad przepaść.

oprac. (jw)

Gospodarka potrzebuje wyższego wzrostu płac

Komisja Krajowa i Zarząd Regionu Gdańskiego „S” o kampanii „Godna praca – godna emerytura”

Uchwała nr 10/2008

Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” ws. udziału w manifestacji 29 sierpnia 2008 roku

Zarząd Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” zobowiązuje struktury i członków Związku do udziału w manifestacji, która odbędzie się 29 sierpnia 2008 roku w Warszawie. Główne hasła manifestacji – zgodnie z uchwałą Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” – dotyczą zapewnienia godnej pracy, wzrostu wynagrodzeń i godnej emerytury.

Szczegóły organizacyjne zostaną opracowane i rozesłane do organizacji zakładowych (międz Zakładowych) przez Prezydium ZR.

UCHWAŁA KK nr 16/08

ws. kampanii „Godna praca – godna emerytura”

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” realizując Deklarację Programową postanawia rozpocząć kampanię „Godna praca – godna emerytura”. Celem kampanii jest podkreślenie, że praca bezpieczna i godziwie wynagradzana warunkuje godną emeryturę i ma bezpośredni wpływ na trwałą rozwój gospodarczy.

Komisja Krajowa podkreśla, że popyt wewnętrzny inspirowany przez systematyczny wzrost wynagrodzeń przyczynia się do rozwoju gospodarczego. Rozwojowi sprzyjają też inwestycje w bezpieczeństwo i wykształcenie pracownika oraz tworzenie systemu minimalizującego bezrobocie i wspierającego aktywność na rynku pracy coraz większej liczby osób.

KK jednocześnie podkreśla, że znakomita większość emerytów w Polsce żyje z minimalnych emerytur nie zabezpieczających godnej egzystencji.

W związku z tym Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” będzie kontynuować działania na rzecz:

- godnej pracy
- wzrostu płac
- rozwiązań systemowych w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

Komisja Krajowa w ramach akcji „Godna praca – godna emerytura” zorganizuje kampanię informacyjną oraz manifestację Związku w Warszawie w dniu 29 sierpnia br.

Uzasadnienie:

Godna praca zgodnie z Rezolucją Parlamentu Europejskiego to priorytet polityki społeczno-gospodarczej państwa poprzez szczególne położenie nacisku na tworzenie miejsc pracy o dobrej jakości, poszanowanie podstawowych praw pracowników wszystkich kategorii, zwiększenie ochrony społecznej oraz promowanie dialogu społecznego.

Gospodarka potrzebuje wyższego wzrostu płac w celu zwiększenia konsumpcji gospodarstw domowych a więc w celu zastąpienia krótkoterminowego sukcesu gospodarczego, opartego na wzroście eksportu i inwestycji, wzrostem długoterminowym, trwałym i posiadającym solidne podstawy. Mimo szybkiego wzrostu płac w ostatnich dwóch latach, Polacy wciąż mało zarabiają – wynika z najnowszych danych GUS. Co dziesiąty otrzymuje wynagrodzenie na poziomie płacy minimalnej, a najwięcej osób zarabia niespełna 1,5 tys. zł brutto.

Niskie płace są powodem nie tylko emigracji, ale także tego, że wiele osób pozostaje biernych zawodowo z powodu wieloletnich zaniedbań publicznych służb zatrudnienia i braku reform w dziedzinie kształcenia ustawicznego i podnoszenia kwalifikacji.

W przyjętym w Polsce systemie zabezpieczenia emerytalnego zastosowano zasadę ściślej zależności między płaconą składką a wymiarem późniejszego świadczenia. Niskie zarobki powodują więc uzasadnione frustracje pracujących z powodu obaw o wysokość zabezpieczenie materialnego na starość.

Komisja Krajowa opowiada się za aktywną polityką państwa, samorządów i pracodawców na rynku pracy, która inwestuje w ludzi poprzez dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do oczekiwań indywidualnych, skoordynowanych z potrzebami pracodawców oraz rozwój i promowanie kształcenia ustawicznego, szczególnie dla grup w trudnej sytuacji, ale także za zapewnieniem osobom starszym odpowiedniej ochrony społecznej, będącej elementem godnej pracy.

Musi istnieć odpowiednia zależność (korelacja) systemu podatkowego, godziwego wynagrodzenia za pracę, aby system zabezpieczenia społecznego był wydajny oraz zrównoważony i dostarczał wsparcia w postaci gwarantowanego dochodu.

Solidarność

www.solidarnosc.gda.pl

...wiesz więcej!

O CZYM SZUMIAŁY MEDIA

Lato, pogoda zmienna

Wycieczka premiera Tuska do Machu Picchu to byłby temat jak znalazł na sezon ogórkowy, coś jak potwór z Loch Ness. Ale nie był, bo działy się rzeczy ważniejsze.

Do nich zaliczam emisję reportażu historycznego Ewy Stankiewicz i Anny Ferens pt. „Trzej kumple”, o okolicznościach śmierci Stanisława Pyjasa (1977), zabitego przez SB za działalność opozycyjną. Film jest ciosem dla mitu, że tajni współpracownicy SB to nieszczęsne ofiary szantażu i przymusu służb. Lesław Maleszka, główny bohater filmu, jest postacią żenującą. Chociaż swego czasu wypowiadał się w „Gazecie Wyborczej”, że był tw o pseudonimie „Ketman”, nie była to „spowiedź szczerą”. W filmie na pytanie, czemu kapował (i to z talentem, gorliwie), odpowiada tylko: „to dobre pytanie”! Żenujące są także wypowiedzi Michnika, Widackiego, Kozłowskiego, bo wykrętne albo kłamliwe. Tylko pryncypialna jak zawsze prof. Jadwiga Staniszkis niepoprawnie oświadczyła, że lustracja jest konieczna i że dość już rozczulania się nad losem kapusiów.

Wydarzeniem już nie tylko medialnym, ale historycznym była tragiczna śmierć prof. Bronisława Geremka. Tak jakby zamykała pewną epokę – epokę kompromisu Okrągłego Stołu. Widoczna jest już zmiana pokoleniowa. Dzisiejsi czterdziesto- i pięćdziesięciolatkowie bez sentymentu odnoszą się do byłych autorytetów. Świadczy o tym choćby tytuł nowej książki Ziemiakiewicza „Czas wrzeszczących staruszków”, która stała się, no, nie zaraz biblią, ale hitem i przewodnikiem dla pokolenia urodzonych jeszcze za Gierka. I to oni będą tworzyć IV Rzeczpospolitą według swoich wyobrażeń i postulatów. Nie wojując nawet zawzięcie z Trzecią. Ona i tak już weszła w porę zmierzchu.

Janina Wieczerska

Wyższe płace dla wszystkich

Prezydent Lech Kaczyński odmówił podpisania ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw.

Podczas krótkiego briefingu prezydent stwierdził, że nie można wprowadzać zagrożeń, że kadra kierownicza będzie zawsze korzystać z dobrych wyników spółek, natomiast pozostali pracownicy mogą z nich skorzystać, ale nie muszą.

Prezydent podkreślił jednocześnie, że niezbędne jest szybkie przyjęcie nowelizacji ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa, ze względu na inne znajdujące się w niej zapisy, dotyczące m.in. konwersji akcji spółek energetycznych. Zapowiedział w tej sprawie złożenie inicjatywy prezydenckiej.

Z powodu wprowadzenia do ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych przepisów uwalniających wynagrodzenia kadry kierowniczej, o zawetowanie ustawy zaapelowało 22 lipca do prezydenta prezydium KK NSZZ „Solidarność”. Związek obawiał się, że rosnące pensje kadry kierowniczej obciążą cały fundusz płac. Stracą na tym pozostali pracownicy, ponieważ w dalszym ciągu obowiązują ustawa o negocjacyjnym kształtowaniu wynagrodzeń (tzw. neopopiwek). Dlatego zgodę na uwolnienie pensji zarządów państwowych firm NSZZ „Solidarność” uzależnia od uchylenia ustawy o negocjacyjnym kształtowaniu wynagrodzeń u przedsiębiorców.

System wynagradzania u przedsiębiorców jest jednym z obszarów negocjacji w Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych (uchwała Komisji Trójstronnej nr 31 z dnia 3 kwietnia 2008 r.). Rząd rozpoczynając negocjacje z partnerami społecznymi zobowiązał się do niewnoszenia do Sejmu niezgodzonych inicjatyw legislacyjnych z obszaru objętego negocjacjami. Niestety, pomimo tych ustaleń, rząd doprowadził do uchwalenia w Sejmie ustawy znoszącej ograniczenia wzrostu płac członków zarządu i organów nadzorczych spółek Skarbu Państwa, a w ślad za tym całą kadry zarządzającej.

SIS nr 31(81)/2008

Pielgrzymka do Rzymu

Z okazji 30 rocznicy wyboru Sługi Bożego Jana Pawła II na Stolicę Piotrową „Solidarność” organizuje pielgrzymkę do Rzymu. Odbywać się będzie ona w połowie października 2008 roku.

Istnieją cztery propozycje programów pielgrzymkowych dla regionów Polski północnej. Najkrótszy wariant to 5-dniowa pielgrzymka lotnicza. Pozostałe trzy to wyjazdy autokarowe od 6 do 11 dni. Ceny zależą od środka lokomocji oraz od długości trwania pielgrzymki.

Centralnym punktem wszystkich tych pielgrzymek jest audyencja generalna u Ojca Świętego Benedykta XVI oraz msza święta, która zostanie odprawiona 16 października, w dniu 30 rocznicy wyboru Sługi Bożego Jana Pawła II na Stolicę Piotrową.

Pielgrzymka lotnicza obejmuje zwiedzanie Rzymu, natomiast pielgrzymki autokarowe, w zależności od ich długości, obejmują zwiedzanie włoskich miast, m.in. Asyż, Wenecja, Monte Cassino. Najdłuższa pielgrzymka obejmuje również Loretto, Pompeje, Padwę oraz Capri.

Koordinator ds. pielgrzymki w Regionie Gdańskim przyjmuje wypełnione karty

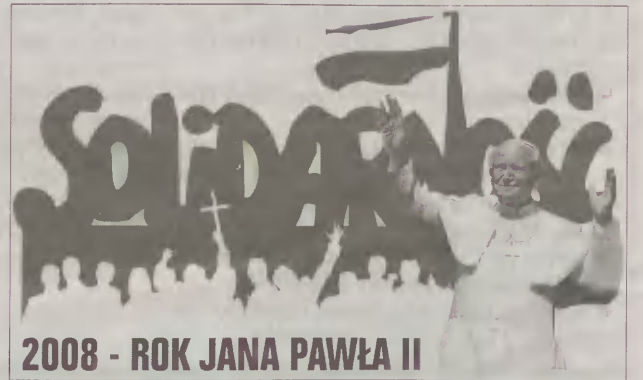
i przekazuje je organizatorowi technicznemu. Osoby z Regionu Gdańskiego powinny zgłaszać się do Katarzyny Sak (058 308-44-54, 058 301-04-44, e-mail: k.sak@solidarnosc.gda.pl).

Płatności za pielgrzymkę dokonywane będą w ratach na konto organizatora. Jed-

nak każdy uczestnik będzie zobowiązany do przekazania koordynatorowi kserokopii dokonanej wpłaty, pozwoli nam to monitorować przebieg przygotowań do pielgrzymki.

Więcej informacji na stronie www.solidarnosc.org.pl oraz w numerze 7-8/2008 „Magazynu Solidarność”.

(mk)

2008 - ROK JANA PAWŁA II

PROPOZYCJE PROGRAMÓW PIELGRZYMKOWYCH

- Pielgrzymka lotnicza do Rzymu (5 dni, 14-18.10.2008, cena 2395 zł)
- Pielgrzymka autokarowa do Rzymu z nawiedzeniem Asyżu (6 dni, 13-18.10.2008, cena od 995 do 1045 zł)
- Pielgrzymka autokarowa do Rzymu z nawiedzeniem Manoppello i San Giovanni Rotondo oraz pobytem na Capri (9 dni, 11-19.10.2008, cena od 1445 do 1495 zł)
- Pielgrzymka autokarowa do Rzymu z nawiedzeniem grobu Ojca Świętego Jana Pawła II, Loretto i Lanciano, San Giovanni Rotondo i Monte San Angelo oraz pobytem na Capri i w Pompejach (11 dni, 8-18.10.2008, cena od 1795 do 1845 zł)

AGENCJA OCHRONY MIENIA CERTUS

Prezes bez licencji

Warszawska Agencja Ochrony Mienia Certus, mająca swój oddział m.in. w Gdańsku, straci niebawem koncesję. Jej prezes utracił już licencję pracownika ochrony. To wynik skuteczności prawników Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”.

Firma szykanowała założycieli organizacji zakładowej „S”. Przewodniczącego Tymczasowej Komisji Zakładowej „Solidarności” w grudniu 2005 roku prezes Certusa zwolnił z pracy. W związku

z jawnym pogwałceniem prawa sprawa skierowana została do sądu. W tym samym czasie prezes dopuszczał się manipulacji, zastraszał także pozostałych inicjatorów powołania TKZ „S”. O problemie pisali-

śmy w nr. 1/2008 „Magazynu Solidarność”.

Ostatecznie, w wyniku działań prawników Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”, prokuratura skierowała do komendanta stołecznej policji wniosek o cofnięcie prezesowi licencji pracownika ochrony. Decyzja zapadła 18 lipca br. i w praktyce pociąga za sobą utratę koncesji przez AOM Certus.

(jw)

Stanowisko Prezydium ZR Gdańskiego w sprawie rosyjskiej agresji na suwerenną Gruzję

Prezydium Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” wyraża protest przeciwko zbrojnej agresji wymierzonej w suwerenne państwo, jakim jest Gruzja.

Przesyłamy wyrazy wsparcia dla Narodu Gruzińskiego, który stał się ofiarą imperialistycznej polityki rosyjskiego rządu. Solidaryzujemy się z niewinnymi ofiarami walk zbrojnych i apelujemy do obu stron o natychmiastowe zaprzestanie walk i przystąpienie do rozmów pokojowych.

28 lat temu bezkrwawa rewolucja „Solidarności” zapoczątkowała demokratyczne zmiany w krajach Europy Środkowowschodniej, z których skorzystali również obywatele obecnej Federacji Rosyjskiej. Dlatego tym bardziej

zwracamy uwagę, iż jedyną drogą rozwiązywania konfliktów jest dialog.

Uważamy, że niepodległa i demokratyczna Gruzja jest istotnym elementem międzynarodowego ładu i to nie tylko na Kaukazie.

Gdańsk, 12 sierpnia 2008 r.

Krzysztof Dośła
przewodniczący Regionu Gdańskiego
NSZZ „Solidarność”

GODNA PRACA – GODNA EMERYTURA

Płace motorem wzrostu gospodarczego

29 sierpnia w Warszawie NSZZ „Solidarność” organizuje ogólnopolską manifestację i domaga się: systematycznego wzrostu płac wszystkich pracowników, który zrekomensuje wzrost kosztów utrzymania, podwyższenia płacy minimalnej do wysokości 50 proc. przeciętnego wynagrodzenia, uprawnienia do obniżonego wieku emerytalnego dla pracujących w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze i przestrzegania prawa pracy oraz prawa pracowników do zrzeszania się.

Rozmowa z JANUSZEM ŚNIADKIEM, przewodniczącym NSZZ „S”

– Manifestacja pod hasłem „Godna praca – godna emerytura” będzie przeciwko rządowi czy przeciwko pracodawcom?

– To będzie manifestacja o coś. Nie wypowiadamy się przeciwko któremuś ze środowisk. Jeśli już, to przeciwko pewnemu sposobowi myślenia, przeciwko tezie, że możemy naszą przyszłość czy rozwój budować na kontrastach, żądzy zysku, na egoizmie.

– Od dłuższego czasu upominacie się o wyższe wynagrodzenia, ten postulat wysuwacie i w tej kampanii. Ale pracodawcy podkreślają, że w Polsce są zbyt wysokie koszty pracy.

– Odwołujemy się do pewnej rzeczywistości, na którą próbuje się zamykać oczy albo udawać, że się jej nie dostrzega. Dane GUS pokazują, że udział wydatków płacowych w kosztach firm maleje: spadł o blisko 1 proc. w ostatnim roku. Tymczasem próbuje się nas straszyć, że przyrost płac spowoduje dużą inflację, wywołując negatywne skutki,

które zahamują rozwój gospodarczy. Pomijają się fakty, na które powołaliśmy się na konferencji prasowej. Głównym motorem postępu gospodarczego w Polsce w latach 2007-08 był popyt wewnętrzny i podobnie ma być w kolejnych latach. My tego nie wymyśliśmy, tylko zacytowaliśmy tezy rządu z uzasadnienia do wskaźników makroekonomicznych na przyszły rok. Podobne opinie są zawarte w komunikacie rady naukowej NBP.

Więcej

w „Tygodniku Solidarność”

MARIA OCHMAN
przewodnicząca Sekretariatu Ochrony Zdrowia NSZZ „S”

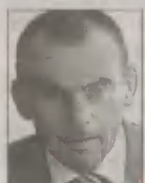
– Przede wszystkim jest to marsz o godność. O pracę w takich warunkach, które są przyjazne zarówno dla pracownika, jak i pacjenta. Chcemy też godziwie zarabiać, móc podnosić kwalifikacje i dzięki temu poprawiać swoją pozycję ekonomiczną i zawodową. Pójdziemy manifestować również, dlatego, że niektórym grupom naszych pracowników grozi pozbawienie części dotychczasowych uprawnień, należnych z racji występowania szczególnych warunków pracy. Chcemy pracować w placówkach służby zdrowia, w których świadczenia będą wykonywane dobrze, a pacjenci będą się czuli bezpiecznie. Dlatego zamierzamy zamianować przeciwko choremu pomysłom przekształcenia szpitali w przedsiębiorstwa nastawione na zysk.

mowę. To wszystko prowadzi do pogorszenia się warunków życia. W bankach i sektorze ubezpieczeń dochodzi do mobbingu, ludzie są narażeni na permanentny stres. Złe pozostają warunki pracy w handlu. Pracownicy, szczególnie tego sektora, nie mogą liczyć na godne emerytury. 19 proc. ludzi w Polsce żyje poniżej progu ubóstwa, a 13 proc. jest zagrożonych biedą. W tej grupie na pewno znajduje się wiele osób zatrudnionych w handlu i to o nich chcemy się upomnieć w czasie manifestacji w Warszawie.

KAZIMIERZ GRAJCAREK
przewodniczący Sekretariatu Górnictwa i Energetyki NSZZ „S”

– W sektorze paliwowo-energetycznym najważniejszym problemem jest brak dialogu. Sprzeciwiamy się również łamaniu wcześniej podpisanych porozumień zawartych z Sekretariatem Górnictwa i Energetyki przez ministerstwa skarbu i gospodarki w 2007 r. Porozumienia z pracodawcami naruszane są we wszystkich czterech spółkach energetycznych oraz w górnictwie kamiennym, soli, siarki oraz w zakładach zaplecza górniczego. Brakuje ludzi odpowiadających za poszczególne branże, co wynika z niekompetencji strony rządzącej i zarządów spółek. Sprzeciwiamy się ponadto łamaniu praw pracowników i praw związkowych, co jest nagminne w naszych branżach.

ALFRED BUJARA
przewodniczący Sekretariatu Banków, Handlu i Ubezpieczeń NSZZ „S”

– Drożeje wszystko, a realna wartość złotówki spada. Pensje idą do góry niejednokrotnie tylko o wskaźnik inflacji, a to nie jest adekwatne do wzrostu kosztów ponoszonych przez gospodarstwa do-

Odznaczenie za walkę z systemem

Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą został odznaczony 15 sierpnia br. ksiądz infułat Stanisław Bogdanowicz. Uroczystość odbyła się w gdańskiej bazylice Mariackiej.

Odznaczenie zostało przyznane za wspieranie działalności opozycyjnej w czasie stanu wojennego i za walkę z systemem komunistycznym. Wręczył je minister Maciej Łopiński, szef Kancelarii Prezydenta podczas uroczystej mszy w bazylice. Ksiądz infułat Stanisław Bogdanowicz odbierając odznaczenie powiedział, że to dla niego wielki zaszczyt i wyróżnienie. „Traktuję to jako nagrodę dla całej parafii i wiernych, którzy tę walkę ze mną prowadzili!” – dodał infułat.

Uchonorowany kapłan jest od lat proboszczem bazyliki Mariackiej, od kilku miesięcy pełni też funkcję wikariusza generalnego gdańskiej kurii. (jw)

Koledze Andrzejowi Staskowi wyrazi głębokiego współczucia z powodu śmierci

ŻONY

składają koleżanki i koledzy z Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w PH Chemia

Drożej Koleżance Bronisławie Truchlewskiej wyrazi szczerego współczucia z powodu śmierci

OJCA

składają koleżanki i koledzy z Komisji Międzyzakładowej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w Gdańsku

Siedem GRZECHÓW pracodawców

1. Pracodawcy konsumują wzrost gospodarczy kosztem pracowników

W 2007 r. wyniki finansowe przedsiębiorstw wzrosły o 20,3 mld zł w porównaniu do roku ubiegłego kiedy wynosiły 86,3 mld zł. Według GUS, udział kosztów płacowych w przemyśle w łącznej sumie kosztów spada z 11,4 proc. do 10,9 proc. od 2004 do 2007 r. Tymczasem aż 65 proc. pracowników otrzymuje wynagrodzenie nieprzekraczające średniej krajowej.

2. Pracodawcy utrzymują wysokie rozwarstwienie płacowe

Wg HAY Group, wynagrodzenia członków zarządów (płaca zasadnicza plus roczne premie i inne bonusy) dużych prywatnych firm w Polsce są na poziomie tych w Niemczech, gdzie menedżerowie zarabiają najlepiej w Europie. Płace członków zarządu mogą dochodzić nawet do 10 proc. zysku wypracowanego przez firmę. Charakterystyczne jest kumulowanie wynagrodzeń w niskich przedziałach zarobkowych, poczynając od minimalnego wynagrodzenia do kwoty mieszczącej się w granicach 70-80 proc. płacy przeciętnej.

3. Pracodawcy produkują młodych emerytów

Pracodawcy nie doceniają starszych pracowników, często decydując się na zastępowanie ich młodą kadrą. Charakterystyczne jest inwestowanie w szkolenie głównie młodych pracowników (24-34 lat). Procentowy udział w szkoleniach jest ponaddwukrotnie mniejszy w grupie pracowników w wieku 55-56 lat. Pracodawcy nie wprowadzają systemów zarządzania wiekiem.

4. Pracodawcy wykorzystują luki w prawie pracy

Pracodawcy zawierają umowy na czas określony nawet na kilkanaście lat, aby móc korzystać z dwutygodniowego okresu wypowiedzenia. Jak wynika z badań GUS, na podstawie umów na czas określony pracuje ponad 3,16 mln (25 proc.) z 11,94 mln zatrudnionych ogółem. Co czwarty pracownik jest zatrudniony na podstawie umowy na czas określony.

5. Pracodawcy oczekują zbyt długiej pracy w zbyt trudnych warunkach

Wprowadzone przez rząd kryterium wieku w przyznawaniu emerytur pomostowych jest niewłaściwe i powinno zostać zastąpione kryterium medycznym. Nie można wymagać od ludzi pracy aż do 65 roku życia w trudnych warunkach. Prowadzi to do dramatycznej sytuacji, gdzie może okazać się, że wielu pracowników nie dożyje swojej emerytury.

6. Pracodawcy wykorzystują elastyczność w zatrudnianiu, nie gwarantując ochrony i bezpieczeństwa pracowników

Pracodawcy eksploatują pracowników, nie zwracając uwagi na zachowanie równowagi pomiędzy pracą a życiem prywatnym podwładnych. Kobiety odkładają decyzję o założeniu rodziny ze względu na pracę.

7. Pracodawcy tłumią głos pracowników

Od 2004 r. liczba układów rejestrowanych przez okręgowych inspektorów pracy systematycznie się zmniejsza. Pracodawcy tłumią dialog społeczny, co prowadzi do paradoksalnej sytuacji, w której toczy się on poza pracownikami. Rocznie zawierano zaledwie jeden nowy ponadzakładowy układ

Wszystkie materiały prasowe na stronie: http://www.solidarnosc.org.pl/wydarzenia/godna/konfpras29_07/index.htm

Źródło: SIS 32(82) 2008

MARSZ STOCZNI GDYNIA

Krzyk milczenia

Około trzech tysięcy osób wzięło udział 16 lipca w marszu milczenia w obronie Stoczni Gdynia. Pochód trwał około 2,5 godziny. Protestujący szli trasą, którą pokonywali w Grudniu 1970 r., a potem w kolejnych latach w rocznice tragicznych wydarzeń. To miało symboliczny wymiar.

FOT. MAREK LEWANDOWSKI

Stocznioyca na ul. Świętojańskiej w Gdyni.

Obrona stoczni polską racją stanu – transparent takiej treści stocznioyca nieśli na przedzie pochodu. Nieco dalej inni trzymali deskę z budowanego w Gdyni statku, na której umieścili napis „Ostatnia deska ratunku”.

– Mamy jeszcze nadzieję, że nasz zakład zostanie uratowany – mówili **Zbigniew Belicki** i **Stefan Sikorski** z wydziału wyposażenia Stoczni Gdynia, którzy dźwigali deskę przez cały pochód. – Dlatego dziś idziemy w marszu i nasi koledzy również.

Obok spawaczy, ślusarzy, malarzy czy monterów szli stocznioyca z kadry kierowniczej i zarządzającej, a więc dyrektorzy pionów, kierownictwo wydziałów, brygadziści i pracownicy nadzoru. Na miejscu zostały jedynie służby techniczne odpowiedzialne za bezpieczeństwo stoczni. Uczestników pochodu wsparli pracownicy z wielu zakładów, między innymi z Gdańskiej Stoczni „Remontowa”, Stoczni Nauta, Stoczni Marynarki Wojennej, Portu Gdynia, hutnicy oraz przedstawiciele Zarządu Regionu Gdańskiego i Zarządu Regionu Słupskiego „Solidarności”, a także prezydent Gdyni **Wojciech Szczurek**. Szedł on z protestującymi od bramy stoczni aż pod pomnik Ofiar Grudnia '70 przy Urzędzie Miasta. Tam protestujący złożyli kwiaty.

– To jest ważne dla nas miejsce. Zawsze tu powtarzamy, że oni zginęli, abyśmy my mogli żyć godnie – mówił **Dariusz Adamski**, szef „Solidarności” w Stoczni Gdynia. Dodał, że jeśli Unia Europejska podejmie negatywną decyzję dotyczącą stoczni, skutki nie dotkną osób, które zawiązyły obecnej sytuacji, a samych stocznioyców i ich rodziny. – Przyszliśmy tu w milczeniu. Ale milczenie może też być krzykiem. I tym jest dzisiaj – mówił Adamski.

Prezydent Gdyni odczytał zebranych treść listu skierowanego do premiera **Donalda Tuska**: – Perspektywa ogłoszenia upadłości stoczni stanowi nie tylko osobistą tragedię dla tysięcy gdyńskich rodzin, ale również poważne zagrożenie dla stabilizacji gospodarczej w całym regionie. **Wojciech Szczurek** zaapelował do premiera o „najdalej idącą determinację w działaniach na rzecz ratowania polskich stoczni”. **Janusz Śniadek**, przewodniczący KK NSZZ „S”, nawiązał również do Grudnia 1970 r. i pochodów w rocznice tragicznych wydarzeń. Śniadek podkreślił, że winę za dzisiejszy stan stoczni w znacznym stopniu ponoszą kolejne ekipy rządowe, poczynając od SLD-owskiej. – Było wiele z ich strony zaniechań, a teraz wiemy, że wadliwie przygotowano dla Komisji Europejskiej plany restrukturyzacyjne i prywatyzacyjne. Przewodniczący Komisji Krajowej powiedział do zebranych, że właśnie rozpoczyna się akcja „Solidarności” „O godną pracę, godną emeryturę i godne życie”.

Na koniec uczestnicy marszu wysłuchali słów ks. **Edwarda Pracza**, Europejskiego i Krajowego Duszpasterza Ludzi Morza.

– Wyszliśmy z miejsca, gdzie stoi krzyż, i doszliśmy do pomnika, gdzie też jest krzyż. W milczeniu, które jest wymowne i głębokie – mówił duchowny, przypominając ostatnie chwile życia Jana Pawła II. – Nie jesteście sami. Z wami jest ta, która stanęła pod krzyżem. Matka Boska.

W tym samym czasie protestowali pracownicy Stoczni Szczecińskiej Novej. W marszu w Szczecinie wzięło udział około sześciu tysięcy stocznioyców.

Rząd ma czas do 12 września na przedstawienie ostatecznych planów restrukturyzacji, a do końca tegoż miesiąca umów prywatyzacyjnych.

Olga Zielińska

o.zielinska@solidarnosc.gda.pl

Zegar tyka...

Niespokojni o los swoich zakładów stocznioyca z Gdańska i Gdyni czekają na decyzje Komisji Europejskiej. Dała ona czas Polsce do 12 września na przygotowanie nowych planów restrukturyzacji i prywatyzacji. Wbrew zapewnieniom rządu, że sprawy stoczni mają się dobrze, jak na razie przyszłość obu zakładów nie jest pewna.

Ministerstwo Skarbu potwierdza, że w sprawie kupna Stoczni Gdynia podpisano umowę wstępną z firmą ISD Polska, przedstawicielem ukraińskiego Donbasu. Miliard trzysta pięćdziesiąt milionów złotych – na taką wysokość ustalono dodatkową pomoc publiczną. Według oferty minimalny wkład ukraińskiego inwestora ma wynieść 320 mln euro, może być on jednak wyższy i sięgnąć nawet 640 mln euro. Inwestor planuje, że okres uzyskania rentowności w Stoczni Gdynia wyniesie około dziesięciu lat.

Niepewność w Stoczni Gdynia

Na spotkaniu w Warszawie minister skarbu państwa poinformował związkowców, że wynegocjowano z Donbasem wszystkie podstawowe elementy porozumienia. Chodzi przede wszystkim o zakres pomocy publicznej, udziały własne inwestora oraz kwestie zabezpieczeń i gwarancji finansowych.

Inwestor do końca sierpnia otrzymał od rządu wyłączność na negocjacje w sprawie kupna Stoczni Gdynia. Efektem tego będzie podpisanie umowy wstępnej, która stanie się podstawą negocjacji z Komisją Europejską.

Nie ma dziś mowy o protokole rozbieżności. Minister **Aleksander Grad** zapewnił związkowców, że do Brukseli pojadą przedstawiciele Skarbu Państwa i inwestor ze wspólnym stanowiskiem. Stocznioyca z „Solidarności” są jednak ostrożni. – To nie jest jeszcze umowa prywatyzacyjna tylko umowa wstępna – stwierdza **Dariusz Adamski**, szef stoczniowej „Solidarności”. – Niestety, pamiętamy, kiedy Ministerstwo Skarbu Państwa informowało o dawaniu inwestorom wyłączności, ogłaszało nawet postępek w rozmowach, a potem okazywało się, że nic z tego nie wychodzi. Inwestor natomiast się wycofywał.

Podobnie sceptycznie wypowiada się **Roman Kuzimski**, wiceszef „Solidarności”

ze Stoczni Gdynia. – Nie ma powodów jeszcze do radości. Poza tym niepokoi mnie komunikat Ministerstwa Skarbu Państwa, który sugeruje, że rozmowy z inwestorami nie kończyły się porozumieniem z powodu destrukcyjnych działań związkowców.

Rada Sekcji Przemysłu Okrętowego również negatywnie oceniła treść rządowego komunikatu. Jej zdaniem jest to próba zrzucania odpowiedzialności na związkowców, gdyby działania Ministerstwa Skarbu skończyły się niepowodzeniem.

Komisja Europejska już wkrótce oceni przedstawione przez rząd umowy prywatyzacyjne i restrukturyzacyjne. Mają one wykazać, że stocznie będą po sprywatyzowaniu samodzielnie funkcjonować bez konieczności udzielania im dodatkowej pomocy publicznej oraz propozycje ograniczenia zdolności produkcyjnych. Dla związkowców najważniejszy będzie układ zbiorowy. Stocznioyca z Gdyni chcą, by zachować ten, który obecnie obowiązuje.

Niepewność w Stoczni Gdańsk

Również stocznioyca z Gdańska nie są zadowoleni. Jeszcze kilka miesięcy temu **Konstanty Litwinow**, prezes ISD Polska, obiecywał wielomilionowe inwestycje, przedstawiał plany rozwoju zakładu. Dziś okazuje się, że Ukraińcy nie przygotowali osobnego dla gdańskiej stoczni planu restrukturyzacji.

– Jak wygląda wiarygodność inwestora, który wcześniej opowiada o planowanych inwestycjach, a potem okazuje się, że nie sporządza osobnego planu restrukturyzacji dla naszego zakładu – komentuje **Roman Gałęzewski**, szef „Solidarności” w Stoczni Gdańsk. – Właściciel, który deklaruje inwestowanie, korzystne zmiany, a potem tego nie realizuje, może również nie dotrzymać obietnic wobec innego zakładu.

Gałęzewski przypomina, że Ukraińcy przed kupnem zapewniali, iż gdański zakład będzie nadal produkować statki. Jeśli dojdzie do połączenia obu stoczni, prawdopodobieństwo, że tak będzie jest jednak niewielkie.

– Nawet jeśli Donbas kupi Stocznnię Gdynia, oba zakłady w Gdańsku i Gdyni powinny być osobnymi podmiotami – mówi Gałęzewski. – Tylko wtedy nasz zakład będzie produkować statki od początku do końca: od zaprojektowania do prac wykończeniowych.

Związkowcy z Gdańska walczą o pochylnie w ich zakładzie. Jeśli nie trzeba będzie zwracać pomocy publicznej, nie będzie konieczności ograniczenia pomocy publicznej, a więc likwidowania pochylni. „Solidarności” ze Stoczni Gdańsk niedawno złożyła doniesienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa przez urzędników m.in. Ministerstwa Skarbu, Agencji Rozwoju Przemysłu i UOKiK. – Wyliczyli oni pomoc publiczną dla Stoczni Gdańsk na kwotę około 750 mln zł – mówi **Karol Guzikiewicz**, wiceprzewodniczący stoczniowej „Solidarności”. – Dziś już wiadomo, że była ona znacznie niższa. Mamy dowody, że pomoc ta wynosiła jedynie 32 mln zł.

Zdaniem związkowców Ministerstwo Skarbu celowo zawyżyło wyliczenie pomocy publicznej i poinformowało o tym Brukselę.

Niepewność z powodu pana ministra

Zarówno związkowcy z Gdyni, jak i z Gdańska negatywnie oceniają dotychczasowe działania **Aleksandra Grada**, ministra skarbu i jego urzędników.

– To nie jest w porządku – mówi Gałęzewski. – Przeciwnie Ministerstwo Skarbu było stroną umowy prywatyzacyjnej Stoczni Gdańsk. Więc co? Jest nowy rząd, nowy minister z Platformy, który nie lubi Stoczni Gdańsk, a więc można nie pilnować, by warunki umowy były dotrzymane? To bardzo nieprofesjonalne. Resortowi skarbu powinno zależeć, by obie stocznie funkcjonowały.

Równie negatywnie wypowiada się **Roman Kuzimski** ze Stoczni Gdynia, który twierdzi, że minister Grad wykonywał wiele działań pozorowanych.

– Mam wrażenie, że polityka pana ministra polega przede wszystkim na obarczaniu innych winą za swoje niepowodzenia. Wcześniej pan minister mówił nawet, że lepiej przeprowadzić upadłość naszego zakładu niż go dofinansować. Mam nadzieję, że to tego nie dojdzie.

Związkowcy domagają się, by w sprawie prywatyzacji polskich stoczni osobiście zaangażował się premier **Donald Tusk**. Na razie zawiesili akcje protestacyjne. Niewykluczone jednak, że jeśli nie zostaną uratowane, w Warszawie postawią przed Sejmem miasteczko stocznioyca, mogą być manifestacje, palenie opon i petardy.

Olga Zielińska

o.zielinska@solidarnosc.gda.pl

ZESPÓŁ SZKÓŁ W PRZYWIDZU

Na dyrektorze polegaj jak na Zawiszy

Pod koniec roku szkolnego 2007/08 zaostrzył się konflikt pomiędzy częścią nauczycieli Zespołu Szkół w Przywidzu, w skład którego wchodzi Gimnazjum im. Zawiszy Czarnego oraz Szkoła Podstawowa im. Unii Europejskiej, a jego dyrektorką, Magdaleną Czernis. Najwięcej emocji wywołał sposób sporządzenia arkusza organizacyjnego szkoły na rok szkolny 2008/09.

zwolnienie z pracy bez podstaw merytorycznych dwóch doświadczonych nauczycieli. Zredukowano też arbitralnie liczbę pracowników obsługi w szkole. Od stycznia br. z zespołu zwolniono w sumie 10 pracowników.

Inne zmiany w arkuszu dotyczyły nadmiernego w stosunku do warunków zwiększenia liczebności klas oraz zmniejszenia liczby godzin przedmiotów merytorycznych kosztem wychowania fizycznego.

Cuda nad arkuszem

W kwietniu br. pani dyrektor sporządziła, zgodnie z wymogami prawnymi, arkusz organizacyjny szkoły na rok 2008/09. Dokument ten określa kto i w jakim wymiarze etatowym będzie zatrudniony w szkole, jakie etaty przewidziano, ile klas będzie w placówce. Dokument po sporządzeniu i zaprezentowaniu radzie pedagogicznej musi uzyskać jej akceptację, podobnie swoje klauzule powinny umieścić na nim związki zawodowe oraz Kuratorium Oświaty.

Niestety, swojej opinii „nie zdążyła” wyrazić rada pedagogiczna. Natomiast już po umieszczeniu na arkuszu parafek pozostałych sygnatariuszy wprowadzone zostały na nim poprawki, zatwierdzone jedynie przez panią dyrektor. Zmiany dotyczyły wymiaru godzin, co faworyzowało jednych nauczycieli, a dyskryminowało innych. Najpoważniejszym skutkiem było

Wójta się nie bójta

Chociaż w arkuszu zaplanowano zatrudnienie pracowników szkolnej kuchni, to jednak pani dyrektor postanowiła kucharkom ultimatum – albo przejście na działalność gospodarczą, albo zwolnienie z pracy. Jako wyjaśnienie takiego postawienia sprawy **Magdalena Czernis** otwarcie przyznała, że „nie chce mieć na etacie pracowników kuchni”. Stoi to w jawnej sprzeczności z ustawą Rady Gminy z dnia 28 lutego 2007, mówiącej o konieczności zatrudnienia w Zespole Szkół wszystkich osób pracujących dotychczas w szkołach przed ich połączeniem w zespół. Mało tego – groźba zwolnienia z pracy pracowników kuchni była sprzeczna ze statutem Zespołu Szkół w Przywidzu, zamiar ten nie był także konsultowany ze związkami zawodowymi, działającymi w szkole.

Nie jest tajemnicą, że pani dyrektor najchętniej widziałaby w szkole catering, dowożący posiłki dla uczniów. W tę stro-

FOT. JAROSŁAW WIERZCHOŁOWSKI

Związkowcy z Przywidza u Krzysztofa Dośli, przewodniczącego Regionu Gdańskiego „S”. Od lewej siedzą: Andrzej Przybycień i Małgorzata Cieszyńska.

nę zmierza sukcesywnie ograniczanie działalności kuchni przyszkolnej i zmniejszanie liczby oferowanych posiłków (co skutkuje brakiem możliwości ich zakupu przez wszystkich zainteresowanych uczniów).

Nie dodatkiem go, to etatem

Zdaniem członków Komisji Międzyzakładowej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w Przywidzu, pani dyrektor dyskryminuje członków Związku bez żadnych merytorycznych uzasadnień. Dotyczy to zarówno zwolnień doświadczonych nauczycieli, przeprowadzonych po zmianach w arkuszu, zabierania związkowcom dodatkowych godzin lekcyjnych czy np. pozbawiania dodatku motywacyjnego, jak to miało miejsce w przypadku **Małgorzaty Cieszyńskiej**, przewodniczącej KM „S”.

– Atmosfera w naszej szkole nie jest dobra. Podejrzewamy, że pani dyrektor kieruje się motywacjami, niemającymi nic wspólnego z dążeniem do sprawnego funkcjonowania szkoły i dobrego wychowywania uczniów – mówi **Andrzej Przybycień**, wiceprzewodniczący Komisji Międzyzakładowej „S”. Związkowcy, jako przykład atmosfery panującej w placówce, przywołują „afery”, rozpętaną przez dyrekcję przed wyjazdem na biwak kilku klas w czerwcu br. Mimo złożenia przez nauczycielkę, członkinię „S”, harmonogramu wycieczki w sekretariacie szkoły, pani dyrektor w sposób nieadekwatny do zaistniałej sytuacji poinformowała, że wycieczka się nie odbędzie, gdyż ona nic o niej nie wiedziała. Niestety, sposób rozmowy z nauczycielkami spowodował, że nadszarpnięty został ich autorytet w oczach uczniów. Osta-

tecnie po interwencji rodziców uczniowie pojechali na biwak.

Kuratorium potwierdza

Związkowcy nie omieszkali o sytuacji w szkole poinformować Kuratorium Oświaty w Gdańsku. Kontrola kuratorium potwierdziła zarzuty, związane z trybem wprowadzania arkusza organizacyjnego. Nadto stwierdzono braki i uchybienia w dokumentacji szkolnej, m.in. w zarządzeniach dyrektora, brak szczegółowego planu posiedzeń rady pedagogicznej i zachowania trybu powiadamiania o posiedzeniach. Kuratorium zaleciło **Magdalenie Czernis** przestrzeganie przepisów, regulujących te czynności administracyjne.

– Doszło do złamania prawa oświatowego – mówią związkowcy z Przywidza. Podkreślają także, że tryb wprowadzania w życie dokumentu urzędowego, jakim jest arkusz organizacyjny szkoły, nosi znamiona przestępstwa. Doszło bowiem do poświadczenia nieprawdy wobec Kuratorium Oświaty, jakoby dokument zaopiniowały wszystkie wyznaczone do tego organy. Komisja Międzyzakładowa ma zamiar złożyć w tej sprawie zawiadomienie do prokuratury.

Jarosław Wierchołowski
j.wiercholowski@solidarnosc.gda.pl

Z ostatniej chwili: 5 sierpnia br. gdański Sąd Pracy uznał wypowiedzenia wręczone obu nauczycielkom za bezskuteczne i nakazał przywrócenie ich do pracy.

Energetyka protestuje

25 lipca na ulicach Warszawy manifestowało około 10 tys. związkowców z firm energetycznych.

Zdaniem związkowców z Sekcji Krajowej Energetyki NSZZ „Solidarność”, polityka rządu zagraża funkcjonowaniu przedsiębiorstw energetycznych, a ograniczenie inwestycji sieciowych godzi w bezpieczeństwo energetyczne kraju. Związkowcy przekazali petycję marszałkowi Sejmu **Bronisławowi Komorowskiemu**, ministrom gospodarki i skarbu.

Pracownicy sektora energetycznego domagają się: określenia programu dla przyszłości polskiej energetyki, uwzględniającego interesy spółek, pracowników i odbiorców energii elektrycznej; zaprzestania restrukturyzacji, po-

FOT. ARCHIWUM KZ ENERGIA

Pracownicy sektora energetycznego domagają się określenia programu dla przyszłości polskiej energetyki.

legającej głównie na wydzieleniu kolejnych spółek; rozpoczęcia konstruktywnego dialogu społecznego; realizowania podpisanych

dotychczas ze stroną społeczną porozumień oraz konwersji akcji pracowniczych.

SIS nr 31(81)/2008

26 Pielgrzymka Ludzi Pracy

Arcybiskup **Tadeusz Gocłowski** zaprasza do wzięcia udziału w 26 Ogólnopolskiej Pielgrzymce Ludzi Pracy na Jasną Górę, która odbędzie się w dniach **20-21 września br.**

W liście, wystosowanym do wiernych, arcybiskup zwraca uwagę, że pielgrzymowanie rozpoczęło w trudnym okresie zniewolenia, w czasach stanu wojennego. „Nikt nie zaprzeczy, że to właśnie polscy robotnicy, wspierani przez rolników, studentów i środowiska inteligentkie, wywalczyli wolność polityczną naszej Ojczyźnie, a także innym krajom środkowej i wschodniej Europy” – czytamy w liście.

W roku przyszłym Polska będzie obchodzić 20-lecie odzyskania pełnej wolności suwerennego państwa. Wrześniowe pielgrzymki polskich robotników, najpierw pod przewodnictwem księdza **Jerzego Popieluszki**, były bezkrwawą walką o prawa człowieka. Abp Tadeusz Gocłowski zwraca uwagę, że najtrudniejszym przedsięwzięciem po odzyskaniu przez Polskę niepodległości okazała się prywatyzacja, czego najdotkliwszym przykładem jest stan polskiego przemysłu stoczniowego. Kapłan wzywa do modlitwy, by proces ten zakończył się szczęśliwie.

„Godna praca, godna płaca, godna emerytura! Czy to są wygórowane postulaty? To po prostu zwykła uczciwość. I tylko takie są nasze oczekiwania. O to pragniemy się modlić w czasie naszej wrześniowej pielgrzymki na Jasną Górę” – czytamy w liście.

Szczegóły – www.solidarnosc.gda.pl

opr. (jw)

POMORSKI URZĄD WOJEWÓDZKI W GDAŃSKU

Urzednicy ponizej sredniej

7 lipca br. Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Gdańsku weszła w spór zbiorowy z pracodawcą. Związkowcy domagają się podwyżek.

Nasze zarobki tracą na wartości, a obiecanych podwyżek nie widać. Podwyższenie w tym roku kwoty bazowej wynagrodzenia o 2,3 proc. nie wyrównuje nawet poziomowi inflacji – mówi **Bogumiła Kujawczyk**, uczestnicząca w rozmowach z **Romanem Zaborowskim**, wojewodą pomorskim, na temat realizacji postulatów związkowców.

Postulaty obejmują podwyżki dla pracowników PUV w wysokości 500 zł z wyrównaniem od stycznia br., wzrost płac o 20 proc. w przyszłym roku, zrewidowanie praktyki zatrudniania nowych pracowników na korzystniejszych warunkach płacowych w porównaniu z zatrudnianymi dotychczas oraz przeprowadzenia audytu stanowisk pracy w urzędzie.

Pracownicy mówią, że niestety powszechna jest fama o krociowych zarobkach urzędników, podczas gdy faktycznie są one niższe od średniej krajowej. – Inspektor z trzydziestoletnim stażem pracy zarabia u nas ok. 2 tys. zł brutto. To mówi samo za siebie – podkreślają związkowcy.

– Problem niskich zarobków nie dotyczy wyłącznie naszego urzędu – mówi Bogumiła Kujawczyk. Podkreśla, że jest on powszechny w całym kraju i został podjęty przez Międzyzakładową Komisję Koordynacyjną „S” Urzędów Wojewódzkich, która skupia siedem placówek. – Rozmowy na szczeblu krajowym, dotyczące globalnego rozwiązania problemu, podejmiemy już po wakacjach, najprawdopodobniej we wrześniu – dodaje.

Rozmowy KZ „S” z wojewodą pomorskim oraz dyrektorem generalnym Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego zakończyły się jedynie spisaniem protokołu rozbieżności. Pracodawca powołuje się przede wszystkim na fakt, iż wielkość środków, jaką rozporządza, określona jest budżetem, a wielkość wynagrodzenia urzędników zależna jest od tzw. indywidualnego wskaźnika wynagrodzenia i kwoty bazowej, określonej w ustawie budżetowej. Także fundusz płac urzędu jest określony i nie może być dowolnie zwiększany przez wojewodę.

Przy tych argumentach pozostaje jednak kwestia płac, oferowanych nowo zatrudnionym urzędnikom, których przecież trzeba dopiero przyuczać do efektywnej pracy. Zarabiają więcej niż doświadczeni urzędnicy. Urząd tłumaczy to faktem istnienia „widełek płacowych”, w których może poruszać się pracodawca, oferując płace na określone stanowiska. Twierdzi także, że w przypadku oferowania niższych stawek nie byłby w stanie pozyskać nowych pracowników.

W tej sytuacji jedynym wyjściem wydają się rozmowy na szczeblu centralnym. Jeżeli nie przyniosą one rezultatów, to związkowcy zastanawiają się nad możliwością podjęcia akcji protestacyjnej. – Nie wchodzi oczywiście w grę strajk, polegający na odstąpieniu od pracy. Jednak w razie czego znajdziemy odpowiednią formę, by zaakcentować naszą obecność i protest – mówią nasi rozmówcy. Sytuacja byłaby z pewnością trudna, gdyby chodziło o jeden urząd wojewódzki, jednak w momencie, gdy w grę wchodzi aż siedem województw, sprawa jest dość znacząca. – Oczywiście, nie dysponujemy taką siłą jak związkowcy z zakładów produkcyjnych, jednak musimy walczyć o swoje prawa – podkreśla Bogumiła Kujawczyk.

(jw)

IWONA JAROSZ-LIPKOWSKA
radca prawnego Regionu
Gdańskiego NSZZ „S”

– Tego typu praktyki zatrudniania nowych pracowników na warunkach finansowych korzystniejszych, niż w przypadku pracowników zatrudnionych już na analogicznych stanowiskach, są niestety stałą praktyką w wielu firmach. Pracodawcy tłumaczą to możliwością manewru w ramach wysokości płacy, określonej przez zakładowe regulaminy wynagrodzeń. Jednak z punktu widzenia sprawiedliwości społecznej i prawa jest to zjawisko dość problematyczne. Spotkałam się nawet z opiniami, że jest to sprzeczne z równością obywateli wobec prawa, zapisaną w konstytucji. Myślę, że związkowcy mogą tu wykazać pewną inicjatywę, wiele zależy od przyjętej interpretacji prawnej. □

KARTA GROSİK

- członek „Solidarności” (i jego rodzina) MOŻE KORZYSTAĆ Z RABATÓW W SKLEPACH, punktach usługowych, na stacjach benzynowych, w firmach ubezpieczeniowych
- po okazaniu Twojej karty GROSİK dostaniesz zniżkę OD KILKU NAWET DO KILKUDZIESIĘCIU PROCENT
- Region Gdański NSZZ „Solidarność”, 80-855 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24
☎ 058 308-43-52, 058 301-88-54. Koordynatorem programu GROSİK w Regionie Gdańskim jest ROMAN KUZIMSKI, zastępca przewodniczącego ZRG NSZZ „Solidarność”
✉ r.kuzimski@solidarnosc.gda.pl

Gdzie z kartą

Bary, restauracje, hotele

- Bar Kotwica, Gdynia, bulwar Nadmorski 40/1, www.restauracjaujofeza.com.pl, e-mail: restauracjaujofeza@wp.pl, rabat 7%
- Gospoda u Józefa, Gdynia, ul. Świętojańska, rabat 7%
- Restauracja u Józefa, Sopot, ul. Haffnera 81/85, rabat 7%
- Kompleks Lucky Hotels, Sopot, ul. Haffnera 81/85, Rabat 10%, udzielany jest dla grup zorganizowanych liczących powyżej 10 osób.
- Restauracja Magnolia, Gdańsk, ul. Stągiewna 5, rabaty od 5 do 15%
- Restauracja Sukiennice, Chojnice, ul. Sukienników 14, rabat 15%
- Bar „Kawiarnia „Fantazja”, Szpital Specjalistyczny im. J. K. Łukowicza w Chojnicach, Chojnice, ul. Leśna 10, rabat 15%
- Restauracja – Pub „Patio”, Gdańsk, ul. Kupiecka (za Zielniakami), rabat – 10% na konsumpcję (nie obejmuje napoi alkoholowych), w przypadku imprez zorganizowanych min. 10 osób, rabat obejmuje również napoje alkoholowe.
- Bar „Ferro”, Gdańsk, ul. Karmelicka 1, rabat – 10% na konsumpcję (nie dotyczy piwa)
- Pizzeria Królewska, Gdańsk, ul. Wały Jagiellońskie 8, rabat 8% (nie dotyczy alkoholi)
- Bar Stokrotka, Wąglikowice 47, pow. Kościerzyna, rabat 10%
- Restauracja „Różana”, Łębork, I Armii Wojska Polskiego, rabat 10% (nie dotyczy alkoholu)
- Restauracja i Hotel „JANTA” – Maria Janta, Dziemiany, usługi gastronomiczne i hotelowe, Rabat 10%

Apteki

- Apteka „Przy Bramie”, Chojnice, ul. 31 Stycznia, rabat 5%, nie dotyczy leków refundowanych
- Punkt Apteczny Charzykowy, Charzykowy, ul. Turystyczna 1/2, rabat 5%, nie dotyczy leków refundowanych
- Apteka „Centrum”, Chojnice, ul. Obrońców Chojnic 1, rabat 5%, nie dotyczy leków refundowanych
- Punkt Apteczny Silno, Silno, ul. Główna 49, rabat 5%, nie dotyczy leków refundowanych
- Apteka w Szpitalu, Chojnice, ul. Leśna 8, Rabat 5%, nie dotyczy leków refundowanych
- Apteka Chojnicka, Chojnice, ul. Kościarska 9, rabat 5%, nie dotyczy leków refundowanych
- Apteka Piłsudskiego, Chojnice, ul. J. Piłsudskiego 20, rabat 5%, nie dotyczy leków refundowanych
- Apteka przy Skwerze, Chojnice, ul. Skwer Kościuszki 14, rabat 5%, nie dotyczy leków refundowanych
- Apteka – S.C. „Pharmacon”, Starogard Gdański, ul. Droga Nowowiejska 26C, rabat 6%, nie dotyczy leków refundowanych
- Apteka „Przy Browarze”, Łębork, al. Wolności 40, rabat 10% (nie dotyczy leków refundowanych)
- Apteka „Staromiejska”, Łębork, ul. Staromiejska 17, rabat 10% (nie dotyczy leków refundowanych)
- Apteka „POD AKACJAMI”, Łubiana k. Kościerzyny, Rabat 5%

Sklepy, hurtownie, usługi

- Hurtownia ZIBI – BIS, Chojnice, ul. Dworcowa 20 (artykuły spożywcze, sprzęt sportowy, meble ogrodowe), rabat 5%
- Sklep spożywczo-przemysłowy, Chojnice, ul. Brzozowa 15, rabat 5%
- Sklep spożywczo-przemysłowy, Ryteł, ul. Kowalkowskiego 9, rabat 5%
- Amikom – Komputery i Akcesoria, Wejherowo, ul. Sobieskiego 227, Wejherowo, ul. 10 Lutego 15, Rumia, ul. Kosynierów 37/4, rabaty 4–30%
- Kompiler – Sklep Komputerowy, Rumia, ul. Filtrowa 18, rabat 3%, przy zakupach pow. 2500 zł – 5%
- Office Centrum s.c. Edyta Stępień i Michał Grela (arł. biurowe, szkolne, zabawki), Rumia, ul. Filtrowa 18, rabat 3%
- Zakład Optyczny, Krzysztof Gollus, Chojnice, ul. Młodzieżowa 35, Chojnice, ul. Leśna 10, Czerek, ul. Ostrowskiego 16, Człuchów, ul. Żółkiewskiego 20, różne rabaty
- SAKOR Sp. z o.o., Tczew, ul. Zwirki 38 (wyposażenie łazienek, kuchni, remonty), rabat – 7% na zakupione towary, 10% na wykonywane usługi
- ZPHU Porolek (okienne systemy osłonowe – sprzedaż i wykonawstwo), Gdynia, ul. Chwaszczyńska 50, rabat 8%
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Hetman” Spółka z o.o., Chojnice, ul. Strzelecka 9, Łębork, ul.

- Krzywoustego 12, Grudziądz, ul. Chopina 5, Bydgoszcz, ul. Pułaskiego 45 (sprzedaż materiałów budowlanych i wykończeniowych), rabat 5% na zakupione towary
- Zakład fryzjerski, Kościerzyna, ul. Dworcowa 4, rabat 10%
- Zakład fryzjerski Janina Formella, Gdynia, ul. Morska 81-87 (teren Akademii Morskiej, paw. D) rabat 10%
- Sklep RTV-AGD, Starogard Gd., ul. Hallera 15, rabat 8%
- Sklepy spożywcze Kluge, Starogard Gd., ul. Kopernika 26 i ul. Paderewskiego 13, rabat 3% na wszystkie towary
- Kompleks Handlowy „JANTA” – Maria Janta Dziemiany, ul. Wyzwolenia 29, art. spożywczo-przemysłowe, rabat – 5%
- JAPANMOTO Karol Tusiewicz, Rumia, ul. Okrężna 6, Części zamienne, akcesoria, materiały eksploatacyjne do wszystkich modeli samochodów japońskich, koreańskich i zachodnich. Możliwość sprzedaży wysyłkowej. www.japanmoto.pl, Rabat 10%
- Zrzeszenie Właścicieli Prywatnego Transportu CITY, PLUS, HALLO TAXI, Gdańsk, ul. Wyzwolenia 9, zamawianie taksówek w Trójmieście 96-86; 96-26; 91-92. Bezpłatne zamawianie taksówek z automatu telefonicznego bez karty 0-800-400-400. Warunkiem udzielenia rabatu, jest przedłożenie przed rozpoczęciem usługi przez kupującego Karty Grosik. Rabat 10%
- MIDAM – Tadeusz Mikołajczyk, Łębork, ul. Staromiejska 36, Sprzedaż akcesoriów do GSM i RTV, Rabat 5%
- Gabinet Kosmetyki Kompleksowej „VENUS”, Wejherowo, ul. Pucka 5, usługi fryzjerskie i kosmetyczne, gabinet odnowy biologicznej, Rabat 5%
- Sklep Mięso-Wędliny, Wejherowo, ul. 12 Marca 224, Mięso, wędliny, drób, Rabat 3%
- Sklep Mięso-Wędliny, Wejherowo, ul. Kaszubska 4b, Mięso, wędliny, drób, Rabat 3%
- Sklep Rowerowy i Skuterów, Wejherowo, ul. I Brygady Pancерnej Wojska Polskiego 86a, Sprzedaż – rowery, skutery, części, akcesoria rowerowe, serwis. Rabat 5%
- Sklep Rowerowy, Wejherowo, ul. Strzelecka 7a, Sprzedaż – rowery, części, akcesoria rowerowe, serwis. Rabat 5%
- Sklep sportowy „Pro Sport”, Wejherowo ul. Sobieskiego 270, art. sportowe, obuwie, odzież sportowa. Rabat 5%
- Sklep Odzieżowy, Wejherowo, ul. Sobieskiego 217, Odzież – Wrangler, Lee, Big Star. Rabat 5%
- Sklep „DOM DZIECKA”, Wejherowo, ul. Sobieskiego 215, art. dziecięce – odzież, obuwie, zabawki, wózki, akcesoria. Rabat 5%
- Sklep Hac @ Hac, Wejherowo, ul. Obrońców Helu 3 (kompleks handlowy „JANTAR”), art. dziecięce – odzież, obuwie, zabawki, wózki, akcesoria. Rabat 5%
- Sklep Zig Mania, Wejherowo, ul. I Brygady Pancерnej Wojska Polskiego 28 (Centrum Handlowe „KASZUBY”), art. dziecięce – odzież, obuwie, zabawki, wózki, akcesoria. Rabat 5%
- DOMATOR Sp. J., Wejherowo, ul. Pucka 2a, Sprzedaż firan, karniszy, pościeli, tapet., Rabat 5%
- DOMATOR Sp. J., Wejherowo, ul. Pucka 10, Materiały budowlane i wyposażenia wnętrz. Rabat 5%
- DOMATOR Sp. J., Wejherowo, ul. I Brygady Pancерnej Wojska Polskiego 86b, materiały budowlane i wyposażenia wnętrz. Rabat 5%
- MINI MARKET, Teresa Drożdżyńska, Łubiana k. Kościerzyny, ul. Osiedlowa 2A, Rabat 2%
- Kwaciarnia „u EWCI”, Łubiana k. Kościerzyny, ul. Długa 19, Rabat 5%

Ubezpieczenia

- Centrum Ubezpieczeń Komunikacyjnych, Życiowych i Majątkowych – „CIGNA”, Bogusław i Tomasz Przerada, Chojnice, ul. Piłsudskiego 29, Chojnice, ul. Człuchowska 38B, Czerek, ul. Łukowska 31, Człuchów, plac Wolności 7, rabat 10%
- Centrum Ubezpieczeń Komunikacyjnych, Życiowych i Majątkowych – „CIGNA”, Bogusław i Tomasz Przerada, Gdynia, ul. 10 Lutego 35, Rabat 10%

Inne

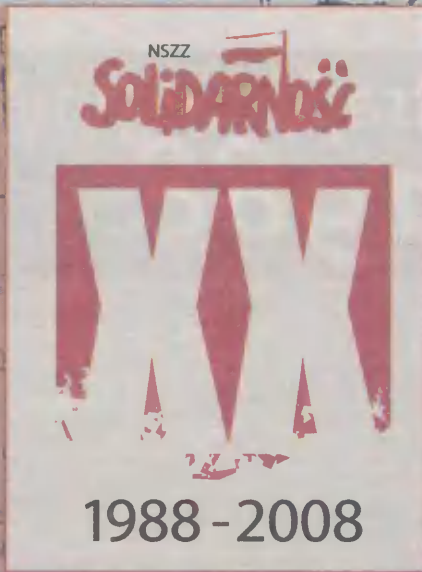
- Prywatna Szkoła Języków Obcych „Poliglota”, Starogard Gd., ul. Hallera 13, rabat 5% na kursy językowe, 10% na tłumaczenia przysięgłe
- Pracownia Projektowa – Stefan Szczepański, Chojnice, ul. Młodzieżowa 35 (architektura, nadzór budowlany, ksero itp.), rabat 5%

Aktualny wykaz punktów honorujących karty na stronie www.solkarta.pl

rozwaga i

STRAJKI 1988

KOMITET ZAŁOŻYCIELI
NSZZ Solidarność
PRACOWNIKÓW STOCZNI G

- uchwała KS. GSP w składzie:
1. Waldemar Grab
 2. Janusz Stereń
 3. Krzysztof Kormela
 4. Jerzy...

NSZZ S
GDAŃSK

Północna

NSZZ SOLIDARNOŚĆ STOCZNI PÓLNOCNEJ
GDAŃSK 1988 maj NR 5/6

"Solidarność"
wychodzi z podziemia

Spotkanie NSZZ „Solidarność”
Stoczni Północnej

- Z B. Borusewiczem
L. Kaczyńskim
J. Merkelem

Północna jest nowym pismem r...
Jest pismem niezależnym od u...
wielkich traucyjach i zasługach,
o stanu wojennego i działań re...
"Północna" nie stanowi jednocześnie...
mającym rozszerzyć wsród zało...
my starali się regularnie info...
arnością" i wszystkich innych

INFORMACJE

Polskie Sierpnie

Tegoroczny sierpień ma swój wymiar szczególny. Obok obchodzonej 28 rocznicy strajków sierpniowych 1980 roku i powstania NSZZ „Solidarność”, w tym roku przypada także 20 rocznica strajków z 1988 roku.

Staramy się nadać tej drugiej rocznicy wymiar szczególny, gdyż niestety jako społeczeństwo mało wiemy o strajkach z maja, sierpnia i jesieni 1988 roku, które były ważnym ogniwem w polskiej drodze do niepodległości i demokracji. Niewiele wiemy o wysiłku stoczniowców, portowców, studentów i rzeszy ludzi wspierających strajki na Uniwersytecie i Politechnice Gdańskiej.

Strajkujące zakłady były wypami wolności, odgradzonymi kordonami ZOMO od szarej rzeczywistości na kartki. Tym większy należy się szacunek, nasza pamięć tym, którzy czynnie przeciwstawili się ówczesnej władzy. To właśnie tym ludziom, ich odwadze, determinacji jest poświęcona znaczna część tego numeru „Magazynu”. Przypominamy także, że NSZZ „Solidarność” na tegoroczne obchody rocznicy 31 sierpnia zaprosił Prezydenta RP, wystąpił też z wnioskami o przyznanie orderów i odznaczeń dla kilkudziesięciu członków ówczesnych komitetów strajkowych. Przygotowaliśmy także tablicę pamiątkową, honorującą strajkujących i osoby wspierające ówczesny protest.

Wkładką do tego numeru Magazynu jest też specjalny wykaz „Ludzie 1988 roku na Wybrzeżu” (jego II część będzie wydrukowana w grudniu br.), który zawiera nazwiska bohaterów tamtego czasu, często dzisiaj zapomnianych.

Wojciech Książek
członek Prezydium

Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”

wolności bez „Solidarności”
rozwaga i
Solidarność
STOCZNI PÓLNOCNEJ
GDAŃSKA

STRAJKOWE
23.08.88 9.17.00

NASZE POSTULATY

1. PRZYWRÓCIĆ LEGALNOŚĆ DZIAŁANIA NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" ZWIĄZKOWA.
2. PRZYWRÓCIĆ DO PRACY ZWOLNIONYCH ZA DZIAŁALNOŚĆ W STRAJKACH.
3. UREALNIĆ PŁACE, RENTY I EMERYTURY W STAWIENIU Z PRACOWNIKAMI WYKONAWCZYMI.
4. ZAPEWNIĆ SWOBODĘ DZIAŁANIA STOWARZYSZENIOM NIEZALEŻNYM W ZAKRESIE WYKONAWCZYCH I STAWIENIU TWÓRCZYCH.
5. ZAPEWNIĆ BEZPIECZEŃSTWO STRAJKUJĄCYM I WSPOMAGAJĄCYM.

Międzyzakładowy Komitet Strajkowy
w Gdańsku

23.08.88 na wspólnym posiedzeniu komitetów strajkowych Stoczni Północnej powołano Międzyzakładowy Komitet Strajkowy. W skład weszli:

- Merkel - przewodniczący /lat 34, inżynier budowy okrętów w Stoczni Północnej, członek Komitetu Strajkowego, członek KK NSZZ "Solidarność".
- Szablewski /lat 63, inżynier budowy okrętów, przewodniczący Komitetu Strajkowego, członek Komitetu Strajkowego, członek KK NSZZ "Solidarność" SG/.
- Wojciech Książek /lat 34, technik elektryk, wzd. W-3 SG, w Stoczni Północnej, członek Komitetu Strajkowego, członek KK NSZZ "Solidarność" SG/.
- Gojał /lat 38, monter kadłubowy w Stoczni Północnej, członek Komitetu Strajkowego, członek KK NSZZ "Solidarność" SG/.
- Gojał /lat 42, technik mechanik, rencista Stoczni Północnej, członek Komitetu Strajkowego, członek KK NSZZ "Solidarność" SG/.

OŚWIADCZENIE

Wobec narosłych napięć społecznych NSZZ "Solidarność" nie może być skutecznej płaszczyzny dialogu. Obecnie sytuacja w kraju jest poważna, słusznego protestu robotniczego nie wolno tłumaczyć. Wobec tej nie rozwiąże się przy pomocy zapowiadanych reform no-represyjnych. Konieczne są rozwiązania polityczne. Wzywamy do uczestniczenia w poszukiwaniu takich rozwiązań kier...

23.08.88, 9.15

Przewodniczący...

Strajki sierpniowe 1988

- 15 sierpnia – Początek strajku w kopalni Manifest Lipcowy w Jastrzębiu
- 17-20 sierpnia – Do strajków okupacyjnych przystąpiły kopalnie: Moszczenica, Jastrzębie, Borynia, ZMP, Andaluzja, Jaworzno, Brzeszcze, Morcinek, 1 Maja i inne. Głównym postulatem była legalizacja NSZZ „Solidarność”
- 18 sierpnia – w Szczecinie ukonstytuował się Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, w którego skład weszły m.in. Stocznia Szczecińska, port oraz Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej.
- 22 sierpnia – Początek strajków w Stoczni Gdańskiej, Stoczni Północnej i porcie gdańskim. Powstał MKS. Strajk rozpoczęła Huta Stalowa Wola.
- 23 sierpnia – Przystąpienie do strajków Stoczni Remontowej im. Józefa Piłsudskiego.
- 24 sierpnia – Strajki obejmują stocznice Wisła i Radunia.
- 1 września – Zakończono strajki w stocznich gdańskich. MKS przekształcił się w Komitet Organizacyjny NSZZ „Solidarność”.
- 3 września – Koniec strajków w kopalniach śląskich.

20 rocznica strajków z 1988 roku Program uroczystości

Gdańsk

- 25 sierpnia – godz. 10 – Uroczyste posiedzenie Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”. W programie m.in. wykład na temat wydarzeń majowo-sierpniowych, wręczenie honorowych medali i dyplomów, stypendiów z Funduszu Stypendialnego NSZZ „Solidarność”. Miejsce: siedziba „S”, sala Akwen, więcej informacji: Zarząd Regionu Gd. NSZZ „S”
- 30 sierpnia – godz. 11 – Konferencja międzynarodowa „Solidarność świata – Globalizacja i solidarność a nauce Jana Pawła II” (pod patronatem prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego), Warszawa, Zamek Królewski, więcej informacji: Komisja Krajowa NSZZ „S”
- 31 sierpnia – godz. 11 – Uroczysta koncelebrowana msza św. w bazylice św. Brygidy, przejście pod Bramę nr 2 Stoczni Gdańsk SA, odsłonięcie tablicy pamiątkowej, złożenie wiązanek kwiatów, wręczenie orderów i odznaczeń. Więcej informacji: Zarząd Regionu Gd. NSZZ „S”

Gdynia

- 24 sierpnia – godz. 10.30 – uroczysta msza św. w intencji Ojczyzny i NSZZ „Solidarność” – kościół oo. Redemptorystów, Gdynia ul. Portowa 2
- 31 sierpnia – godz. 8.30 – uroczystości przy pomniku Ofiar Grudnia 1970 r. przy Stoczni Gdynia SA
 - przywitanie
 - modlitwa
 - składanie kwiatów
- godz. 9.30 – uroczystości przy pomniku przy UM
 - przywitanie
 - modlitwa – Duszpasterstwo Ludzi Pracy
 - wystąpienia: prezydent miasta Gdyni, przedstawiciel NSZZ „Solidarność”
 - składanie kwiatów
 - odśpiewanie „Boże coś Polskę”.

Prosimy o udział z pocztami sztandarowymi.

Uwaga!

Aktualna wersja planu uroczystości będzie podawana m.in. na stronach internetowych:

- Europejskiego Centrum Solidarności: www.ecs.gda.pl
- Regionu Gdańskiego NSZZ „S” www.solidarnosc.gda.pl
- Urzędu Miejskiego w Gdańsku www.gdansk.pl

ROZPOCZĄŁ Śląsk

Strajki sierpniowe 1988 roku na Śląsku niosły za sobą szczególnie brutalne reakcje sił porządkowych. Dochodziło do rozwiązań siłowych, które groziły ofiarami śmiertelnymi.

Brutalne starcia w kopalniach

Strajk rozpoczął się 15 sierpnia 1988 roku w kopalni Manifest Lipcowy, tej samej, która zaczęła protesty na Śląsku w sierpniu 1980 roku. Już po paru godzinach kopalnia została otoczona przez kordon ZOMO. Nastroje były bardzo radykalne.

– Strajki w kopalniach nie miały charakteru ciągłego. Oddziały ZOMO wchodziły do zakładów w hełmach, z pałami i rozganiały strajkujących. Potem górnicy znowu organizowali się i strajk rozpoczynał się na nowo. Górnicy chodzili po kopalni z tomami, gotowi do walki, co jakiś czas ZOMO ich atakowało. Wielokrotnie dochodziło do starć – opowiada po latach **Tadeusz Sadowski**, który w sierpniu 1988 roku był łącznikiem pomiędzy strajkującym Wybrzeżem a Śląskiem.

Tymczasem władze w Warszawie zmierzały do zlikwidowania ognisk oporu właśnie na Śląsku ze względu na jego kluczowe znaczenie dla gospodarki. Nie chciano jednak dopuścić do rozlewu krwi. W niektórych miastach na Śląsku opór był tak duży, że władze wprowadziły godzinę milicyjną. Stało się tak w Jastrzębiu Zdroju, Wodzisławiu i Żorach. W kopalni w Moszczenicy kilku górników zablokowało się w pobliżu magazynu z materiałami wybuchowymi na dole, grożąc wybuchem. Nie mieli zamiaru opuszczać tego stanowiska i zrobili to dopiero pod wpływem mediacji lokalnego księdza. Do podobnego incydentu doszło też w kopalni XXX-lecia PRL, gdzie ponad 100 górników zjechało na dół, żądając rozpoczęcia mediacji. W sumie strajk na Śląsku objął piętnaście kopalni.

Fala strajkowa rozszerza się na cały kraj

Strajk rozszerzył się na zachodnie Wybrzeże. Do Śląska dołączył Szczecin, gdzie strajkował port i Zakład Komunikacji Miejskiej. Stał Port Północny w Gdańsku, a później Stocznia im. Lenina. Fala strajkowa rozlała się po Małopolsce i Wielkopolsce. Strajkowała Huta Stalowa Wola, próbowano wzniecić protest w Zakładach Ursus,

Na Górnym Śląsku strajki najdłużej utrzymały się w kopalniach Manifest Lipcowy, XXX-lecia PRL oraz Jastrzębie.

FOT. ARCHIWUM ZG ŚLĄSKO-DĄBRÓWSKIEGO

Zakładach Cegielskiego w Poznaniu. Najbardziej obawiano się zorganizowanego protestu w Hucie im. Lenina w Krakowie. Tutaj jednak strajk udało się stłumić po paru godzinach. Protesty objęły prawie cały kraj. Za apogeum strajku można uznać dzień 22 sierpnia, kiedy to stanęło 30 zakładów pracy w siedmiu województwach. Towarzysząca im atmosfera krzepnięcia nastrojów przypominała początki Sierpnia 1980 roku. Władze zapowiedziały wprowadzenie godziny milicyjnej, a nawet stanu wyjątkowego na terenach objętych falą protestów. Generał **Czesław Kiszczak** w telewizyjnym wystąpieniu groził represjami, otwarcie mówił o wprowadzeniu stanu wyjątkowego.

W czasie trwania zarówno strajku majowego, jak i sierpniowego ważną rolę odegrali łącznicy, przewożący komunikaty między Stoczną Gdańską, która odgrywała rolę ośrodka decyzyjnego, a innymi zakładami w Polsce.

– Wspierałem strajkujących zarówno podczas strajków majowych, jak i sierpniowych – mówi **Tadeusz Sadowski**, łącznik z Gdańska. – W sierpniu kilkakrotnie kursowałem pomiędzy strajkującym Wybrzeżem a Śląskiem. Przewoziłem listy z poparciem dla strajkujących w kopalni Manifest Lipcowy od **Aliny Pienkowskiej** i **Bogdana Borusewicza**. Bycie łącznikiem w tamtym czasie było sprawą niebezpieczną. Pamiętam, jak w pociągu, którym jechałem na Śląsk razem z dwoma studentami – **Maciejem** i **Piotrem**, byłem śledzony przez tajników. Miałem przecucie, że to są ubecy, bo nie opuszczali mnie na krok, ani w drodze do WARSU, ani toalety. Wyskoczyliśmy więc na małej stacji pomiędzy Bytomiem a Katowicami z ruszającego właśnie pociągu.

Do kopalni Manifest Lipcowy dotarliśmy taksówką.

Wygaszanie strajków

20 sierpnia doszło do spotkania sekretarza partii **Józefa Czyrka** z prezesem warszawskiego Klubu Inteligencji Katolickiej **Andrzejem Stelmachowskim**. Stelmachowski zaproponował wygaszenie strajków w zamian za rozpoczęcie rozmów ze strajkującymi. Strajki stopniowo wygaszały. Najdłużej utrzymały się w kopalniach Manifest Lipcowy, XXX-lecia PRL oraz Jastrzębie. Od 28 sierpnia protestowano już tylko w kopalni Manifest Lipcowy.

– Pamiętam, pojechałem ponownie do kopalni Manifest Lipcowy pod koniec sierpnia – opowiada **Tadeusz Sadowski**. – Był tam już wcześniej **Bogdan Lis**. Chodziło o podtrzymywanie nastrojów strajkowych. W Gdańsku już było wiadomo, że dojdzie do spotkania pomiędzy **Czesławem Kiszczakiem** a **Lechem Wałęsą**. Mówiło się o tym, że władza szuka kompromisu. Miałem ze sobą list od **Aliny Pienkowskiej**, w którym pisała, żeby utrzymać nastroje strajkowe na Śląsku, bo rozmowy przebiegające pod naciskiem górników mogły przynieść większe efekty. Nie chcieliśmy dopuścić do wygaszenia oporu przedwcześnie.

Górnicy w Manifest Lipcowym wytrwali do 3 września, cały czas pod presją powtarzających się, pozorowanych ataków ZOMO. Do tej kopalni **Lech Wałęsa**, już po rozmowach z **Kiszczakiem**, przybył osobiście. Musiał ostro żądać przerwania protestów. O panującym napięciu niech świadczy fakt, że zamierzano wywieźć go nawet na taczkach, a strajk udało się zakończyć dopiero po udzieleniu strajkującym gwarancji bezpieczeństwa.

Dorota Treła-Godzwon
dtrela@wp.pl

15 sierpnia

STOCZNIA GDAŃSKA

Za legalną „Solidarność”

– Dla nas strajk sierpniowy w 1988 r. był kontynuacją tego majowego. Czuliśmy jednak już wtedy powiew czegoś nowego, może nawet wolności. Wiedzieliśmy, że są prowadzone jakieś rozmowy, więc może coś już zostało dogadane – opowiadają byli uczestnicy strajku ze Stoczni Gdańskiej.

To w maju było naprawdę źle. Całe noce wtedy nie spaliśmy. W porównaniu do tamtego strajku sierpień był bajką – mówi Lech Górski, który pracował wtedy jako stolarz na wydziale C-5. – Ale wtedy Wałęsa powiedział

powiedziałem, że stoczniowcy ze Stoczni Gdańskiej mogą przystąpić do strajku w każdej chwili. Pamiętam, że koledzy wtedy nie dowierzali.

Protestem kierował Komitet Strajkowy, na którego czele stanął Alojzy Szablewski, będący w stoczni projektantem. Protest z sierpnia 1988 r., jak wspomina stoczniowcy, miał cechy strajku legalnego. Wszystko było doskonale zorganizowane – wcześniej ustalono, kto za co odpowiada, była aprowizacja, protestujący mieli na ubraniach specjalne opaski i powiadomiono o strajku kierownictwo.

– Kierownicy nas popierali, choć tylko niektórzy strajkowali. Przynosili nam jednak

jedzenie – wspominają uczestnicy protestu z sierpnia.

Lech Górski opowiada, że w powietrzu czuło się solidarność. Taką ludzką. Ludzie dzielili się kanapkami. – Świąteczko w tunelu się pojawiło – wspomina. – Eksperci do nas przyjeżdżali. Było już inaczej niż w maju.

Było wesoło, ale tylko w dzień

– Robiliśmy happeningi, a ludzie wymyślali codziennie coś nowego – wspomina Zbigniew Stefański. – Okleiliśmy zwykłe wózki akumulatorowe styropianem i tym sposobem mieliśmy czołg, milicyjne SKOT-y, a nawet działo. Zrobiliśmy karabiny ze złomu i styropianu. Ja lubilem najbardziej śpiewanie. Kiedy się zdenerwowałem, szedłem do stołówki i wymyślałem tekst. Potem grałem na gitarze i śpiewałem. Koledzy codziennie pytali się, czy już coś nowego wymyśliłem.

Do stoczni przyjeżdżali artyści, śpiewali Szczepanik i Kaczmarski. Wspierali ich też studenci z Federacji Młodzieży Walczącej. Stoczniowcy budowali igloo ze styropianu i różne postacie znienawidzonej władzy. Był Jerzy Urban, Wojciech Jaruzelski i gen. Czesław Kiszczak.

– Urbana udało nam się nawet sprzedać – opowiada Kazimierz Trawicki. – Stąd wzięła się nawet anegdota: „Do kogo podobny jest Urban z lotu ptaka? Do malucha z otwartymi drzwiami”.

Stoczniowcy pamiętają, jak grali z zomowcami w siatkówkę

li nas i wołali: „Stoczniowcy, śpicie?”. My odpowiadaliśmy, że tak. Na to oni: „No to śpijcie dalej”. Potrafili tak robić kilkakrotnie w ciągu nocy.

Droga ku „Solidarności”

– Siedzieliśmy w stołówce z Lechem Wałęsą, kiedy przyszło pismo od grupy doradców: Mazowieckiego, Michnika i Geremka z propozycją rozwiązania kryzysu. Mieliśmy zastanowić się nad powołaniem komitetów związkowych, które byłyby załącznikiem związków

zawodowych. To było dla nas wtedy jak science fiction.

Godzinę wcześniej Władysław Siła-Nowicki, który był członkiem Rady Konsultacyjnej przy przewodniczącym Rady Państwa PRL Wojciechu Jaruzelskim, zaproponował spotkanie z generałem Czesławem Kiszczakiem. Tłumaczył, że partia nie odda władzy dobrowolnie i trzeba razem rozmawiać przy okrągłym stole.

– Wałęsa pokazał nam wtedy pismo od grupy doradców, a ja wtedy powiedziałem „Siła

ciąg dalszy na str. 12

22 sierpnia

nam, że struktury nie są jeszcze przygotowane. Mieliśmy czekać.

Czekali do 22 sierpnia. Decyzja o strajku w Stoczni Gdańskiej podjęta została w kościele św. Brygidy. Na czele Międzyzakładowego

Koniec strajku w Stoczni Gdańskiej.

Komitetu Strajkowego stanął Jacek Merkel.

– Wcześniej podczas obrad Krajowej Komisji Wykonawczej rozmawiali Lech Wałęsa, i Jacek Merkel z naszej stoczni. Ja też tam byłem – opowiada Roman Gałęzewski, który był wtedy mechanikiem monterem na wydziale C-2. – Wałęsa zapytał wojowniczo, co mogą zrobić działacze? Czy ludzie zastrajkują? To była taka prowokacja z jego strony. Od-

– Bo w maju Stocznia Północna i Remontówka przywitały nas milczeniem. Ale już w sierpniu byliśmy razem, solidarnie – mówi Gałęzewski.

W stoczni otwarto bramy do sąsiednich zakładów. Dzięki temu koledzy ze Stoczni Północnej i Remontówki mogli przychodzić do Stoczni Gdańskiej i odwrotnie. Stoczniowcy wspominają organizowane marsze do Stoczni Północnej.

przez bramę. Ten mecz wygrali. Ale nie było tak całkiem wesoło. Zaraz na początku protestu gen. Czesław Kiszczak wezwał do natychmiastowego wygaszenia strajków i zagroził wprowadzeniem godziny milicyjnej i użyciem wojska. Ludzie nie do końca czuli się pewnie, ale nawzajem się wspierali. Najgorzej było w nocy.

– Były akcje ZOMO pod bramą – wspomina Stefański. – Chcieli nas zastraszyć. Budzi-

Pojazd

Stoczniowcy „opancerzony wóz bojowy”... Na zdjęciu Ryszard Balewski i Waldemar Plichta. To m.in. oni zbudowali zomopojazd.

„Polewaczka” z tektury powstała z nudów w czasie strajku w sierpniu 1988 roku w Stoczni Gdańskiej. Była wyrazem poczucia humoru stoczniowców, choć awersja do ZOMO była tak duża, że nie wszyscy „kupowali” ten dowcip.

Nie ma co ukrywać, w czasie strajku nie było się czym zająć. Postanowiliśmy więc wyposażać się także w broń, podobną do tej, jaką prezentowało na okolicznych ulicach ZOMO – mówi Paweł Głanert, w sierpniu 1988 roku pracownik Stoczni Gdańskiej, dzisiaj fotograf, współpracujący m.in. z naszym miesięcznikiem.

Stoczniowcy postanowili „obudować” tekturą pojazd elektryczny marki Melex, jeżdżący po stoczni. – U góry zrobiliśmy taką wieżyczkę z rurą – wspomina Głanert. Miała ona imitować urządzenia, w jakie wyposażone były milicyjne „polewaczki”, służące do rozpędzania antyrządowych manifestacji. Atrapa narobiła jednak sporo zamieszania. – Ktoś włożył kiedyś do rury spryskiwacz i oblał wodą przechodzącego obok stoczniowca. Ten tak się rozłościł, że gonił nasz melex-polewaczkę aż za stoczniowy kanał – opowiada jeden z twórców wehikułu. Może przechodniowi przydarzył się już kiedyś prysznic od ZOMO i żart nie kojarzył mu się najlepiej?

Na tekturowym „pancerzu” pojazdu strajkujący wymalowali parodie partyjnych haseł. Zrobili także hełmy z plastikowymi osłonami, imitujące te, jakie nosili zomowcy. Po strajku melex na powrót zaczął służyć jako zwyczajny wewnątrzstoczniowy środek transportu. Po „polewaczkę” został tylko ślad w postaci zdjęć.

(jw)

FOT. PAWEŁ GŁANERT

FOT. WOJCIECH MILEWSKI

Za legalną „Solidarność”

Dokończenie ze str. 11

daje więcej” – wspomina Gałęzewski. – To zabrzmiało dwuznacznie. Nie wiadomo, czy chodziło o Siłę-Nowickiego, czy siłę, jaką stanowili strajkujący. I wtedy Wałęsa zapisał to zdanie dużymi literami na odwrocie pisma. Zostało ono odesłane do kościoła św. Brygidy i wkrótce doszło do spotkania.

28 sierpnia obradowało VIII Plenum KC PZPR, które wyraziło zgodę na wstępne rozmowy z opozycją. W tym samym czasie pod kościołem św. Brygidy w Gdańsku, gdzie msze odprawiał ks. Henryk Jankowski, zebrano się kilka tysięcy ludzi. Na spontanicznym wiecu mówcami byli m.in. Adam Michnik, Tadeusz Mazowiecki, Kazimierz Świątoń. Trzy dni później doszło do pierwszej rozmowy Lecha Wałę-

sy z gen. Czesławem Kiszczakiem w obecności biskupa Jerzego Dąbrowskiego. Jego efektem było wezwanie Wałęsy do strajkujących o zaprzestanie akcji.

– Kiedy skończył się strajk, wielu chciało, by wmieszać się w tłum i w ten sposób opuścić stocznnię – opowiada Stefański. – Ale dzięki Alusowi Szablewskiemu nie zrobiliśmy tego. Wyszliśmy z honorem, a potem poszliśmy do kościoła św. Brygidy.

Ludzie na widok stoczniovców klaskali i krzyczeli: „Dziękujemy!”, „Precz z komuną!”, „Solidarność!”. Stefański wspomina, że w kościele chciała mu ustąpić miejsce wzruszona staruszka. On nie chciał na to się zgodzić.

Olga Zielińska

o.zielinska@solidarnosc.gda.pl

Postulaty Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego, działającego w Stoczni Gdańskiej w sierpniu 1988 roku

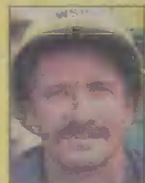
- Przywrócić legalność działania NSZZ „Solidarność”
- Przywrócić do pracy zwolnionych za działalność związkową
- Urealnić płace, renty i emerytury w sposób rekompensujący podwyżki cen
- Zapewnić swobodę działania stowarzyszeniom, w tym Niezależnemu Zrzeszeniu Studentów i stowarzyszeniom twórczym
- Zapewnić bezpieczeństwo strajkującym i osobom pomagającym.

ROMAN GAŁĘZEWSKI

– Wałęsa zapytał na spotkaniu w kościele św. Brygidy, czy jesteśmy w stanie strajkować bez postulatów ekonomicznych, to znaczy bez podwyżek pensji czy obniżek cen żywności, a walczyć o „Solidarność”. Odpowiedziałem w imieniu kolegów, że tak. Może nie będzie nas kilka tysięcy, ale

kilkaset osób na pewno się na to zdecyduje. I tak wtedy było. Walczyliśmy przede wszystkim o legalizację „Solidarności”. Taki był nasz pierwszy postulat.

ZBIGNIEW STEFAŃSKI

– Najzabawniejsza historia przydarzyła się nam, kiedy zwykłą łódź wiosłową przerobiliśmy na minikuter pościgowy. Okleiliśmy łódź styropianem, pomalowaliśmy ją na szary kolor i zamontowaliśmy karabin maszynowy, też ze styropianu. Podpłynęła do nas kanonierka. My do niej zaczęliśmy strzelać z maszynowego karabinu, ale ze styropianu. Ci nie wytrzymał i zaczęli się śmiać. Pamiętam, było wesoło, ale cały czas wiedzieliśmy, o co walczymy.

MAREK SIUDZIŃSKI

– Pracowałem wtedy na statku, choć strajkowałem. Byłem przecież z kolegami. Pracowałem, żeby nie powiększać strat stoczni. Takich jak ja było więcej. Na statku powieszono flagę, powiadomiono armatora. Za ten czas nie otrzymałem wynagrodzenia. Inni też nie. To była nasza forma strajku.

WŁADYSŁAW KOWALEWSKI

– Dostałem zadanie, by zaopiekować się grupą 400 osób. Do strajku przystąpiło około 15 proc. ludzi. Jeszcze nie było legalizacji „Solidarności” i ludzie najwycyżniej w świecie się bali. Nie wiadomo było, co władza zrobi. Dlatego wśród strajkujących była rotacja.

STO CZNIA PÓŁNOCNA

WSPARCIE ZNAJDOWALI w solidarności

Wszystko zaczęło się 22 sierpnia. Ze Stoczni Gdańskiej wyruszył pochód robotników, nawołujących, by rozpocząć strajk. To wezwanie początkowo podchwyciła w Stoczni Północnej grupa ok. 80 osób i oni faktycznie zatrzymali stocznnię. Zadeklarowali się jako uczestnicy strajku i pozostali na terenie zakładu na noc. Przywódcą tej grupy był Bolesław Konopka, który odegrał wówczas bardzo ważną rolę.

Brama Stoczni Północnej w sierpniu 1988 r.

Stoczniovcy chcieli pokazać swą siłę, zaprzeczyć temu, co mówił Jerzy Urban, rzecznik ówczesnego rządu. A mówił, że w stocznianach strajkuje garstka radykałów. – Zbieraliśmy się na moście, łączącym stocznnię, i robiliśmy „rundę” po terenach objętych strajkiem. Jednoznacznie widać było, że jest nas naprawdę sporo – wspomina Krzysztof Żmuda, dziś przewodniczący Komisji Międzyzakładowej NSZZ „Solidarność” Stoczni Północnej, wówczas szeregowy członek Związku i uczestnik strajku.

Ci, którzy brali wówczas udział w proteście, wspominają, że oczywiście istniały obawy – represji, utraty pracy czy nawet siłowego zakończenia strajku z użyciem ZOMO. Obawiano się także o rodziny.

– Sami też wychodziliśmy do miasta – wspominają uczestnicy strajku. – Ja także kilkakrotnie wychodziłem do bazyliki św. Brygidy, gdzie znajdowało się swoiste centrum informacyjne. Przekazywaliśmy wiadomości ze stoczni, zabieraliśmy ulotki – opowiada Krzysztof Żmuda. Przechodzono przez dziury w płocie, w miejscach znanych tylko stoczniovcóm, niepilnowanych przez ZOMO. Tam oczekiwano także na kurierów, przerzucających na teren stoczni żywność, ulotki, czasami przeprowadzających zagranicznych dziennikarzy. Większość „dostaw” koncentrowała się na Stoczni Gdańskiej, jednak w tamtejszym „centrum dystrybucji” rozdzielano żywność sprawie-

dliwie pomiędzy wszystkich strajkujących. – Mieliśmy wszystkiego pod dostatkiem, nawet po zakończeniu strajku przekazaliśmy pozostałą żywność do Brygidy i rozdzielono ją potrzebującym – wspomina Żmuda.

Stoczniovcy korzystali także niekiedy z pojazdów czy wręcz autobusów, przejeżdżających obok stoczniovców bram. Kierowcy zwalniali wtedy specjalnie tak, by mogli oni wyskoczyć w biegu i uniknąć zatrzymania przez ZOMO.

Na terenie Stoczni Północnej funkcjonował jeden telefon, w straży pożarnej. – Kiedyś bracia Kaczyńscy chcieli skontaktować się ze Stoczną Szczecińską i zaprzyjaźniony strażak umożliwił nam skorzystanie z tej nomen omen gorącej linii – opowiada Henryk Kalinowski, wówczas przewodniczący Komisji Tymczasowej „S” w Stoczni Północnej.

Okazało się jednak, że mimo pozornego sukcesu strajku już 5 września trzydziestu pracowników Stoczni Północnej spotkały represje. Zwolniono ich dyscyplinarnie z pracy za „udział w nielegalnym strajku”. Stocznia była jednym z dwóch zakładów pracy, strajkujących w sierpniu 1988 roku, w których przeprowadzono tego typu działania. Drugim była Huta Stalowa Wola. – Jednak przez dwa tygodnie przychodziliśmy do pracy, nie chcąc uznać bezprawnej decyzji o zwolnieniach. Nie pozwalano nam się co prawda przebrać w ubrania robocze, jednak przez osiem godzin

codziennie byliśmy w pracy – opowiada Żmuda, który również znalazł się w represjonowanej trzydziestce. Obawiano się, że w innym przypadku usankcjonowany zostanie stan, pożądanym przez władze. To postępowanie przyniosło efekt. Na skutek mediacji, m.in. ze strony episkopatu, po dwóch tygodniach wycofano wypowiedzenia.

– Nie było mnie od początku strajku w stoczni, ponieważ pojechałem właśnie na urlop. Nie miałem żadnych informacji, że coś się będzie działo – opowiada Henryk Kalinowski. Kiedy usłyszał w radiu, że stoczniovcy stoją – spakował walizkę i przyjechał natychmiast. Wspomina, że niestety liczba strajkujących nie była jego zdaniem imponująca.

Żeby podtrzymać ducha w strajkujących, organizowano występy artystyczne, recytacje wierszy. Robotnicy wykazywali się także inwencją twórczą. Przy bramie stoczniovców powstało „osiedle domków jednorodzinnych” ze styropianu, dowcipnie przyozdobionych. Na bramie zawisły plakaty i karykatury. – Byliśmy dość dobrze zorganizowani, mieliśmy nagłośnienie, kuchnię – wspominają uczestnicy strajku.

– Pierwsze rozmowy prowadziliśmy z dyrekcją stoczni, ale był to, jak niektórzy określili, czwarty garnitur, ludzie, którzy tak naprawdę nie mogli o niczym decydować – wspomina Kalinowski. Rozmowy były jednak prowadzone z pozycji siły i tzw. prawa stanu wojennego. – Także Warszawa odgrażała się mocno. Budowano więc atmosferę zagrożenia i naprawdę obawialiśmy się pacyfikacji. W czasie jednej z nocy byliśmy niemal pewni, że to nastąpi – opowiada szef KT „S”. Przełom nastąpił dopiero po rozpoczęciu rozmów w Warszawie.

Ostateczne ustalenia, kończące strajk, zapadały na terenie Stoczni Gdańskiej. To tam na finalne rozmowy udawali się członkowie Komitetu Strajkowego ze Stoczni Północnej i po powrocie przynieśli robotnikom informację o zakończeniu strajku. Także oficjalne zakończenie protestu, czyli wyjazd wszystkich strajkujących stoczniovców do bazyliki św. Brygidy, miał swój początek w Stoczni Gdańskiej.

(jw)

PORT GDAŃSKI

JEDENAŚCIE gorących dni

Rozmowa z IRENEUSZEM LESZKĄ o przyczynach i skutkach sierpniowego strajku 1988 r. na terenie gdańskiego portu

– Po co był ten strajk? Wybuchł w kilka miesięcy po majowym, odebrany jako strajk bezsensowny.

– Nie chodziło wyłącznie o roszczenia finansowe czy socjalne, zwłaszcza że dwa miesiące wcześniej wypłacono tzw. 13-tkę i premie. Był to przede wszystkim strajk o przywrócenie do legalnej działalności „Solidarności”.

Od feralnego strajku majowego podziemne władze „S” postanowiły, że kolejne strajki powinny być bardziej skoordynowane. W związku z tym m.in. na plebaniu u ks. Henryka Jankowskiego odbyło się parę spotkań. Na jednym z nich uznano, że najbliższym, dobrym terminem do wywołania szerokiego protestu będzie dru-

„wszystko jest zabezpieczone, nikt was nie ruszy, niczego nie musicie się obawiać”. Jednak na drugi dzień wszyscy strajkujący, których zlokalizowano po imieniu i nazwisku, razem ponad 300 ludzi, dostali wypowiedzenia. Przez dwa kolejne dni protestowaliśmy przeciwko tej decyzji. Są na to dokumenty i zdjęcia. Gdyby nie abp **Tadeusz Gołowski**, a także bp **Zygmunt Pawłowicz**, to byśmy zostali wyrzuceni z roboty na zbity pysk. Dopiero po ich interwencji i pomocy prawnej **Jarosława i Lecha Kaczyńskich** przywrócono nas do pracy.

– Jaka panowała atmosfera podczas tego strajku?

– Były różne etapy, od szarej rzeczywistości do lokalnego patriotyzmu. Ale służby bezpieczeństwa robiły swoje. Port był naszpikowany esbekami, była też straż

kierownik. Jednak nie było innego wyjścia.

– Czy ten strajk coś dał, coś zmienił?

– Ekonomicznie nic. Mało tego. Pracownicy, którzy strajkowali, nie dostali za ten okres wynagrodzenia. To my, jako organizacja związkowa, płaciliśmy za te jedenaście dni strajku. W zamian za to zyskałiśmy duży stopień zaufania portowców dla podziemnej „S”. Próbowaliśmy też ludzi chronić, dając im możliwości doradztwa prawnego. Tym się zajmował **Leszek Świątek**. Przez cały okres trwania strajku nic w porcie nie zostało zniszczone, nawet jednej szyby nie zbity – to też był nasz duży sukces.

Pod względem moralnym oraz informacji przekazanych szerszemu społeczeństwu strajk ten pokazał, że „S” – wbrew Urbanowej propagandzie – funkcjonuje, że jej kierownictwo potrafi działać i to skutecznie. Port był i jest komunikatorem niemal z całym światem, rozszła się więc niemal po całym świecie informacja o silnej „S”, mimo jej zdelegalizowania.

Strajki sierpniowe miały też bardzo duży wpływ na to, co stało się pół roku później. Jednak z perspektywy czasu dzisiaj mam moralnego kaca. Komuniści oddali władzę polityczną, natomiast zachowali władzę ekonomiczną, i tak jest niestety w wielu przypadkach do dzisiaj. Polityką i ideami

22 sierpnia

ga połowa sierpnia, która jest związana z rocznicą Sierpnia '80, a ponadto zbliżał się koniec wakacji i większość ludzi wydała wcześniej zaoszczędzone pieniądze, tymczasem inflacja szalała.

– Wszyscy portowcy poparli decyzję o proteście?

– Niestety, nie. Nie udało się zatrzymać całego portu. Stanęły rejon 1, 2 i 4. Trzeci rejon nie strajkował. Byliśmy też zaskoczeni brakiem większego odzewu wśród zakładów Trójmiasta. Przez parę dni byliśmy praktycznie osamotnieni. Gdyby nie doświadczenie w porcie gdańskim operatywnej i skutecznej działalności „S” w okresie podziemia, byłoby trudno przetrwać pierwsze dni strajku. W wyborach do Rady Pracowniczej w 1987 r. na 12 mandatów wybrano 10 członków wówczas jeszcze podziemnej „S”, jednego sympatyka i zaledwie jednego przedstawiciela tzw. struktur oficjalnych.

– Jak długo trwał strajk w porcie?

– Jedenaście dni, od 22 sierpnia do 2 września. Zakończyliśmy go na apel i ogromną prośbę **Lecha Wałęsy**. Kiedy przyjechał do portu, najpierw na rejon 1, a później do Portu Północnego, by prosić, żeby zakończyć strajk, to popłakał się jak bóbr, i mówił, żeby mu nie wchodzić w drogę, bo z Kiszczakiem ma wszystko uzgodnione. Zapewniał też, że

graniczna. Straszono nas ze wszystkich możliwych stron. Były też okresy załamania. W pewnym momencie ludzie strajkujący w zakładzie zaczęli podpisywać listę chętnych do przystąpienia do pracy, a komitet strajkowy nic o tym nie wiedział. To była prowokacja, która miała wygasić strajk. Prawie wszyscy podpisali tę listę i wychodziło na to, że strajk trzeba kończyć. Popatrzyłem na nagłówek tej listy, a tam klauzula; „Poświadczam,

Sierpień 1988 roku – strajk w porcie gdańskim.

że gotów jestem podjąć pracę z dniem...”. Wówczas oświadczyłem kierownictwu rejonu 1, że strajkujący są gotowi podjąć pracę od zaraz, ale pod warunkiem spełnienia naszych postulatów. Kazałem dopisać „natychmiast po spełnieniu postulatów strajkujących”. Za to o mało nie wyleciał z pracy

nie można długo karmić społeczeństwa. To gospodarka jest podstawą bytu. Niestety, ówczesna opozycja jej nie przejęła, mimo oczekiwania i ogromnego poświęcenia zdecydowanej większości naszego społeczeństwa.

– Dziękuję za rozmowę.

Maria Giedz

Postulaty portu gdańskiego w sierpniu 1988

- Legalizacja NSZZ „Solidarność”
- Przywrócenie do pracy zwolnionych za działalność związkową
- Nierepresjonowanie za strajk i pełne wynagrodzenia za postój strajkowy
- Polepszenie warunków BHP oraz warunków socjalnych załogi portu, według programu „Solidarność” portu gdańskiego z lipca 1988
- Niezwłoczne podjęcie działań w celu zmniejszenia zanieczyszczeń wody i powietrza na Wybrzeżu gdańskim
- Przeprowadzenie referendum w sprawie kontynuowania budowy elektrowni atomowej w Żarnowcu
- Podwyższenie zarobków pracowników portu o około 50 proc. przez takie ustawienie płac, aby stawka zasadnicza stanowiła 90 proc. zarobku. Podwyższenie dodatków za pracę w warunkach szkodliwych niebezpiecznych. Wypłata wysługi lat, nagród jubileuszowych i odpraw emerytalnych, obliczanych od stawki wynagrodzenia, a nie od najniższego wynagrodzenia w kraju
- Przywrócenie deputatu węglowego
- Pracowników wydziałów kolejowych, zatrudnionych w systemie zmianowym, traktować jak robotników I kategorii według „Karty portowca”

Wdzięczność dla arcybiskupa

Wspólne zdjęcie z ks. abp. Tadeuszem Gołowskim po zakończonych uroczystościach.

W klasztorze oo. Franciszkanów (kościół Morski) w Gdańsku Nowym Porcie 20 lipca br. „Solidarność” portu gdańskiego na uroczystej mszy świętej podziękowała księdzu arcybiskupowi Tadeuszowi Gołowskiemu, Krajowemu Duszpasterzowi Ludzi Morza i Ludzi Pracy, za otaczanie wieloletnią duchową opieką portowców gdańskich.

W mszy świętej, odprawionej przez abp. Gołowskiego wspólnie z prowincjałem zakonu franciszkanów ojcem **Adrianem** i gwardianem miejscowego klasztoru ojcem **Gabrielem**, uczestniczyło wielu byłych i obecnych pracowników portu gdańskiego, a także zaproszeni goście, m.in. byli b. marszałek Sejmu **Maciej Płażyński**, mecenas **Tadeusz Kilian**, obrońca portowców w procesach stanu wojennego, **Krzysztof Dośła**, przewodniczący Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”, **Ryszard Strzyżewicz**, prezes zarządu Morskiego Portu Gdańsk SA oraz **Zdzisław Olechnowicz**, dyrektor portowej Straży Pożarnej „Florian”. Przed rozpoczęciem mszy i na jej zakończenie z krótkim repertuarem pieśni z okresu stanu wojennego wystąpił także znany portowy bard **Tolek Filipkowski**.

Edward Fortuna, przewodniczący MKK NSZZ „Solidarność” Portu Gdańskiego, witając abp. Tadeusza Gołowskiego oraz zaproszonych gości, powiedział m.in. – Intencją tej mszy świętej jest podziękowanie Panu Bogu za długoletnią posługę duszpasterską ks. abp dla nas – portowców. Chcę przypomnieć momenty, w których ks. abp był blisko nas i swoją postawą brał nas w obronę, zapobiegając w 1988 roku zwolnieniu z pracy ponad 300 portowców. Natomiast kiedy trzeba było iść do więzienia – szliśmy. To był też nasz wkład w budowę niepodległości.

Arcybiskup Tadeusz Gołowski, zwracając się w swej homilii do zgromadzonych, powiedział: – Pamiętam wiele wydarzeń i zdarzeń z 1971 roku i później związanych ze śp. biskupem Kaczmakiem, kiedy to komuniści kwestionowali wszystko, co było związane z wiarą i dążeniem do wolności. Portowcy byli od zawsze świadomi zbliżającej się wolności. Wasze zaangażowanie i walka były nacechowane roztropnością i cierpliwością.

Na zakończenie delegacja NSZZ „Solidarność” portu gdańskiego w podziękowaniu za wieloletnią opiekę wręczyła ks. abp. Tadeuszowi Gołowskiemu replikę gdańskiej kogi, wykonaną ze srebra i bursztynu, wraz z dedykacją oraz piękną wiązaną kwiatów.

Ireneusz Leszka

GDAŃSKA STOCZNIA REMONTOWA IM. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Mądrość stoczniowców

Wszystkie protesty zaczynały się u nas na wydziale Kotłarnia – mówi **Mirosław Piórek**, przewodniczący Komisji Międzyzakładowej NSZZ „Solidarność” w Gdańskiej Stoczni „Remontowa” im. Józefa Piłsudskiego. Tak było także w sierpniu 1988 roku. Rozpoczął go **Waldemar Głąb**, jednak dopiero za „drugim podejściem”. – Na plebanii bazyliki św. Brygidy obradowali wówczas działacze i doradcy podziemnej „Solidarności”, m.in. z braćmi **Kaczyńskimi**, **Romualdem Szeremietiewem**, **Bogdanem Borusewiczem**. Pomimo moich rad stwierdzono wtedy, że strajk trzeba rozpocząć w poniedziałek po śniadaniu – opowiada **Waldemar Głąb**.

– Niestety, tak jak przewidywałem, nie był to dobry moment. Dlatego załogę udało się poderwać do strajku dopiero na drugi dzień – wspomina **Waldemar Głąb**. Dodaje, że nie było to łatwe, gdyż w stoczni powodziło się wówczas pracownikom relatywnie nieźle, stąd też niepowodzenie strajku majowego w „Remontówce”. – Czuliśmy jednak wielki wstyd za maj i stąd też nasza wielka potrzeba zrehabilitowania się – opowiada **Piórek**, wówczas szef wydziałowej organizacji NSZZ „Solidarność”.

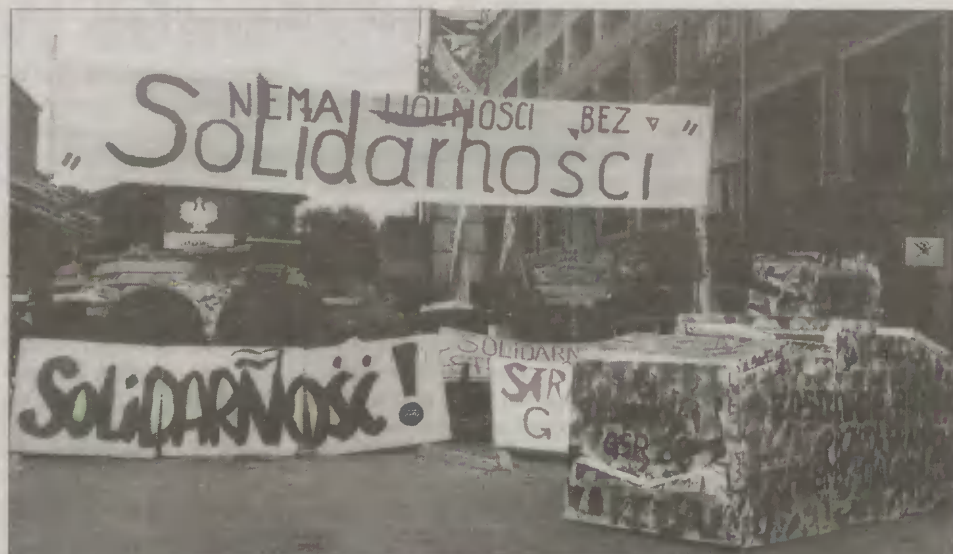
Aby zaktywizować robotników, przeprowadzono wybory do komisji wydziałowych NSZZ „Solidarność”, a później także do KZ. Po pierwszych dniach robotnicy zaczęli odczuwać potrzebę wsparcia ze strony osób, które mogą po-

kierować strajkiem, które będą miały pomysł, jak rozwiązać problemy organizacyjne.

– Przed strajkiem sierpniowym pracowałem w spółdzielni „Gdańsk”, w której zatrudnionych było wielu czołowych opozycjonistów lat osiemdziesiątych. Uczestniczyłem wcześniej także w strajku majowym w Stoczni Gdańskiej i z tego czasu znałem sporo młodych ludzi. Oni przyszli do mnie w sierpniu, uważając, że trzeba coś zrobić, trzeba kontynuować to, co zostało rozpoczęte w maju – mówi **Lech Kosiak**, doradca Komitetu Strajkowego stoczni w sierpniu 1988. Wspomina, że w spółdzielni istniała maszyna, na której można było wydrukować ulotki nawołujące do strajku.

– W stoczni znalazłem się dopiero po dwóch dniach strajku. Było to skutkiem aresztowania mnie oraz **Piotra Bikonta** z Video Studio Gdańsk właśnie wtedy, gdy zmierzaliśmy do stoczni. Po 48 godzinach przez plot dostaliśmy się jednak najpierw do Stoczni Gdańskiej. **Bogdan Borusewicz** skierował nas jednak do Stoczni Remontowej. Tam poznałem **Waldemara Głęba** i **Janusza Stępnia**. O dziwo, zaakceptowali mnie, choć byłem obcym człowiekiem. Mogli przecież podejrzewać prowokację – opowiada **Kosiak**.

Ustalono, że codziennie rano dzień będzie rozpoczynać się od przedstawienia przez Komitet Strajkowy bieżących informacji i planów działania. To miało na celu wprowadzenie pewnej dyscypliny i porządku do strajkowych dni. Zapewniono tak-

Stocznia Remontowa, sierpień 1988 r.

że dyrekcję, że strajkujący nie zamierzają wyrządzać żadnych szkód w zakładzie. Udało się wynegocjować salę na spotkania i dostęp do ciepłych napojów.

Ustalono, że nikt nie będzie w stoczni trzymany na siłę, przewidziano system przepustek w razie wypadków losowych. Aby zagospodarować sensownie czas spędzany na strajkach, organizowano spotkania ze znanymi postaciami opozycji czy publicystami, m.in. **Romualdem Szeremietiewem** i **Teresą Torzańską**. Chodziło o to, by zainteresować załogę polityką, istotą działalności związku zawodowego, by przygotować pracowników do funkcjonowania w NSZZ „Solidarność”, którego ponownej legalizacji organizatorzy byli pewni. – Uruchomiliśmy własną prasę, a nawet własną telewizję, choć to może dumnie brzmieć. W jednej z hal stał telewizor, na którym wyświetlaliśmy filmy, nakręcone chwilę wcześniej na terenie Gdańska czy też na terenie stoczni – opowiada **Kosiak**.

Załoga zorganizowała nawet happening, w którym uczestniczyło „ZOMO”, dysponujące pojazdami, przerobionymi z wózków akumulatorowych, oraz strajkujący. Na terenie stoczni rozegrano bitwę z „pałowaniem”, polewaniem wodą, rzucaniem kamieniami i aresztowaniami. – Wszystko to pod okiem prawdziwego ZOMO, obserwującego akcję zza bramy i niewiedzącego, co o tym myśleć.

W „Remontówce” działało biuro prasowe z prawdziwego zdarzenia. – Prowadziliśmy nasłuchy Radia Wolna Europa, notowaliśmy i streszczaliśmy najważniejsze audycje w biuletynach. Dostaliśmy także aparat UKF, nastrojony na nadajniki milicyjne i prowadziliśmy na-

słuchy ich rozmów – opowiada **Krzysztof Szrejder**.

Ze względu na dużą siłę liczebną strajkujących w „Remontówce”, mogli oni udzielać pomocy innym zakładom. O taką pomoc poprosiła np. Stocznia Północna czy Stocznia Nauta. – Pomagaliśmy im przeprowadzać wybory – wspomina **Kosiak**. **Mirosław Piórek**, wówczas szef organizacji wydziałowej „S”, wspomina, że bardzo ważne dla strajkujących stoczniowców były msze św., odprowadzane przez księdza **Stanisława Bogdanowicza** oraz księdza **Stanisława Płatka**.

– Podziwiam mądrość stoczniowców, dla których wcale nie najważniejsze były postulaty płacowe. Chodziło im o Polskę, ale także o własny zakład pracy. Stąd jednym z najważniejszych postulatów Stoczni Remontowej było ściągnięcie z kontraktu zagranicznego inżyniera **Piotra Soyki** i uczynienie go dyrektorem zakładu – mówi **Lech Kosiak**. Podkreśla, że to sprawdziło się znakomicie i zapoczątkowało ogromnym rozwojem stoczni.

23 sierpnia

Jak wspominają uczestnicy strajku, dyscyplinę i dobrą organizację „Remontówki” widać było bardzo dobrze w momencie zakończenia strajku. Cały teren został dokładnie posprzątny, a ogromna liczba strajkujących stoczniowców wyszła karnie w pochodzie przez bramę Stoczni Gdańskiej, zresztą zaznaczając wyraźnie swoją odrębność. – Krzyczeliśmy przy tym: „Jest nas trzystu!”, jako ironiczny komentarz do tezy rzecznika rządu **Jerzego Urbana**, że tyłu właśnie ekstremistów strajkuje w stoczniach – opowiada **Piórek**.

„Remontówka” stanęła potem jeszcze raz, w dniach 8 i 9 listopada 1988 roku, ponieważ robotnicy uznali, że obietnica ponownej legalizacji „Solidarności” nie jest realizowana. Postanowili strajkiem przyspieszyć te działania. Prowadzili go **Lech Kosiak** oraz **Andrzej Gwiazda**, jednak po dwóch dniach postanowili go zakończyć, m.in. z powodu gwałtownej reakcji **Lecha Wałęsy**.

Jarosław Wierchołowski

WALDEMAR GŁĄB, inicjator strajku w „Remontówce”, członek Komitetu Strajkowego

– Dwa pierwsze dni były naprawdę bardzo trudne, z początku niewielu stoczniowców brało udział w strajku. Dopiero kiedy wywiesiliśmy transparenty i udekorowaliśmy bramę, podziało to na ludzi i mogliśmy pochwalić się o wiele większą liczebnością niż sąsiednie stocznie. Po trzecim dniu strajku w stoczni zostało ok. 70 proc. załogi.

LECH KOSIAK, doradca Komitetu Strajkowego

– Nie byłem w „Remontówce” od dwudziestu lat i dzisiaj widzę, jak bardzo zmienił się zakład i warunki, w jakich pracują moi koledzy. Widać, że tamta walka opłaciła się tutaj w bardzo wymierny sposób.

KRZYSZTOF SZREJDER, w czasie strajku pracował w biurze prasowym stoczni

– Prowadziliśmy nasłuchy Radia Wolna Europa, notowaliśmy i streszczaliśmy najważniejsze audycje w biuletynach. Dostaliśmy także aparat UKF, nastrojony na nadajniki milicyjne i prowadziliśmy nasłuchy ich rozmów.

Załoga zorganizowała nawet happening, w którym uczestniczyło „ZOMO”.

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ O SIERPNIU 1988

To wtedy obalano komunizm

Strajki w Polsce w sierpniu 1988 roku rozpoczęły się na Górnym Śląsku – 15 sierpnia zastrajkowała załoga kopalni Manifest Lipcowy, wkrótce przyłączyło się kilkanaście kopalni, powstał Międzyzakładowy Komitet Strajkowy z siedzibą w Jastrzębiu.

Początki

17 sierpnia rozpoczęła strajk załoga Zarządu Portu Szczecin-Swinoujście, dzień później – 18 sierpnia – stanęła komunikacja miejska w Szczecinie. Został utworzony Międzyzakładowy Komitet Strajkowy.

W piątek, 19 sierpnia na wiecu w Stoczni Gdańskiej im. Lenina **Lech Wałęsa** zapowiedział rozpoczęcie strajku w stoczni w poniedziałek, 22 sierpnia, jeżeli władze nie wyrażą zgody na żądania strajkujących robotników. Najważniejszym, podstawowym postulatem było reaktywowanie NSZZ „Solidarność”. Tego samego dnia jawnie już działająca Komisja Zakładowa „S” Morskiego Portu Handlowego w Gdańsku wydała oświadczenie, w którym solidaryzuje się ze strajkującymi na Górnym Śląsku i w Szczecinie. Ogłoszono gotowość strajkową.

20 sierpnia od godziny 7 rano nie podjęto pracy w Rejonie IV (zwanym też Portem Północnym) MPH w Gdańsku. Główną rolę w zorganizowaniu tego protestu odegrał **Jan Hałas** – czołowy działacz „S” portu od 1980 roku, przywrócony do pracy 19 sierpnia. Do protestujących przybył **Czesław Nowak**, przewodniczący portowej „S”. Na skutek podjętych przez dyrektora indywidualnych rozmów z każdym z protestujących, o godzinie 15.30 przerwano strajk.

Jutro strajk

W niedzielę, 21 sierpnia na wiecu po mszy św. w kościele św. Brygidy w Gdańsku **Lech Wałęsa** wystąpił z ofertą zawieszenia planu rozpoczęcia strajku w Stoczni Gdańskiej, jeśli rząd wyrazi gotowość przystąpienia do rozmów. Wobec postawy zgromadzonych na placu, twardo skandujących „Jutro strajk!” oraz reakcji doradców, Lech Wałęsa ostatecznie ogłosił, że strajk rozpocznie się w poniedziałek, o ile w wieczornym Dzienniku Telewizyjnym nie zostanie potwierdzone zaproszenie do rozmów. Usta-

lono także, że w poniedziałek, 22 sierpnia o godzinie 7 staną jednocześnie dwie stocznie – Gdańska i Północna.

W poniedziałek, 22 sierpnia rano zgodnie z planem rozpoczęł się strajk w obu stoczniach, stanęły również Rejon I i powtórnie Rejon IV gdańskiego portu.

Powołano komitety strajkowe, na czele KS Stoczni Gdańskiej stanął **Alojzy Szablewski**, w Stoczni Północnej **Bolesław Konopka**, przewodniczącym strajku w Rejonie I portu został wybrany **Ireneusz Leszka**, z kolei **Jana Hałasa** wybrano na przewodniczącego KS Rejonu IV (Portu Północnego). Jednocześnie z dniem 22 sierpnia zgodnie z propozycją **Bogusława Gołąba** utworzony został Międzyzakładowy Komitet Strajkowy z siedzibą w Stoczni Gdańskiej. W skład MKS weszli: **Jacek Merkel** (przewodniczący), **Alojzy Szablewski**, **Edward Szwikiewicz** jako przedstawiciele Stoczni Gdańskiej oraz **Jerzy Kmiecik** i **Bogusław Gołąb** – przedstawiciele Stoczni Północnej.

Noc z 22 na 23 sierpnia była najtrudniejsza dla strajkujących w Stoczni Północnej, zakład był zmilitaryzowany, podlegał MON, strajkujących pierwszej nocy było niewielu, może kilkudziesięciu, ponadto w stoczni zakotwiczona była jednostka Marynarki Wojennej Związku Radzieckiego. Strajkujący stoczniowcy z „Północnej” mieli pełne podstawy obawiać się prowokacji.

Strajk się rozszerza

23 sierpnia (we wtorek) do strajku przystąpili pracownicy Gdańskiej Stoczni Remontowej (próba zorganizowania strajku w poniedziałek, 22 sierpnia nie powiodła się). Przewodniczącym Komitetu Strajkowego został wybrany **Waldemar Głęb**, stocznia przystąpiła do MKS-u, delegując doń **Jerzego Pększa** i **Edwarda Pawlaka**.

23 sierpnia w skład MKS wszedł również Morski Port Handlowy w Gdańsku, którego delegatem został **Lech Malodziński**. Tego samego dnia rozpoczął się strajk w Stoczni „Wisła”, jego inicjatorem był **Jan Stanecki**, organizator strajku majowego w Stoczni Gdańskiej. Jan Stanecki stanął na czele Komitetu Strajkowego, a stocznia zgłosiła swoje przystąpienie do MKS.

24 sierpnia do MKS z siedzibą w Stoczni Gdańskiej im.

Lenina dołączył kolejny, szósty już zakład – Stocznia Remontowa „Radunia”. Przewodniczącym KS został **Henryk Tederko**, delegatem do MKS **Mieczysław Olander**.

Skład MKS powiększył się o delegata Rejonu IV (Portu Północnego) MPH w Gdańsku **Grzegorza Szwedę**. W środę 25 sierpnia dołączył kolejny delegat portu **Antoni Grabarczyk**.

Sierpniowy strajk w gdańskich stoczniach przebiegał w znacznie spokojniejszej atmosferze aniżeli strajk majowy w Stoczni Gdańskiej. W strajkowe noce siły milicyjne nie urządzały demonstracji siły i nie symulowały na taką skalę ataków na bramy, jak to miało miejsce na wiosnę.

Zaistniał swoisty folklor strajkowy, na tym polu szczególne zasługi położył znany artysta **Piotr Szczepanik**. W organizacji strajku bardzo przydała się aparatura nagłaśniająca, będąca własnością piosenkarza. Młodzi pracownicy stoczni organizowali happeningi, będące przede wszystkim satyrą na działania i zachowania ZOMO. Podczas trwania protestu z programem artystycznym występowali aktorzy z Teatru Wybrzeże. Tak jak w maju, liczne było grono doradców – **Lech i Jarosław Kaczyńscy**, **Bogdan Borusewicz**, **Tadeusz Mazowiecki**, **Krzysztof Wyszkowski**, **Władysław Siła-Nowicki**.

Obietnice i groźby

Zupełnie inaczej miała się sytuacja ze strajkiem w gdańskim porcie. Dyrektor naczelny zakładu **Wojciech Przewięda** z dniem 26 sierpnia po uprzedniej zgodzie Rady Pracowniczej zarządził rozwiązanie rejonów I, II, IV portu. Nakazał wszystkim pracownikom ww. rejonów opuszczenie terenu zakładu pracy (z wyjątkiem osób wskazanych przez kierownictwo). Zakomunikował, że z pracownikami, którzy do 25 sierpnia nie złożyli deklaracji o chęci do pracy, zostaje rozwiązana umowa o pracę z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych.

Wydane oświadczenie jeszcze bardziej wzmogło determinację strajkujących portowców, którzy do swoich postulatów dołączyli jeszcze jeden – odwołanie dyrektora naczelnego.

W tych pełnych napięcia strajkowych dniach trwały już dyskretne kontakty prof. **Andrzeja Stelmachowskiego** z przedstawicielami władz

Józefem Czyrkiem i **Stanisławem Cioskiem**. Ich pośrednikiem był ks. **Alojzy Orszulik**, dyrektor Biura Prasowego Episkopatu. Przedstawicielom władz przekazano oświadczenie Lecha Wałęsy, domagano się w nim legalizacji NSZZ „Solidarność”, wolności stowarzyszenia się oraz zaoferowano „współdziałanie na rzecz wyjścia z kryzysu”.

W odpowiedzi gen. **Czesław Kiszczak** wyraził gotowość podjęcia rozmów z opozycją, nie stawiając żadnych warunków wstępnych, mogłyby one przyjąć formę „okrągłego stołu”. Wykluczył jednak możliwość uczestnictwa w nich „osób odrzucających porządek prawny i konstytucyjny PRL”.

W poniedziałek, 29 sierpnia w odpowiedzi na zachętę ze strony Czesława Kiszczaka, swoje oświadczenie wydał **Lech Wałęsa**, który zadeklarował, że jest gotów w każdej chwili „bez stawiania warunków wstępnych przystąpić do rozmów z władzami w imieniu „Solidarności”. W tekście oświadczenia znalazło się stwierdzenie, iż strajki zostaną „zawieszane”, jeśli tylko okaże się, że ewentualne rozmowy „otworzą perspektywę rozwiązania naszych problemów”.

31 sierpnia w willi MSW przy ulicy Zawrat w Warszawie doszło do spotkania Lecha Wałęsy z gen. Czesławem Kiszczakiem i Stanisławem Cioskiem w obecności biskupa **Jerzego Dąbrowskiego**. Strona rządowa uzależniła rozpoczęcie rozmów przy „okrągłym stole” od zakończenia strajków, Lech Wałęsa zobowiązał się do przerwania akcji strajkowych, zaznaczając jednocześnie, że sprawy „okrągłego stołu” są ważne, ale „najważniejsza jest sprawa „Solidarności”, a potem pluralizmu”.

Zwycięstwo i represje

Po powrocie Lecha Wałęsy do stoczni wśród członków MKS zapanowało rozgoryczenie z powodu podjęcia decyzji o zakończeniu strajku bez konsultacji ze strajkującymi załogami. Padały zarzuty zdrady, kapitulancetwa. Pomimo to przeważała opinia, że należy się podporządkować decyzji przywódcy „S”. Większością głosów uchwalono, że strajk zakończy się następnego dnia, w czwartek, 1 września.

Kilkuset, głównie młodych pracowników, niepogo-

dzonych z decyzją Wałęsy, wyszło ze stoczni przed wyznaczoną godziną wymarszu. O 14.25 sprzed Bramy nr 2 Stoczni Gdańskiej wyruszyło kilka tysięcy strajkujących. Po dołączeniu się kilku tysięcy oczekujących przed bramą, około dziesięciotysięczny tłum udał się do kościoła św. Brygidy. Licznych gości przywitał ks. **Henryk Jankowski**, mszę św. odprawił ks. biskup **Tadeusz Gocłowski**. Odczytał on oświadczenie Episkopatu Polski o treści: „Wobec odpowiedzialności przez Kościół za zagwarantowanie bezpieczeństwa osobistego i pracowniczego uczestników strajków.

Słowa te miały szczególne znaczenie dla strajkujących w Porcie Gdańskim. Po zakończeniu protestu zostali oni poinformowani przez dyrektora naczelnego, że pracownicy biorący udział w proteście zostali zwolnieni dyscyplinarnie. Łącznie zwolniono z pracy 308 portowców.

Po kilku dniach rozmów z dyrekcją portu uchylono decyzję o rozwiązaniu umów o pracę 308 strajkującym. Również członkowie KS Stoczni Północnej pozostawali kilka dni bez pracy, dopiero na skutek interwencji episkopatu zostali przywróceny.

Warto powiedzieć również, że Prokuratura Rejonowa w Gdańsku po strajkach sierpniowych prowadziła postępowanie przeciwko członkom komitetów strajkowych protestujących zakładów. Postępowanie to zostało umorzone pod koniec 1988 roku.

Po kilku dniach od zakończenia sierpniowego strajku, Międzyzakładowy Komitet Strajkowy przekształcił się w Międzyzakładowy Komitet Organizacyjny, który przystąpił do prac na rzecz odtwarzania struktur NSZZ „S”, ze znaczącym wyprzedzeniem decyzji „okrągłego stołu”. Tym aktem „Solidarność” otworzyła nową kartę, której celem była niepodległość i suwerenność Polski.

Arkadiusz Kazański
IPN Gdańsk

W artykule „Majowe stoczniowe dni”, zamieszczonym w nr. 5/2008 „Magazynu Solidarność”, znalazł się błąd. Autor przeprasza za niecelowe pominięcie w składzie MKS osoby **Bogusława Gołąba**, współorganizatora strajku majowego w Stoczni Gdańskiej z ramienia Stoczni Północnej.

STRAJK SIERPNIOWY MIAŁ SWOJE PRELUDIUM W MAJU

STRAJKOWE refleksje

Strajki, majowy i sierpniowy 1988 roku – wspominają:

■ **PAWEŁ ŚWIERCZYŃSKI**, który był członkiem komitetu strajkowego w obu strajkach w 1988 r.

■ **PIOTR BABIŃSKI**, artysta plastyk, nauczyciel wychowania plastycznego, wówczas student akademii poznańskiej.

Opowiada

PIOTR BABIŃSKI

W połowie lat 80. i wcześniej zetknąłem się z działaczami podziemia: moim szwagrem **Andrzejem Ziemińskim** – działaczem podziemnej „Solidarności” portowej ze Szczecina, **Krzysztofem Dowgiałło** i **Januszem Pałubickim**.

Kiedy dotarłem do Bramy nr 2 Stoczni Gdańskiej, za prętami rozpoznałem **Krzysztofa Dowgiałłę** i zapytałem, czy mogę przyłączyć się do strajkujących. W stołowce poznałem młodych działaczy podziemia: **Mariusza Wilczyńskiego**, **Piotra Semkę**, **Jacka Kurskiego**, także **Wojtkę Jankowskiego** i **Krzysztofa Galińskiego** z WIP-u, **Darka Krawczyka** z FMW z ramką sitodrukową, **Mirka Błaszkiwicza** i **Lecha Kosiaka** ze spółdzielni „Gdańsk”, którzy uczestniczyli w lotnych patrolach wspomagających warty na bramach, i mnóstwo innych osób. W okolicach stołówki odbywał się druk ulotek strajkowych, tam też powstawały rozmaite transparenty i plakaty, stemple poczty strajkowej, w których tworzeniu uczestniczyłem.

Blokada stoczni była dużym obciążeniem dla strajkujących, nie miałem butów na zmianę, krucho było z bielizną. Nie brakowało za to kawy i papierosów, te były dostarczane z Brygidy przez kurierów. Przywódcą strajkujących był **Alojzy Szablewski**, budzący szacunek z racji wieku. Młodzież spoza stoczni – studenci, działacze podziemia, WIP, FMW – uczestniczyli w tym strajku z ogromnym przejęciem i poczuciem obowiązku. Dla tej części uczestników przywódcą był niewątpliwie **Bogdan Borusewicz**.

Postanowiłem, że moje miejsce jest w patrolach. Chodziłem w nocy w kilkunastuosobowych grupach. Pamiętam, jak napotykalismy patrole Obrony Cywilnej. W milczeniu mijały się podobnie liczebnie, wrogie grupy mężczyzn.

Podczas malowania ogromnego transparentu z napisem: „STRAJK TRWA!” poznałem **Pawła Maciejewskiego**, malarza z K-3, członka KS. To on wtedy zachęcił mnie do wydawania nowego pisma stoczniowego, wydziałowego „Głos Trzeciej Bramy”. Pismo miało poruszać

konkretne problemy pracowników, piętnować niesprawiedliwość majstrów, kradzieże.

Pozorowane ataki ZOMO, brak efektów negocjacji, plotki o możliwej pacyfikacji dawały się we znaki. Liczba strajkujących, szczególnie nocą, kurczyła się, ale ci, którzy pozostawali, wydawali się nie do pokonania. Jednak strajk zakończył się bez rezultatów.

Do stoczni wróciłem w sierpniu jako redaktor zakładowej gazetki. Przed strajkiem aresztowano na krótko **Wojtkę Krefta**, który redagował „Rozwagę i Solidarność”, drukarze spóźnili się. I to nasza grupa „Trzeciej bramy” drukowała „Rozwagę i Solidarność”, „Trzecią bramę”, ulotki i komunikaty strajkowe.

Opowiada

PAWEŁ ŚWIERCZYŃSKI

17 września 1987 roku rozpocząłem pracę w Stoczni Gdańskiej im. Lenina na wydziale S-5, zajmującym się budową silników okrętowych. 2 maja 1988 roku wszedłem do Komitetu Strajkowego.

Mój wydział S-5 nie dołączył się do pochodu strajkujących w godzinach przedpołudniowych na terenie stoczni. Dopiero wychodząc o 14 zobaczyłem przy 2 bramie przemawiającego do wychodzących pracowników **Jana Staneckiego**, który próbował ich zatrzymać w celu rozpoczęcia strajku solidarnościowego z pracownikami Nowej Huty. W tym momencie od razu stanąłem przy nim i zacząłem mu pomagać.

Dla mnie wejście w majowy strajk 1988 roku było bardzo spontaniczne i oczywiste. Uważałem, tak jak wielu moich rówieśników, że przywrócenie do legalnego działania „Solidarności” będzie lekiem na całe otaczające nas zło, da nam perspektywę lepszego życia, otworzy możliwości dla poprawy bytu i warunków mieszkaniowych.

W pierwszym dniu strajku było nas niewiele, nie wiem 200 czy 400 zostało na noc. Naszą stocznice zaczęły otaczać oddziały milicji, a wewnątrz inicjatywę zaczęli przejmować działacze podziemnych struktur „S” w zakładzie, z **Alojzym Szablewskim**, **Brunonem Baranowskim** i innymi. Wśród strajkujących na palcach jed-

nej ręki można było wymienić doświadczonych weteranów pamiętających Grudzień 1970 roku, takich jak **Marian Moćko** (W-2), **Jan Wójcik** (K-2), **Paweł Zińczuk**, **Jan Jabłoński**. Byli oni dla nas wzorem postaw oraz potwierdzeniem słuszności protestu. Swoją obecnością dawali poczucie sensu i ciągłości historycznego procesu walki z totalitarnym reżimem. Ufaliśmy i wierzyliśmy w sukces naszego protestu. Obecność **Borusewicza**, **Celińskiego**, **Dowgiałły**, **Gwiazdy**, **braci Kaczyńskich**, **mecenasa Sily-Nowickiego**,

Sławomir Adamski i **Gerard Kreinbring**. W maju pamiętam ich najbardziej z pracy poligraficznej, ale byli oni zaangażowani w każdą akcję, protesty, zadymy. Byli najbardziej radykalnym skrzydłem wśród młodych robotników.

Obok nich uformowała się po strajku majowym 1988 roku grupa o nazwie „OPOZYCJA 88” do której należeli **Jan Stanecki**, **Wiesław Płocharczyk**, **Mirosław Rusewicz**, **Leszek Olejniczak**, **Paweł Świerczyński** i inni.

W strajkach majowych charakterystycznymi osobami byli kucharze przygotowujący

i studentów dołączyło do historycznej walki z narzuconym Polsce po wojnie totalitarnym systemem.

Po siedmiu latach od wprowadzenia stanu wojennego przyszła tzw. wiosna „Solidarności”. Młodzi robotnicy, którzy w większości byli uczestnikami wszystkich manifestacji i nielegalnych zgromadzeń po wprowadzeniu stanu wojennego, upomnieli się o przywrócenie do legalnego działania NSZZ „Solidarność”. Po zakończeniu strajku majowego kilkanaście wydziałów, poczynając od K-1, przeprowadziło demokratyczne

Koniec strajku sierpniowego, Stocznia Gdańska.

profesora **Stelmachowskiego**, **Wyszowski** i **mecenasa Wielowiejskiego** dawała poczucie pewności zwycięstwa oraz powagi zmagania z rządzącą władzą.

Wewnątrz stoczni kwitło życie strajkowe, wychodziły strajkowe numery „Rozwagi i Solidarności”, powstawały teksty piosenek („Gdy nadszedł maj stanęła stocznia”, o Urbanie na melodię o „Janiczku”). Toczone rozmowy z dyrekcją, ale sensu dużego one nie miały, gdyż postulat dotyczący przywrócenia do legalnego działania NSZZ „S” nie był w ich gestii. Na bieżąco były kontakty z arcybiskupem **Gołcowskim**, który przyjeżdżał do stoczni. Były też wieczorki wspomnień, wykłady polityczne, historyczne (**Gwiazda**, **Celiński**, **Sila-Nowicki**).

Bardzo aktywni w strajkach majowych i sierpniowych byli późniejsi założyciele tzw. grupy DYM: **Zbigniew Stefański**,

posiłki dla strajkujących: **Czesław Brodowski** – stolarz oraz **Antoni**... (nazwiska nie pamiętam), obaj mieszkańcy hotelu na Raclawickiej. Mieli doświadczenie z życia zawodowego („Toni” kucharzył na statku, zaś **Czesiek** pracował w knajpach).

Dzień witalismy modlitwą, śpiewając także „Kiedy ranne wstają zorze”, zaś wieczorem uczestniczyliśmy chętnie w **Apele Jasnogórskim**. Uczestniczenie w tych duchowych przeżyciach dawało nam siłę przetrwania i wzmacniało poczucie patriotyzmu i solidarności w działaniu. Odbywały się też msze św. z udziałem ks. **Jankowskiego** i ks. **Bryka**, podczas których chętni mogli się spowiadać.

Nie osiągnęliśmy zbyt wiele w wyniku majowego strajku. Nową Hutę spacyfikowało ZOMO, strajki nie rozszerzyły się na inne zakłady. Mało kto zdawał sobie sprawę, że dzięki strajkowi majowemu kolejne pokolenie robotników

wybory do komisji wydziałowych NSZZ „S”, które bez przeszkód funkcjonowały w zakładzie pracy. W hotelu robotniczym przy ul. Raclawickiej, skąd większość mieszkańców uczestniczyła w majowym protestie, wymieniono samorząd i rozpoczęto ciekawe działania zmieniające szarą rzeczywistość hotelowego życia. Utworzono koło historyczne z wykładami na temat najnowszej historii Polski. Organizowano spotkania z ciekawymi ludźmi co najmniej raz w miesiącu (pamiętam **Bogdana Borusewicza** i **Leszka Moczulskiego**). W starej gablocie hotelowej przepiłowano kłódki i zrobiono wystawę fotograficzną majowego strajku. Oczywiście kolportowano prasę niezależną, głównie „Rozwagę i Solidarność”.

Wzmożona aktywność i działania zbliżyły nas do ostatecznego zwarcia, czyli strajku sierpniowego 1988 roku.

Zebrał (kd)

Starsi pracownicy muszą mieć wybór

Rozmowa z **MARIANEM KRZAKLEWSKIM**, członkiem Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

– Jednym z efektów projektu MAYDAY jest wniesienie przez Pana na forum Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego dokumentu zatytułowanego „Sytuacja starzejących się pracowników w obliczu przemian w przemyśle – zapewnienie wsparcia i zarządzanie różnicowaniem struktury wiekowej w sektorach i przedsiębiorstwach”. Co konkretnie zawiera ten dokument?

– Dokument ten zawiera opis sytuacji starzejących się pracowników na europejskim rynku pracy oraz zalecenia dla instytucji Unii Europejskiej, w jakim kierunku powinna być kształtowana polityka zatrudnienia, aby wydłużyć aktywność zawodową Europejczyków. Żeby osiągnąć tzw. cel lizboński, który zakłada, iż stopa zatrudnienia osób w wieku 55 – 64 lata wynosić powinna nie mniej niż 50 proc., należy podjąć szereg systemowych działań. W kilku krajach Unii Europejskiej wskaźnik ten jest wyższy (najwyższy w Szwecji – 66 proc.), ale w wielu nie, a na przykład w Polsce wynosi on poniżej 30 proc.

– Dlaczego ta sprawa jest tak ważna dla krajów należących do Unii Europejskiej?

– Zmiany demograficzne powodują pojawienie się nowych problemów. Europa starzeje się, z roku na rok zwiększa się liczba osób w wieku emerytalnym w stosunku do osób, które wnoszą składkę do systemu emerytalnego. Innym problemem jest obecnie brak na rynku pracy osób, które posiadają określone umiejętności. Oczywiście, pojawia się pytanie, czy nie lepiej zatrudniać ludzi młodych. Ale okazuje się, że gdy młody człowiek jest nawet teoretycznie przygotowany do zawodu, to jeszcze musi nabyć doświadczenia. Chcielibyśmy, by pracodawcy zaczęli stosować zarządzanie przedsiębiorstwem poprzez różnorodność wiekową i różnorodność umiejętności. Istotne staje się wykorzystanie umiejętności doświadczonych pracowników i tutaj dobrym rozwiązaniem jest między innymi mentoring, który został przetestowany w projekcie MAYDAY.

– Część krajów UE prowadzi już pewne działania zmierzające do zatrzymania na rynku pracy pracowni-

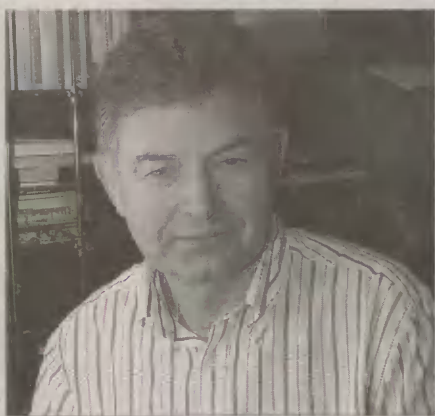
ków starszych. Jakie są najczęściej stosowane rozwiązania?

– Obecnie w Europie istnieją trzy rodzaje systemów wpływających na starszych pracowników, których celem jest wydłużenie aktywności zawodowej. Pierwszy system polega na wspieraniu aktywnego starzenia się pracowników między innymi poprzez kształcenie ustawiczne czy elastyczne formy zatrudnienia, np. wprowadzenie skróconego czasu pracy. Drugi system to presja finansowa, która najczęściej polega na tym, iż ostatnie wynagrodzenie pracownika jest o wiele wyższe niż ewentualna emerytura. Trzeci model polega na wykorzystaniu instrumentów rynku pracy, np. zmniejszanie obciążeń podatkowych, składek ubezpieczeniowych.

– Jak powinna wyglądać modelowa polityka państwa, aby jak najwięcej ludzi zachęcić do przedłużenia aktywności zawodowej?

– Istotnym warunkiem zatrudnienia osób starszych jest zapewnienie, by przedłużenie było opłacalne ekonomicznie dla obu stron: pracodawcy i pracownika. Wprowadzone rozwiązania powinny z jednej strony mieć charakter systemowy i kompleksowy, ale także uwzględniać indywidualność poszczególnych przypadków. Konieczne jest również wprowadzenie systemów ustawicznego kształcenia. Jednym z głównych hamulców zwiększania zatrudnienia osób starszych jest e-wykluczenie. W celu skutecznego zwalczania tego zjawiska należy jak najściślej łączyć kształcenie ustawiczne osób w wieku 50+ z ich szkoleniem za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). Wskazane jest, by w celu przełamania bariery lęku przed posługiwaniem się TIK przez seniorów pierwszy etap szkoleń z tego zakresu odbywał się w grupach osób starszych o jednolitym składzie wiekowym.

– Celem działań, które są proponowane w dokumencie, jest zwiększenie aktywności zawodowej osób w wieku

FOT. MALGORZATA KUZMA

50+. Jak to się ma do walki „Solidarności” o wcześniejsze emerytury?

– Reprezentanci związków zawodowych stawiają problem w ten sposób, że wobec ludzi starszych nie może być żadnych form nacisku, jeśli chodzi o przedłużenie ich aktywności zawodowej. Nie może być tak, że ktoś jest zmuszany do rezygnacji z prawa do wcześniejszej emerytury, które nabył z powodu szkodliwych warunków pracy. Trzeba stworzyć system bodźców finansowych i socjalnych, wprowadzić możliwość skrócenia wymiaru czasu pracy, zwiększyć wymiar urlopów, aby pracownicy z własnej woli przedłużali swoją aktywność zawodową.

Rozmawiała
Malgorzata Kuźma

MARIAN KRZAKLEWSKI

– członek Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, organu konsultacyjnego Unii Europejskiej. EKES powołany został w 1957 roku na mocy traktatu rzymskiego. Reprezentuje na forum unijnym przedstawicieli szeroko rozumianego zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego, wywodzących się z różnych grup zajmujących się działalnością gospodarczą i społeczną. Są to m.in. pracodawcy, związki zawodowe, rolnicy, konsumenci i pozostałe grupy interesów. Głównym zadaniem komitetu jest sprawowanie funkcji doradczej wobec Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej w kwestiach dotyczących polityki gospodarczej i społecznej.

(<http://pl.wikipedia.org>)

OPINIE O MAYDAYU

Wyrażamy serdeczne podziękowanie Partnerstwu na rzecz Rozwoju MAYDAY – model aktywnego wsparcia pracowników i firm wobec zmian strukturalnych w gospodarce, w skład którego wchodzi: Region Gdański NSZZ „Solidarność”, Akademia Morska w Gdyni, Centrum Techniki Okrętowej S.A., Politechnika Gdańska, Sekcja Krajowa Przemysłu Okrętowego NSZZ „Solidarność”, Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, Związek Pracodawców Forum Okrętowe, za udział w realizacji Programu oraz podjęcie działań mających na celu wypracowanie nowych rozwiązań oraz na rzecz wyrównywania szans na rynku pracy.

Paweł Gołębiowski,
prezes Fundacji „Fundusz Współpracy”
Jarosław Pawłowski,
podsekretarz stanu
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

(...) Program poświęcony był szukaniu kreatywnych rozwiązań długoterminowych i projekt MAYDAY takie rozwiązania wypracował, szczególnie jeśli chodzi o rozwój zasobów ludzkich w powiązaniu z ustawiczną edukacją z wykorzystaniem już istniejących modelowych rozwiązań w UE.

prof. dr hab. **Marcin Pliński**,
rektor Kaszubsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Wejherowie

W imieniu uczestników szkolenia w Wieżycy pragniemy wyrazić nasze uznanie organizatorom. Osoby prowadzące zagwarantowały wysoki poziom merytoryczny wszystkich trzech szkoleń. Każdy z nas wiele się nauczył i będzie mógł wykorzystać tę wiedzę w praktyce. Dotyczy to zarówno zagadnień radzenia sobie ze stresem, zarządzania czasem, jak i nowości z elastycznych form zatrudnienia... Uważamy, że nasza grupa wiekowa ma bardzo dużą wiedzę, ale nie potrafi jej „sprzedać”. Brak nam pewności siebie i często przegrywamy z młodszymi, chociaż wcale nie jesteśmy gorsi. Dlatego dziękujemy Organizatorom i Prowadzącym za już przeprowadzone szkolenia i prosimy o dalsze...

Z podziękowaniami:
uczestnicy ze Stoczni Gdynia

(...) Szczególnym walorem projektu MAYDAY jest uczestnictwo w nim instytucji reprezentujących różne sfery aktywności społecznej – związki zawodowe, przemysł, wyższe uczelnie.

prof. **Łukasz S. Madrycki**,
Uniwersytet St. Illinois, Polski Uniwersytet Wirtualny

Przede wszystkim uczestnictwo w realizacji projektu zintegrowanego wokół działań na rzecz sektora okrętowego przyniosło wiele satysfakcji, tym większej, iż ten sektor to macierzysty sektor Centrum Techniki Okrętowej SA i jego przyszłość oraz przyszłość pracowników jest jednym z priorytetów. Wykonanie prac koncepcyjnych i projektowych w ramach Partnerstwa skupiającego uczelnie wyższe, organizacje z otoczenia rynku pracy, związek pracodawców, zaplecze badawczo-rozwojowe oraz partnera społecznego, jakim jest związek zawodowy NSZZ „Solidarność”, pozwoliło nie tylko umocnić dotychczasową współpracę, ale myślę, że nie bez znaczenia jest fakt wypracowania formuły współpracy w oparciu o konsensus, kompetencyjność partnerów oraz ideę samouczącego i samodoskonalącego się Partnerstwa.

Zbigniew Karpiński, prezes Zarządu CTO SA

Cel: 50 procent

Na koniec 2005 r. w UE było zatrudnionych 22,2 mln osób w wieku 55-64 lat. 1,6 mln osób z tej grupy wiekowej miało status bezrobotnego, zaś 28,5 mln było nieaktywnych zawodowo. Wzrost udziału w rynku pracy seniorów zmieścił się w zakresie celów strategii lizbońskiej. W marcu 2001 roku Rada Europejska na posiedzeniu w Sztokholmie ustanowiła cel w postaci zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata na poziomie 50 proc. tej grupy wiekowej w 2010 r.

3228,98 zł

Tyle wyniosło w lipcu przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw i było wyższe w porównaniu z miesiącem poprzednim o 0,4 proc.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło w czerwcu 5 390 800 i było nieco wyższe (o 1 tys.) od miesiąca poprzedniego.

Ceny żywności obniżyły się w czerwcu o 0,7 proc., głównie w wyniku zmniejszenia cen owoców (o 16,3 proc.) i warzyw (o 2,7 proc.) oraz nabiału i mięsa. Droższe jednak było pieczywo (o 1,1 proc.) i przetwory makaronowe (o 0,7 proc.).

Produkcja sprzedana przemysłu w cenach stałych (w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) była w czerwcu o 7,2 proc. wyższa niż przed rokiem i o 5,0 proc. większa w porównaniu z majem br.

MILIARDERZY w Zimbabwie

Jeszcze niedawno można było kupić za 100 miliardów dolarów zimbabweńskich cztery pomarańcze. Nie starczało jednak na chleb. Dziś już prawdopodobnie cena tych produktów znacznie wzrosła. Ludzie w Zimbabwie noszą pieniądze w workach. Oficjalnie inflacja wynosi tam 2,2 mln proc. rocznie. Niezależni ekonomiści twierdzą jednak, że sięga ona 7-9 mln proc. rocznie. Bezrobocie wynosi w tym kraju 80 proc. Ci, co mają pracę, muszą chodzić do niej pieszo, bo za bilet miesięczny trzeba zapłacić tygodniową pensję. Chleb stał się towarem luksusowym. Najbardziej jednak ludzie boją się zachorować, bo nielicznych stać na opłacenie szpitala.

ZA MOCNY ZŁOTY

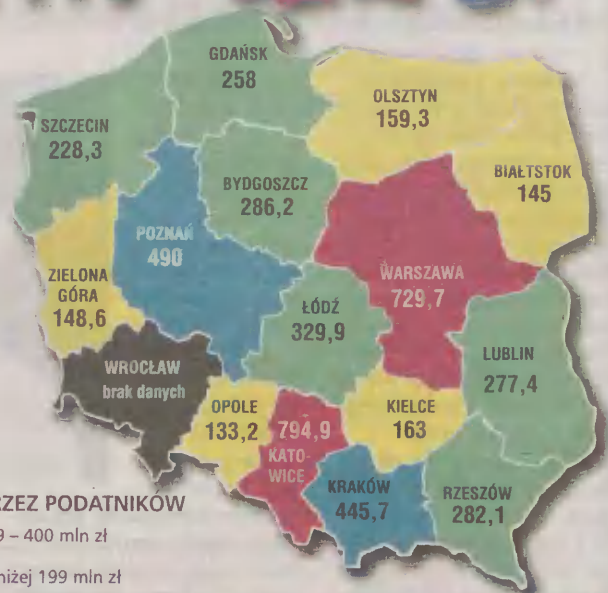
Realna wartość polskiego złotego jest mniejsza niż rynkowa – od jakiegoś czasu alarmują eksporterzy, teraz zgadzają się z nimi ekonomiści. Od początku roku złoty umocnił się wobec euro o 11 proc., a tylko od początku lipca o 4 proc. Ekonomiści mówią nawet, że złoty jest przewartościowany i kurs złotego wzrósł powyżej kursu równowagi. Jest to taki kurs, który według ekonomistów z jednej strony pozwala ograniczyć inflację, a z drugiej nie szkodzi eksportowi.

ULGA w dzieci

O 2 mld zł mniej niż zakładano wyniosły odliczenia podatkowe z tytułu ulgi rodzinnej za 2007 r. W kieszeniach podatników zostało około 5 mld zł. Takie są wyliczenia izb skarbowych w Polsce. Nie wszystkie skarbowki jednak złożyły sprawozdania. Ekonomiści obawiają się, że te wyniki mogą spowodować forsowanie przez polityków próby rozszerzenia grup społecznych, które mogłyby skorzystać z takiej ulgi. Może to na przykład dotyczyć rolników.

ULGA RODZINNA ODLICZONA PRZEZ PODATNIKÓW

- powyżej 700 mln zł
- 699 – 400 mln zł
- 399 – 200 mln zł
- poniżej 199 mln zł

STAL drożeje

Od początku roku ceny stali wzrosły o 70-80 proc. To trend światowy, nie można więc liczyć na sprowadzenie tańszego surowca z zagranicy. Wzrost cen związany jest z ogromnym importem stali przez Chiny i Indie, które szybko się rozwijają, a także z rosnącymi kosztami energii i transportu. To niedobra informacja dla polskich inwestycji. Wiele kontraktów należałoby renegotjować. Zagrożona jest między innymi modernizacja linii kolejowej z Warszawy do Gdyni.

FOT. MAREK LEWANDOWSKI

Wzrośnie bezrobocie?

Od trzech miesięcy, choć z nami sezon letni, nie rosło zatrudnienie. W małych firmach, w których latem zatrudniano sezonowych pracowników, ruch jest bardzo nieznaczny. Zdaniem ekonomistów, od przyszłego roku bezrobocie zacznie rosnąć. Nie będzie jeszcze tego widać przez najbliższe kilka miesięcy, kiedy będzie ono jeszcze spadać,

ale już coraz wolniej. Wielu pracodawców ma dziś kłopoty ze znalezieniem pracowników, szczególnie tych wykonujących proste roboty. Firmy ratują się nadgodzinami, ale i to często jest problemem. Nie można przecież w nieskończoność zwiększać pracownikom liczby nadgodzin. Coraz częściej z tego powodu firmy ograniczają produkcję.

Cytat miesiąca

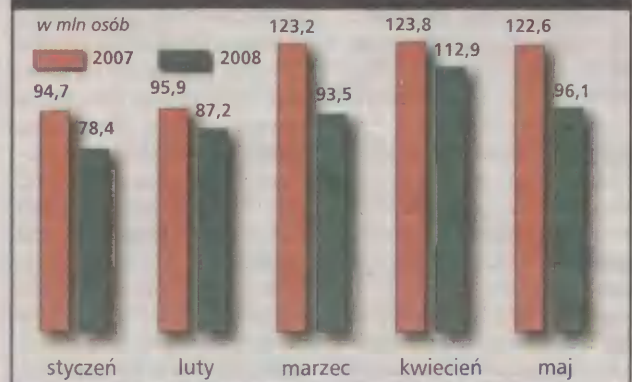
– Należy uznać gry komputerowe za dyscyplinę sportową. E-sport, sport elektroniczny, cybersport zasadniczo nie różni się od innych dyscyplin sportowych.

Marek Biernacki, poseł PO w interpelacji do ministra sportu

Marian Matocha komentuje...

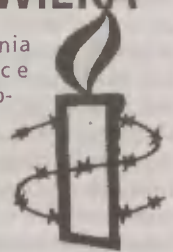
OD POCZĄTKU ROKU FIRMY ZATRUDNIŁY MNIEJ PRACOWNIKÓW NIŻ W UBIEGŁYM ROKU

Źle z prawami CZŁOWIEKA

60 lat temu uchwalono Deklarację Praw Człowieka, jednak – według raportu Amnesty International – nie udało się od tamtego czasu znacząco poprawić sytuacji w tej dziedzinie. Według raportu, aż w 81 krajach ludzie poddawani są torturom, w 54 przeprowadzane są nieuczciwe procesy sądowe, a w 77 nie ma wolności słowa. Amnesty International wytknęła Chinom, że powinny wypełnić

zobowiązania dotyczące praw człowieka, USA – iż trzeba zamknąć oboz w Guantanamo, a UE – że konieczne jest przyjrzenie się traktowaniu osób podejrzanych o terroryzm.

XIV MARATON SOLIDARNOŚCI

REKORDOWA FREKWENCJA, ale bez rekordu

Blisko 600 biegaczy, rolkarzy i zawodników na wózkach wzięło udział w tegorocznym Maratonie Solidarności. Pomimo idealnych warunków pogodowych i zmiany kierunku biegu, nie udało się pobić rekordu trasy. Zwycięzcą został Jarosław Janicki z Hermesa Gryfino.

Z Gdyni do Gdańska

Publiczność była świadkiem fascynującej walki już od pierwszych metrów biegu. Po raz pierwszy w historii organizatorzy – Stowarzyszenie Maraton Solidarności – postanowili zmienić kierunek rozgrywania biegu. Start w Gdyni, meta w Gdańsku na Długim Targu. Zabieg o tyle ważny, że większość trasy jest z górki. We wcześniejszych edycjach szczególnie „morderczy” był końcowy pięciokilometrowy podbieg al. Zwycięstwa. Zda-

Faworytem tegorocznej imprezy był Adam Dobrzyński z Gdyni, startujący w barwach ŁKS Puck. Legitymował się znacznie lepszym wynikiem życiowym niż zwycięzca. – Jestem w dobrej formie i zamierzam wygrać – twierdził przed startem Dobrzyński. Jarosław Janicki miał nieco skromniejsze oczekiwania. – Patrząc na zestaw zawodników miałem nadzieję maksymalnie na 3, może 4 miejsce – powiedział po biegu. Jego koronnym dystansem jest 100 km i wydawałoby się, że maraton to jedynie trening lub rozgrzewka.

– W żadnym razie. W maratonie daję z siebie wszystko, a w dzisiejszym dałem nawet więcej niż byłem w stanie. Od początku zastanawiałem się, jaką przyjąć taktykę: czy przyjąć narzucone przez czołówkę tempo, czy biec swój bieg – powiedział na mecie. Ostatecznie postanowił dogonić prowadzących i wspólnie z Dobrzyńskim zaatakować na wysokości Westerplatte. To trzecie zwycięstwo Janickiego w Maratonie Solidarności. – Bardzo lubię ten bieg i w przyszłym roku, jeśli nic się nie wydarzy, zamierzam wystartować ponownie – mówił na mecie.

Wśród kobiet drugi raz z rzędu wygrała Arleta Meloch z Olimpij Grudziądz. Meloch od początku realizowała swój plan, nie oglądając się na konkurencję. Narzuciła swoje tempo, systematycznie zyskując przewagę nad drugą w klasyfikacji Białorusinką Volhą Salevich, którą wyprzedziła o ponad 5 minut. Trzecia – Tatiana Zauyalava – straciła do zwyciężczyni prawie 10 minut.

Meloch poprawiła swój zeszłoroczny wynik aż o 13 minut. W klasyfikacji „Solidarności” zwyciężył – jak w zeszłym roku – Marek Podlipny z Łęcznej, który w klasyfikacji generalnej był na dobrym 15 miejscu, drugi był Robert Preisner z Przemysła i trzeci Piotr Bijas z Poznania. Wynik Podlipnego – 2.50,58 w przypadku amatora zasługuje na uznanie. Oznacza to bowiem, że każdy kilometr maratonu trzeba przebiec w tempie 3,5 minuty. Każdy, kto choć trochę w życiu biegał, wie, że to duże tempo i ogromny wysiłek.

Rolkarze z rekordem

Od kilku ostatnich lat niewątpliwym ożywieniem Maratonu Solidarności są rolkarze. Czasy uzyskiwane przez nich są o godzinę lepsze od biegaczy, co sprawia, że oczekują-

Na trasie maratonu.

cy na zwycięzców widzowie mają zapewnione widowisko przez dłuższy czas niż przy klasycznym maratonie. Rolkarze stanowią barwny peleton, który z imponującą prędkością przemierza ulice Trójmiasta. To na pewno, poza wymiarem sportowym, niewątpliwą ozdobą imprezy.

W tym roku wystartowało ich ponad dwustu. Co ciekawe, startują nie tylko zawodnicy rywalizujący o jak najlepsze miejsce i czas, ale również całe rodziny, dla których start w takiej imprezie jest doskonałą zabawą.

Tegoroczną rywalizację wygrał Paweł Milewski ze Słomczyna, który startując w barwach Ambry Cokol Ołtarzew uzyskał rekordowy wynik 1.12,26, aż o 5 min poprawiając dotychczasowy rekord trasy. – Trasa jest niezwykle szybka, ale jedzie się doskonale – podsumował swój start Milewski.

Swojego kolegę – ubiegłorocznego triumfatora Marka Szymańskiego z poznańskiego SSW Malta – wyprzedził o pół minuty. Trzeci na mecie zameldował się dopiero po 4 minutach Łukasz Górski z Ambry Cokol Warszawa. Jedyne, na co niemal wszyscy rolkarze narzekali, to stan nawierzchni jezdni, ale na to narzekają w Polsce wszyscy.

Niezawodny Hamerlak

Wśród wózkarzy drugi raz z rzędu najlepszy na mecie był Arkadiusz Skrzypiński ze Startu Vobis Szczecin. Jednak – jak sam zaznaczył – to nie tyle jego zasługa, co sprzętu nowej generacji – wózka z pośrednim napędem tzw. hand bike, którego nie mieli inni zawodnicy. Mimo to Skrzypiński osiągnął

wynik o 1,5 minuty gorszy niż w zeszłym roku. W kategorii wózków tradycyjnych wygrał niezrównany Tomasz Hamerlak. To jego siódme zwycięstwo w Maratonie Solidarności. Drugi był Zbigniew Baran, trzeci Białorusin Barys Pronka.

Dobra decyzja

Decyzja organizatorów o zmianie kierunku rozgrywania maratonu wydaje się doskonałym posunięciem. Trasa nie tylko stała się szybsza – czego potwierdzeniem są wyniki rolkarzy, ale przede wszystkim meta na Długim Targu i to w czasie Jarmarku św. Dominika zapewnia licznie odwiedzającym Gdańsk turystom mnóstwo atrakcji. Szczególnie zachwyceni byli zawodnicy, którzy przez ponad godzinę po zwyciężcach przybywali na metę. Publiczność witała ich z nieskrywaną sympatią, nagradzając za wysiłek gromkimi oklaskami.

Tegoroczna pula nagród – 10 tys. za pierwsze miejsce w klasyfikacji generalnej i 5

tys. dla najlepszej z kobiet – nie jest może zbyt imponująca, jeśli wspomnieć choćby nagrody sprzed kilku lat w postaci samochodu, ale jak zwracają uwagę organizatorzy – to i tak niebagatelna kwota. Kazimierz Zimny od wielu lat powtarza, że nawet gdyby do maratonu zgłosiło się kilku zawodników i nie było sponsorów, to bieg i tak wystartuje. Ale rzeczywistość okazała się o wiele lepsza niż kilka lat temu przewidywał Zimny. W trójmiejskiej imprezie z roku na rok startuje coraz więcej zawodników. Szczególnie – co cieszy – więcej jest amatorów. Co roku też udaje się znaleźć sponsorów chętnych do inwestowania w maraton. Szkoda tylko, że na koszulkach zawodników jest jedynie logo sponsora, a nie ma znaku „Solidarności”. Choć imponująco wyglądający trójkołowiec ze sztandarem Związku, jadący na czele biegu, choć w części ten brak nadrobił.

Marek Lewandowski
marek.lewandowski@post.pl

Dekoracja zwycięzców.

Tuż przed metą, w strugach deszczu

nem dyrektora Maratonu Kazimierza Zimnego, pozwoli to znacznie poprawić wyniki uzyskiwane przez maratończyków i być może poprawić rekord trasy, ustanowiony w 1999 roku przez Siergieja Popowa, który wynosi 2.15,29.

Niestety, mimo idealnej pogody – zachmurzonego nieba i niecałych 20 stopni ciepła – zwycięzca Jarosław Janicki z Hermesa Gryfino uzyskał 2.20,59.

Już od pierwszych kilometrów ostre tempo narzucili zawodnicy zza wschodniej granicy – Siergiej Okseniuk z Ukrainy i Paweł Maszej z Białorusi. Ostatecznie nie wytrzymali narzuconego sobie tempa i Okseniuk – podobnie jak rok temu – zajął trzecie miejsce, poprawiając jednak swój wynik aż o 6 min. Maszej był czwarty.

„Solidarność” przeciw nadużyciom PO

Przeciwko bezprecedensowej próbie podporządkowania Platformie Obywatelskiej Państwowej Inspekcji Pracy oraz marginalizacji znaczenia ustawowego sejmowego organu, jakim jest Rada Ochrony Pracy, zaprotestował Jerzy Langer, zastępca przewodniczącego Rady Ochrony Pracy, pełniący jednocześnie funkcję zastępcy przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”.

Zastrzeżenia wiceprzewodniczącego budzi także sposób kierowania pracami Rady Ochrony Pracy przez jej przewodniczącą, **Izabelę Katarzynę Mrzygłocką**, posłankę PO. Wśród zastrzeżeń do przewodniczącej znalazł się m.in. fakt podjęcia jednoosobowo decyzji o wprowadzeniu do porządku obrad obu wniosków marszałka, nawet nie informując o takim zamiarze prezydium rady, rozpatrywanie wniosku o opinię w sprawie odwołania głównego inspektora pracy pod nieobecność zainteresowanej osoby czy to, że po raz pierwszy od 1989 roku kandydatem

na tę funkcję jest osoba będąca czynnym członkiem partii (PO).

Wiceprzewodniczący „S” uważa, że styl, w jakim podjęto próbę odwołania głównego inspektora pracy, bez zachowania choćby pozorów przyzwoitości, kompromituje nie tylko osoby do tego dążące, ale i też ugrupowanie, którego lider tak dużo mówi o przyzwoitości i woli dialogu. Rada Ochrony Pracy negatywnie (w głosowaniu tajnym) oceniła zamiar odwołania głównego inspektora pracy przez marszałka Sejmu.

red. (jw)

Porady prawne

tel. 058 305-55-12, 058 308-44-69, 058 308-42-74
dzial.prawny@solidarnosc.gda.pl

Zapraszamy do siedziby ZR w Gdańsku, Wały Piastowskie 24, pok. 106 (telefony powyżej) oraz do siedzib oddziałów ZR (pełny wykaz z adresami na str. 24). Biura przyjmują wyłącznie członków NSZZ „Solidarność” z aktualną legitymacją związkową. Przed przyjściem prosimy o upewnienie się telefonicznie, czy prawnik będzie obecny.

Komisja Międzyzakładowa NSZZ „Solidarność” przy NCM w Gdańsku zaprasza na wycieczkę: CHORWACJA – WYSPA HVAR (10 dni)

TERMIN: 14.09. – 23.09., CENA: 1295 zł

Przebywać będziemy w Dalmacji. Zakwaterowanie – trzygwiazdkowe apartamenty w willi „Vila Bozica”, w miejscowości Vrboška na wyspie Hvar. Wyżywienie – obiadokolacja (2 dania).

PROGRAM zawiera: przejazd tam i z powrotem (Gdynia – Hvar – Gdynia), wycieczki: wyspa Brač, Hvar, Split, degustacja wina, opieka rezydenta na miejscu, ubezpieczenie KL i NW w Polsce i za granicą, 7 noclegów, wyżywienie: 7 obiadokolacji, takse klimatyczną, bilety promowe

- 1-2 dzień – przejazd pociągiem do Krakowa, dalej autokarem
- 2 dzień – przyjazd na wyspę Hvar w godzinach wieczornych
- 3 dzień – czas wolny, degustacja chorwackich win
- 4 dzień – czas wolny do godzin wieczornych
- 5 dzień – wycieczka łodzią motorową na wyspę Brač – plażowanie, dla chętnych wejście na szczyt o nazwie Vidova Gora
- 6 dzień – czas wolny
- 7 dzień – kąpiele morskie i słoneczne, następnie wycieczka do Stolicy Hvar, gdzie m.in. zwiedzimy Twierdzę Napoleona
- 8 dzień – czas wolny
- 9 dzień – wykwaterowanie, zaokrętowanie na promie, przejazd do Splitu, zwiedzanie. Polskojęzyczny przewodnik.
- 10 dzień – przyjazd do Krakowa, następnie wyjazd pociągiem do Gdańska/Gdyni.

UWAGA:

Cena 1295 zł nie zawiera: – śniadań – 5 euro, wycieczek fakultatywnych. Potrzebny jest PASZPORT (Chorwacja nie należy do UE). Pieniądze wymieniamy w Splicie. Można wymienić euro lub złote – 1 euro = 7 kun, 100 zł = 180 kun. Ceny zbliżone do polskich, niektóre produkty i usługi trochę droższe.

Zapisy:

Jolanta Florkowska, tel. 058 769-37-39, 0 501 065 210

Skarga do Strasburga

Czym jest Europejski Trybunał Praw Człowieka

To międzynarodowy sąd, powołany do rozpatrywania skarg osób, które twierdzą, że naruszono ich prawa określone w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw i Podstawowych Wolności, uzupełnione protokołami dodatkowymi. Podstawą postępowania przed trybunałem w Strasburgu jest skarga indywidualna, która musi wskazywać, iż doszło do naruszenia konwencji. Wbrew powszechnemu mniemaniu, trybunał nie jest kolejną instancją odwoławczą od niekorzystnych orzeczeń i nie ma możliwości unieważnienia lub zmiany już wydanych przez sądy krajowe wyroków.

Jakich praw możemy dochodzić

Skargi mogą dotyczyć wyłącznie spraw należących do kompetencji organów państwowych lub samorządowych i wymiaru sprawiedliwości. Nie jest możliwe postępowanie skierowane przeciwko osobom fizycznym, fundacjom, przedsiębiorstwom, związkom zawodowym, chyba że wykonywały one zadania zlecone przez administrację państwową.

Europejska Konwencja Praw Człowieka gwarantuje 26 praw i wolności obywatelskich i politycznych, uzupełnionych o protokoły dodatkowe. Są to m.in.: prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, zakaz dyskryminacji, zakaz stosowania tortur, niewolnictwa, pracy przymusowej i obowiązkowej, wolności wyborów, myśli, sumienia i wyznania, przekonania wypowiedzi i publikacji oraz wolność zgromadzeń i zrzeszeń. Każdy obywatel ma prawo do sprawiedliwego procesu, poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, ochrony i poszanowania mienia. Nie można skarżyć praw, których konwencja nie wymienia, jak na przykład praw socjalnych, praw z zakresu prawa pracy. Katalog praw chronionych wciąż jest uzupełniany.

Jak przygotować skargę

Składając skargę nie trzeba korzystać z pomocy prawnika, można przygotować ją samemu w języku polskim, natomiast po rozpoczęciu postępowania strona musi już być reprezentowana przez adwokata posiadającego przynajmniej bierną znajomość języka angielskiego lub francuskiego. Wtedy skarżący (niezależnie od sposobu pomocy prawnej) może ubiegać się o bezpłatną pomoc prawną, polegającą na przyznaniu kwoty pieniężnej

na opłacenie prawnika. W przygotowaniu skargi może pomóc Helsińska Fundacja Praw Człowieka. Fundacja realizując ochronę praw jednostki może jako pełnomocnik reprezentować ofiarę przed trybunałem i pomagać jej w całym postępowaniu.

W jasnej i zwięzłej petycji powinny znaleźć się następujące dane: krótki opis przedmiotu skargi; określenie, które z praw zostało naruszone; informacja, jakie środki zaskarżenia zostały wykorzystane; kserokopie decyzji, które zostały wydane w sprawie, gdyż dokumenty nie są zwracane. Trzeba również krótko opisać, jakiego zadośćuczynienia się oczekuje. Przygotowany dokument należy wysłać na adres:

The Registrar, European Court of Human Rights Council of Europe F-67075 Strasbourg Cedex France

Skarga nie może być anonimowa, może ją wnieść osoba fizyczna (spadkobiercy), grupa lub organizacja pozarządowa.

Równie istotny jest wymóg, by przed wniesieniem skargi do trybunału zostały wyczerpane wszystkie dostępne odwoławcze środki prawne w danym kraju (apelacja, kasacja, odwołanie do organu wyższego stopnia), jednakże nie jest konieczne korzystanie z nadzwyczajnych środków zaskarżenia (wzniesienie postępowania, stwierdzenie nieważności orzeczenia). Ten warunek nie dotyczy skargi na przewlekłe postępowanie sądowe, która może zostać wniesiona w trakcie toczącego się postępowania. Ponadto skarga winna być wysłana w terminie sześciu miesięcy od uprawomocnienia się ostatecznego orzeczenia w sprawie. Po tym terminie skarga może być wniesiona jedynie z powodu nadzwyczajnych okoliczności, stanowiących usprawiedliwioną przeszkodę w zwłoce.

Postępowanie przed trybunałem

Sprawa przed trybunałem rozpoznawana jest bez wnoszenia opłat sądowych, tzw. wpisu.

W skład trybunału aktualnie wchodzi 47 sędziów, po jednym z każdego kraju, które ratyfikowały konwencję. Sędziowie wybierani są na sześcioletnią kadencję z możliwością reelekcji przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy. Podczas pracy muszą zachować całkowitą bezstronność i niezależność. Wszystko rozpoczyna się od wstępnego uznania dopuszczalności nadesłanej do trybunału skargi. Decyzja o niedopuszczeniu skargi, która nie spełnia określonych

wymogów, jest ostateczna. Jeżeli skarga zostanie uznana, to o jej wniesieniu zostanie powiadomiona strona oraz państwo, na organy którego została ona wniesiona. W tym czasie strony mogą być zachęcane do pojednania i polubownego rozstrzygnięcia sporu. Następnie strony zostaną wezwane do dostarczenia wszystkich dowodów, dodatkowych wyjaśnień i dokumentów. Kolejny etap to faza ustna, czyli rozprawa przed trybunałem z udziałem pełnomocników obu stron. Po zakończeniu rozprawy sędziowie zbierają się na naradę, która jest poufna. Podczas rozpatrywania konkretnej sprawy sędziowie badają dotychczasowe orzecznictwo, jakie zapadło w podobnych sprawach odnośnie innych państw i na jego podstawie wydają orzeczenie.

Wyrok ogłoszony przed trybunałem w Strasburgu jest praktycznie ostateczny. Spośród wydanych wyroków prawie wszystkie są wygrane strony skarżącej, co jest wynikiem wstępnej selekcji skarg. Wyrok jest wydawany w sprawie indywidualnej, natomiast państwo jest zobowiązane do jego wypełnienia. Obejmuje nakazy dla państwa w postaci środków indywidualnych, czyli wypłacenia zadośćuczynienia i odszkodowania, a także zwrotu kosztów postępowania dla skarżącego, oraz środków ogólnych, czyli pomocy dla państwa w pokonywaniu problemów systemowych, polegających na zmianie złego prawa lub złej praktyki, by nie generowały nowych spraw.

Wyroki są wydawane przez izby trybunału większością głosów, a każdy z sędziów uzasadnia swoją decyzję. Wyrok staje się prawomocny po upływie trzech miesięcy lub szybciej, gdy strony zrezygnują z wniesienia odwołania do Wielkiej Izby. Orzeczenie Wielkiej Izby ma już znaczenie ostateczne.

Polska przed trybunałem

Od czasu przystąpienia Polski do Rady Europy i ratyfikowania Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w 1993 r. z naszego kraju sływa regularnie spora część wszystkich skarg. Polska, obok Rosji, Turcji, Włoch i Francji, znajduje się w czołówce państw, z których do trybunału trafia najwięcej skarg. Jak się okazuje, dla polskich skarg charakterystyczne jest to, że są one powierzchowne i niewłaściwie przygotowane. Duża liczba spraw jest odrzucana. Wszystkie dotychczasowe wyroki trybunału w sprawach przeciwko Polsce oraz ich omówienie można znaleźć na stronie http://www.ms.gov.pl/re/re_wyroki.phb.

Łukasz Sulej

Odprawa emerytalna lub rentowa Warunki przyznania i wypłaty

Zgodnie z art. 92¹ k.p. pracownik spełniający warunki uprawniające go do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, ma prawo do odprawy w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia.

Prawo do odprawy

Każdemu pracownikowi, który spełnia warunki przejścia na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, a którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia. Prawo do odprawy istnieje niezależnie od rodzaju umowy czy od wymiaru pracy, w jakim był zatrudniony pracownik.

Uprawnieni do odprawy

Odprawę otrzyma zarówno pracownik odchodzący na emeryturę powszechną, jak i pracownik, który ma prawo przejść na emeryturę wcześniej.

WAŻNE: Prawo do odprawy nie będzie miała osoba, która przechodzi na świadczenie przedemerytalne.

„Rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron przed osiągnięciem przez pracownika wieku emerytalnego nie jest rozwiązaniem stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę (uchwała Sądu Najwyższego z 3.03.1989 r., III PZP 7/89).

Prawo do odprawy będzie miała osoba, która spełnia warunki do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy. Nie ma znaczenia rodzaj niezdolności do pracy (czy jest to niezdolność całkowita czy częściowa), czas trwania niezdolności, przyczyny niezdolności (ogólny stan zdrowia, choroba zawodowa czy wypadek przy pracy).

WAŻNE: Odprawa nie przysługuje osobom, które nabyły prawo do renty rodzinnej.

Warunki konieczne do uzyskania odprawy

Pamiętać należy, iż samo uzyskanie uprawnień do uzyskania emerytury lub renty nie powoduje automatycznie nabycia prawa do odprawy. Warunkiem koniecznym jest jeszcze:

- ustanie stosunku pracy (aby nie było wątpliwości należy w dokumencie rozwiązującym umowę o pracę wskazać, iż przyczyną rozwiązania jest właśnie przejście na jedno z ww. świadczeń),

oraz

- związek: przyczynowy (rozwiązanie stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę), czasowy (zbieg zdarzeń w czasie) lub funkcjonalny (przyznanie świadczenia ulega przesunięciu czasowemu, ale jest konsekwencją sytuacji bezpośrednio poprzedzającej zakończenie stosunku pracy) między ustaniem stosunku pracy a przejściem pracownika na rentę bądź emeryturę.

Odmienne należy potraktować rozstanie stron na mocy art. 52 lub 55 kodeksu pracy. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16.11.2000 r. (sygn. akt I PKN 81/00) czytamy: *Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika z winy pracodawcy (art. 55 § 1 PKP) nie może być uznane za ustanie stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę (art. 92¹ § 1 KP), wobec czego pracownikowi nie przysługuje odprawa pieniężna, choćby przed rozwiązaniem stosunku pracy posiadał ustalone prawo do emerytury.* Analogicznie także w razie podjęcia czynności rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę, gdy pracownik dopuścił się ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych. Trudno w takiej sytuacji doszukiwać się jakiegokolwiek związku między ustaniem stosunku pracy a uzyskaniem prawa do renty bądź emerytury.

Jednorazowy charakter odprawy

Pracownik, który otrzymał odprawę, nie może ponownie nabyć do niej prawa. Takie regulacje wynikają z przepisu art. 92¹ kodeksu pracy.

W praktyce często pojawiają się problemy z interpretacją jednorazowego charakteru odprawy emerytalno-rentowej. Może się zdarzyć sytuacja, w której pracownik będzie uprawniony do odprawy rentowej lub emerytalnej, pomimo iż wcześniej uzyskał już takie świadczenie. Będzie tak, gdy wypłata odprawy nie miała umocowania w obowiązujących w tamtym okresie przepisach prawa. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1.12.1999 r. (sygn. akt I PKN 386/99) stwierdził między innymi: *(...)Przepis art. 92¹ § 2 KP nie stanowi podstawy do pozbawienia pracownika prawa do odprawy emerytalnej lub rentowej, któremu wcześniej odprawa taka została wypłacona wbrew obowiązującym przepisom prawa.*

Odprawa uzupełniająca

Bywa także, że pracownik otrzymał już odprawę, a następnie na skutek ponownego zatrudnienia, a potem ustania stosunku pracy w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, nabędzie prawo do świadczenia częściowego. Jeżeli przepisy obowiązujące w dacie kolejnego zakończenia stosunku pracy przewidują wyższe świadczenie, pracownik powinien otrzymać stosowne uzupełnienie. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2.10.1990 r. (sygn. akt I PR 285/90), który brzmi: *Jeżeli pracownikowi w chwili przechodzenia na emeryturę przysługiwała jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia odpowiadająca piętnastoletniemu okresowi pracy, oraz jeżeli ten sam pracownik w chwili „ponownego przejścia na emeryturę” wykazywał się już dwudziestoletnim okresem pracy, za który odprawa przysługuje w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia – to przyznanie mu odprawy odpowiadającej różnicy między sześciomiesięcznym a trzymiesięcznym wynagrodzeniem stanowi uzupełnienie odprawy poprzedniej ze względu na spełnienie warunku wymaganego dla otrzymania odprawy w wyższej wysokości. Takie rozwiązanie nie jest sprzeczne z jednorazowym charakterem świadczenia oraz uwzględnia interes obu stron.*

Czas wypłaty odprawy emerytalnej

Odprawa emerytalna lub rentowa powinna być wypłacona przez pracodawcę w dniu ustania stosunku pracy.

Roszczenie o zapłatę odprawy emerytalnej jest wymagalne od dnia rozwiązania stosunku pracy, także wtedy, gdy orzeczenie przyznające emeryturę zostało wydane później – wyrok SN z 9.04.1998 r., I PKN 508/97, OSNP 1999/8/267.

Wysokość odprawy emerytalnej lub rentowej

Wysokość odprawy emerytalnej lub rentowej jest równa jednomiesięcznemu wynagrodzeniu pracownika, chyba że przepisy zakładowe, w szczególności układ zbiorowy pracy lub regulamin wynagradzania lub przepisy szczególne, przewidują dla pracownika korzystniejsze rozwiązanie. Do obliczenia wysokości tej odprawy stosuje się zasady obowiązujące przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop.

Maria Szwałkiewicz

PROCES GRUDNIA 1970

Świadek Wałęsa przed sądem

– Dla mnie wystąpienie Wałęsy w sądzie było zupełnie niepotrzebne. Widać, że nie posiada on zbyt dużej wiedzy na ten temat – ocenia Adam Gotner, stoczniowiec, raniony sześcioma kulami na pomoście przy przystanku kolejki Gdynia Stocznia.

Lech Wałęsa bronił na rozprawie, która odbyła się 30 lipca w sądzie w Warszawie, gen. Wojciecha Jaruzelskiego. Ten ostatni jest głównym oskarżonym w procesie o „sprawstwo kierownicze” masakry w Grudniu 1970 r. Zdaniem Wałęsy, gen. Jaruzelski miał w tamtym czasie niewiele do powiedzenia, bo rządził wtedy pierwszy sekretarz KC PZPR.

Wchodząc na salę sądową, Wałęsa pierwszy podał rękę Jaruzelskiemu, mówiąc do niego: „Jak kapral generałowi”. Z zeznań Wałęsy był zadowolony sam zainteresowany, jak i jego obrończyni mec. Irena Łozińska.

Wielu poszkodowanych z zapartym tchem oglądało relację z procesu w telewizji. Jednym z nich był Adam Gotner.

– Bardzo się zdenerwowałem. Miałem wrażenie, że Wałęsa plecie – opowiada. – Szczególnie, kiedy mówił o strzelaniu do robotników. Kiedy padały strzały, nie wiadomo było, kogo dosięgną kule. Zostało zabitych wielu młodych ludzi, a wśród nich dzieci. Najmłodszy miał 15 lat. To nie byli robotnicy ze Stoczni Gdynia. To byli zwykli ludzie.

Gotner nie zgadza się również ze stwierdzeniem, że gen. Jaruzelski był wtedy nieliczącą się politycznie postacią. – To nieprawda – mówi. – Był ministrem obrony, a na dodatek miał ogromny posłuch wśród żołnierzy. Bardzo się z nim w wojsku liczone.

Gotner chciałby, by proces ujawnił całą prawdę o tamtym czasie. Ale ma już małą nadzieję, że tak się stanie. Jego zdaniem, proces ciągnie się od tyłu lat i widać „bezwład” sądu.

– Kiedy zeznawałem, w tym dniu na wokandy było jeszcze dziesięć osób z dnia poprzedniego. A na ten dzień wyznaczono kolejne dziesięć osób. Tymczasem zdążono przesłuchać tylko mnie. Wydaje mi się, że nie potrafią nawet w przybliżeniu realnie ocenić, ile osób można w ciągu jednego dnia przesłuchać – opowiada Gotner.

Bulwersujące, jego zdaniem, jest to, że na świadków powoływane są nawet osoby zmarłe. – Chyba sąd powinien najpierw sprawdzić, czy dana osoba jest w stanie zeznawać, bo może być ciężko chora, a przede wszystkim, czy na pewno żyje – mówi zdenerwowany.

Proces w sprawie masakry z Grudnia 1970 r. toczy się od siedmiu lat. Oprócz Jaruzelskiego na ławie oskarżonych zasiadają również ówczesny wicepremier Stanisław Kociołek oraz wiceszef MON, a także trzech dowódcy jednostek, które tłumyły protesty.

Osobnym problemem jest kwestia odszkodowań. Na razie otrzymały je jedynie rodziny zamordowanych. Są jednak ludzie, którzy w tamtym czasie zostali brutalnie pobici, a potem byli przesładowani. Mieli też kłopoty w pracy. Wielu przez długi czas nie mogło pracować, potem musieli przechodzić na inne stanowiska. Dzisiaj otrzymują dużo niższe emerytury. Jednym z poszkodowanych jest Marian Zieliński ze Stoczni Gdańskiej.

– Do dzisiaj wskutek wielokrotnych pobic cierpię na nagłe zaniki pamięci – opowiada Zieliński, pokazując zabliznowioną dziurę w głowie i ślady po „milicyjnej opiece” na nogach i rękach.

Marian Zieliński nie mógł po wyjściu ze szpitala w 1971 r. wykonywać dotychczasowej pracy. W zaświadczeniu lekarskim czytamy: „Nie może pracować w pozycji pochylonej, na wysokości i w hałasie”. Co to oznaczało dla trasaera? Przeniesienie na stanowisko kompletatora w magazynie, gdzie zarabiał już dużo mniej.

– Na karcie wypadku napisane jest „w drodze z pracy do domu”. Brzmi to bardzo cynicznie – mówi łamiącym się głosem Zieliński. – I nadal, pomimo obietnic premiera Donalda Tuska, że „grudniowcy” dostaną odszkodowanie, nie się nie zmieniło.

Poszkodowany stoczniowiec złożył do sądu pozew o odszkodowanie. Sąd jednak uznał, że nie ma podstaw prawnych, by je wypłacić.

Olga Zielińska
o.zielinska@solidarnosc.gda.pl

Godnie pracować, czyli godnie zarabiać

Najważniejszym tematem kolegów przewodniczących, które odbyły się w Słupsku w lipcu, a dla rejonu Bytowa i Człuchowa w sierpniu, była organizacja wyjazdu na manifestację do Warszawy. Wszystkie komisje zakładowe deklarowały, że aktywnie włączą się do ogólnopolskiego protestu w obronie pracowników, ich godności w pracy, jak i na emeryturze. Związkowcy będą domagać się godnego zatrudnienia, przestrzegania praw pracowniczych, ochrony socjalnej, a także nawiązania dialogu społecznego. Zainicjowana kampania „Godna praca – godna emerytura” ma na celu zwrócenie uwagi na poziom wynagrodzeń, co w konsekwencji przekłada się na godną emeryturę. Od obecności związkowców w stolicy zależy, jak bardzo zostanie ten problem w kraju zauważony. Z tego względu na spotkaniach w czasie kolegów rozmawiano o zorganizowaniu licznej grupy z regionu. Przewodniczący przedstawiali również sytuację w swoich komisjach zakładowych, a także działania i plany dotyczące promocji Związku. □

FESTIWAL BRYDZA SPORTOWEGO Pamięci arcymistrza Henryka Wolnego

Stanisław Szukała, przewodniczący ZR Słupskiego, otwiera XVIII Międzynarodowy Festiwal Brydża Sportowego „Solidarność”.

W hali Gryfia przy ul. Szczecińskiej od piątku, 8 sierpnia br. trwały turniejowe zmagania przy zielonym stoliku. W pierwszym dniu walczyli młodzi brydżyści o puchar ministra edukacji narodowej, natomiast oficjalna inauguracja imprezy odbyła się w sobotę, 9 sierpnia. Tego popołudnia Stanisław Szukała, przewodniczący Zarządu Regionu Słupskiego NSZZ „Solidarność”, uroczysto otworzył festiwal i wręczał już pierwsze nagrody młodym zawodnikom.

Do grodu nad Słupią zjechało 710 zawodników z kraju i zagranicy. Magnesem, który ich przyciąga na tym jest nagroda główna – chevrolet aveo, nagrody rzeczowe i pieniężne, a także możliwość rywalizacji na najwyższym poziomie. Setki brydżystów każdego dnia zmagają się w dziesięciu festiwalowych turniejach par, a także Mistrzostwach Polski „Solidarność”, rozgrywanych indywidualnie, w parach i teamach. Nad Słupią rozgrywane są jedne z najważniejszych krajowych cykli ustawionych przez Polski Związek Brydża Sportowego, czyli Grand Prix Polski Teamów i Grand Prix Polski Par.

Festiwal już na stałe wpisał się do krajowego kalendarza imprez pod znakiem „Solidarność”. Co roku przybywa też nowych graczy. Najwięcej emocji dostarcza rywalizacja w punktacji generalnej i walka o samochód. Zwieńczeniem sportowej rywalizacji była uroczystość rozdania nagród i pucharów, które wręczali sponsorzy, lokalne władze oraz zaproszeni goście. I tak:

- W punktacji generalnej I miejsce i nagrodę główną słupskiego festiwalu, chevroleta aveo, wygrał Piotr Tuszyński, II miejsce zajął Apolinary Kowalski, III Stanisław Gołębiowski.

- Mistrzostwa Polski NSZZ „Solidarność” w kategorii indywidualnej: I miejsce Łukasz Witkowski, II miejsce Jan Kudelski, III miejsce Edward Raczyński. W kategorii par: I miejsce Piotr Ertel i Wiesław Pastuszko, II miejsce Jan Kudelski i Jerzy Pajązek, III miejsce Józef Brutkowski i Dariusz Sterniczuk. W kategorii teamów zwyciężyli: Jan Gardocki, Adam Popławski, Dariusz Sterniczuk, Mariusz Tatarczuk.

- Grand Prix Polski Par wygrali: Grzegorz Narkiewicz i Adam Żmudziński

- Grand Prix Polski Teamów wygrali: Włodzimierz Starowski, Wojciech Oleński, Stanisław Gołębiowski i Cezary Balicki.

- Puchar MEN wygrał Jan Szpuntow. □

Słupską kolumnę w „Magazynie Solidarność” opracowała Maria Matuszewska
Napisz do autorki: maria.matuszewska@op.pl

Poczucie bezpieczeństwa

Zakład Doskonalenia Zawodowego w Słupsku jest jedną z najbardziej wszechstronnych i najstarszych (57 lat istnienia) instytucji szkolących regionu Pomorza Środkowego. Do podstawowych kierunków działalności należy kształcenie zawodowe młodzieży i dorosłych w systemie kursowym, szkolnym oraz praktyczne nauczanie zawodu w warsztatach szkoleniowo-produkcyjnych. Ze ZDZISŁAWEM WĄSOWICZEM, przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” ZDZ Słupsk, rozmawia Maria Matuszewska

– Proszę przybliżyć początki działalności Związku. Czy Pana przynależność do „Solidarności” od początku związana jest z ZDZ?

– Komisja w ZDZ istnieje od 1980 roku i w tamtym okresie należało do niej ok. 70 procent załogi, wtedy dość licznej. W czasie transformacji ustrojowej przeszliśmy bardzo trudny okres, niemniej po reorganizacji w latach 2001-2003 zakład jest w dobrej kondycji. Po reaktywacji Związku w 1989 r. liczba członków zmniejszyła się do poziomu ok. 50 procent. W chwili obecnej należy 30 procent załogi. Swoją działalność związkową rozpocząłem również w 1980 roku, natomiast w ZDZ pracuję od 1986 r., a już w 1989 roku zorganizowałem pierwszy strajk w zakładzie. Chodziło oczywiście o płace.

– Skąd te wahania w liczebności komisji?

– W czasie reorganizacji z firmy zostało zwolnionych ponad 100 osób, w tym również dużo związkowców. Część przeszła na emeryturę, część odeszła do innych zakładów lub wyjechała za granicę. W chwili objęcia przeze mnie stanowiska przewodniczącego nasza organizacja liczyła 24 osoby przy ponad 180 zatrudnionych, więc była to liczba szczątkowa. W czasie mojej działalności udało mi się podnieść stan osobowy i stworzyć dobrą atmosferę w komisji i w firmie. W chwili obecnej Związek jest dobrze postrzegany. Udało nam się odbudować nadzarpnięty w latach 90. autorytet „Solidarności”.

– Jak długo pełni Pan funkcję przewodniczącego?

– To już chyba trzecia lub czwarta kadencja, nawet tego

Zdzisław Wąsowicz

nie liczę, wcześniej pełniłem również inne funkcje. W tym roku przechodzę na emeryturę, niemniej nie zamierzam zaprzestać działalności związkowej.

– Jaka jest recepta na tak długie kierowanie organizacją?

– W pierwszej kolejności myślę o ludziach, a nie o sobie. Zawsze staram się każdemu pomóc, kto się do mnie zwróci ze swoim problemem. Jeśli sam dostrzegam jakieś nieprawidłowości, na bieżąco to wyjaśniam. Dbam nie tylko o związkowców, ale również o innych pracowników w firmie. Sądzę, że najważniejsze jest, aby nie zawieść pokładanego we mnie zaufania.

– Czy plany działalności związkowej na emeryturze oznaczają brak następcy?

– Tego nie powiedziałem. W chwili obecnej do organizacji należą ludzie bardzo młodzi i chciałbym im przekazać moją wiedzę i doświadczenie, aby byli dobrze przygotowani do działalności związkowej. Najważniejsze jednak, by umieli współpracować z zarządem.

– A jak układa się obecna współpraca z zarządem? □

– Podstawę naszej współpracy stanowi dialog. Niezależnie od skali problemu staram się zawsze dogadać, aby obie strony były zadowolone. Nie ukrywam, że czasami jest to bardzo trudne, niemniej do tej pory jakoś się to udawało, nawet w okresie reorganizacji. Teraz wspólnie staramy się utrzymać zakład w dobrej kondycji, z należytą dbałością o pracowników. Regulacje płacowe otrzymujemy cyklicznie, zgodnie z wcześniejszym porozumieniem. Nawet może uda się w tym roku trochę to zwiększyć.

– Pana plany na najbliższy okres...

– Pragnę, aby zakład się rozwijał, a załoga była stabilna i miała pewność pracy. Chciałbym kontynuować dobrą współpracę z zarządem. W dalszym ciągu będziemy czuć nad sprawiedliwym wykorzystaniem funduszu socjalnego, dbać o sprawy BHP, jak również dobrą atmosferę w pracy. Innym priorytetowym zadaniem jest rozwój Związku do poziomu 50 procent załogi. Chciałbym i zrobić wszystko, aby ludzie byli zadowoleni z pracy i mieli poczucie bezpieczeństwa. □

Słupscy związkowcy wspierają

Związkowcy ze Słupska aktywnie włączyli się do protestu sektora energetycznego, który domaga się programu dla polskiej energetyki. Ponad 50 osób ze Słupska 25 lipca uczestniczyło w manifestacji na ulicach Warszawy.

Okolo trzech tysięcy stoczniowców wzięło udział w marszu milczenia w obronie Stoczni Gdynia. Uczestników marszu 16 lipca br. wspierali pracownicy zakładów ze Słupska. Pod pomnikiem Ofiar Grudnia '70 przy Urzędzie Miasta protestujący złożyli kwiaty.

PORADNICTWO W INTERNECIE

Sieć doradców

Poradnictwo zawodowe to szybko rozwijająca się dziedzina, mająca na celu udzielanie pracownikom wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących ich aktualnej lub przyszłej sytuacji zawodowej.

U podstaw dynamicznego wzrostu usług tego rodzaju leży przede wszystkim światowa tendencja do globalizacji rynku pracy. Drugą, bardzo szybko rozwijającą się dziedziną, sprzyjającą rozwojowi kontaktów interpersonalnych oraz globalizacji usług, jest Internet. Światowa sieć odgrywa również główną rolę w poradnictwie kariery jako narzędzie informacyjne, zaawansowana technologicznie książka elektroniczna czy narzędzie oceny. Tak ukształtował się obraz internetowego poradnictwa zawodowego w większości krajów europejskich. Pomimo trudności w rozwoju Internetu jako narzędzia służącemu poradnictwu i doradztwu zawodowemu, nowe technologie informacyjno-komunikacyjne coraz bardziej otwierają drogę zastosowaniu komputerów w dziedzinie poradnictwa zawodowego. Wsparcie komputerowe także może mieć znaczenie w rozwijaniu idei nauki przez całe życie, dlatego większość państw Unii Europejskiej posiada programy komputerowe wspierające cztery podstawowe aspekty procesu doradczego: samo-

RYŚ: MARIAN MATOCHA

ocenę, zdobywanie informacji, dopasowanie możliwości i podejmowanie decyzji.

Wizjoner zarządzania P.F. Drucker stwierdził, że „jedyną, co jest pewne, to zmiany”, słowa te bardzo dobrze charakteryzują życie w dwudziestym pierwszym wieku. Szybkie tempo zmian zachodzących równoległe w wielu obszarach życia, zarówno gospodarczego, jak i społecznego, powoduje narastanie problemów, z którymi każdy z nas stara się jakoś sobie radzić. Częste zmiany są postrzegane przez pracowników jako źródło potencjalnego zagrożenia dla osiągniętej życiowej stabilizacji. Większość pracowników dość szybko przystosowuje się do nowych sytuacji i potrafi korzystać z nowoczesnych technologii, np. wysłać listy pocztą elektroniczną, robić zakupy bez wychodzenia z domu, prowadzić rozmowy na odległość bez używania aparatów telefonicznych,

większość z nas słyszała także o firmach, które nie mają tradycyjnych siedzib w budynkach, a które przynoszą duże zyski.

Niektórzy pracownicy nie są tak elastyczni i zdarza się, że potrzebują wsparcia choćby w postaci możliwości zadania pytania o ośrodki kształcenia, zatrudnienie w danym zawodzie lub o perspektywy rozwoju zawodowego na obranej ścieżce zawodowej. Wsparcie udzielone pracownikom może mieć różnorodny charakter i może być udzielane poprzez Internet.

W dzisiejszych czasach planowanie kariery zawodowej należy traktować jako projekt życiowy, co implikuje stworzenie takich warunków, w których każdy pracownik posiadałby łatwy dostęp do rzetelnych informacji o rynku pracy oraz usług z zakresu profesjonalnego poradnictwa zawodowego. Rozumiane

w ten sposób poradnictwo zawodowe powinno być bezpłatne, powszechne i dostępne dla wszystkich. Powinno być realizowane w wielu kontekstach, a mianowicie w edukacji, szkoleniach, zatrudnianiu oraz w kontekście prywatnym i świadczone poprzez różne formy kontaktu z klientem:

bezpośrednio, telefonicznie i elektronicznie. Usługi tego typu powinny być dostępne dla pracowników w każdym momencie ich życia i w takiej formie, jaka odpowiada ich aktualnym potrzebom.

Renata Tkaczyk
r.tkaczyk@solidarnosc.gda.pl

Komisja Międzyzakładowa NSZZ „Solidarność” przy NCM w Gdańsku zaprasza na wycieczkę: RZYM – MONTE CASSINO – RIMINI – WENECJA – BRATYSŁAWA

TERMIN: 26.09. – 5.10. – 10 DNI, CENA: 1560 zł

- 26.09. – zbiórka na Dworcu PKP Gdynia Główna o godz. 18.25. Przejazd kuszetkami do Krakowa
- 27.09. – przyjazd do Krakowa godz. 6.05, przejazd autokarem (WC, klimatyzacja itd.) do Rzymu (ok. 24 godz.)
- 28.09. – Watykan. Grób Jana Pawła II, bazylika, plac Świętego Piotra, Anioł Pański. Przyjazd do hotelu (okolice Castel Gandolfo)
- 29.09. – zwiedzanie Rzymu
- 30.09. – wyjazd do Monte Cassino, wieczorem przyjazd do Rimini – kurort nad Adriatykiem ok. 100 tys. mieszkańców
- 1.10. – Rimini – spacer, plaża, możliwość zwiedzenia Parku „Italia w miniaturze” (wstęp 30 euro)
- 2.10. – wyjazd do San Marino (ok. 80 km). Jedno z najmniejszych państw świata – strefa bezcłowa
- 3.10. – wyjazd do Wenecji (200 km), zwiedzanie, nocny przejazd do Bratysławy – stolicy Słowacji
- 4.10. – Bratysława, zwiedzanie z przewodnikiem
- 5.10. – wyjazd (bez śniadania!) do Krakowa, wyjazd godz. 13.55 do Gdańska, Gdyni. 21.45 zakończenie imprezy

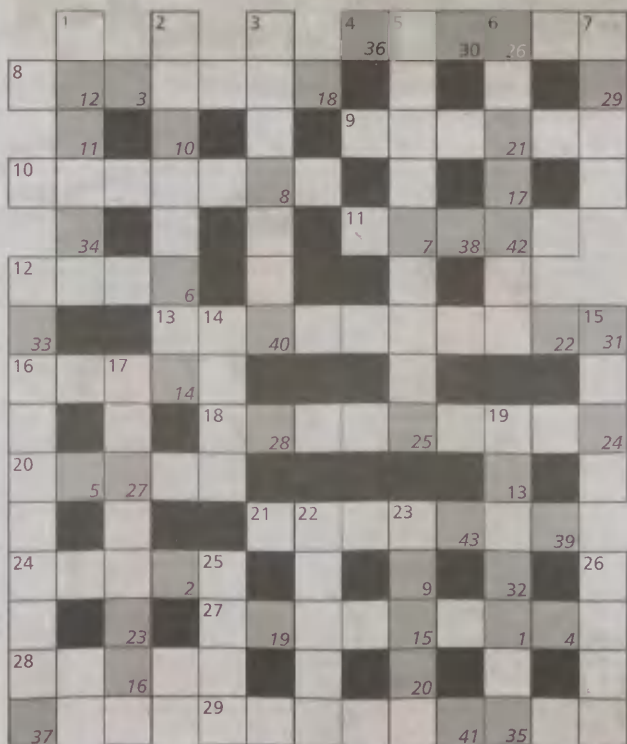
UWAGA:

1. Należy posiadać dowód osobisty lub paszport
2. Dwa noclegi pod Rzymem, 3 w Rimini, 1 w Bratysławie.
3. Poza ceną: 1 euro toaleta (przed Rzymem), 10 euro „tramwaj wodny” w Wenecji, 12 euro – dla chętnych, 2 x 10 euro metro w Rzymie
4. Pierwszy posiłek „firmowy” – obiadokolacja – 28.09. w Rzymie, ostatni posiłek w Bratysławie – 4.10. – obiadokolacja
5. Przejazd przez Czechy (obiad ok. 120 CZK = 18 zł)
6. Bratysława – ceny zbliżone do cen w Polsce, tańszy alkohol (100 SK = ok. 11 zł)
7. Wycieczka może być zrealizowana przy 40 osobach – wpłata w terminie do 5.09. 2008 r.

Zapisy:

Jolanta Florkowska, tel. 058 769-37-39, 501 065 210

Krzyżówka z fonią, ale bez wizji

POZIOMO

4) wonny krzew o białych kwiatach, 8) właściciel stajni oczyszczonej przez Heraklesa, 9) łuski zbóż pozostałe po zmieleniu ziarna, 10) zabezpieczenie, 11) ... Cudzoziemska, 12) czerwone kwiaty kwitnące pod Monte Cassino, 13) ostateczność, skrajność, 16) ma fonię, ale nie wizję, 18) Wojciech, piosenkarz, kompozytor, autor tekstów, 20) przód statku, 21) finansuje imprezę, 24) obchodzi imieniny 12 października, 27) urządzenie wyznaczające głębokość wód lub położenie wraków, 28) rzeka w azjat. części Rosji i w Kazachstanie, najdłuższy (lewy) dopływ Irtyżu, 29) członkowie społeczeństwa

PIONOWO

1) przetarg, licytacja, 2) toruńskie wypieki, 3) mocny napar z herbaty, 5) nadbudówka w mieszkaniu w rodzaju balkonu, 6) gotowane, smażone lub pieczone nie dla jarosza, 7) umowna jednostka dokuczliwości hałasu, 12) guzdranie, grzebanie się, zwlekanie, 14) czworokąt, którego wszystkie boki są równe, 15) daw. człowiek doświadczony, przebiegły, chytry, 17) żart. podłotek albo dorastająca panna, 19) długie lub krótkie z nogawkami, 22) małe skoczne owady dokuczliwe dla psa, 23) wnęka w murze, 25) Kapitan Nikt, 26) japońskie wino ryżowe

(kas)

Litery z pól ponumerowanych w prawym dolnym rogu kratki od 1 do 43 utworzą rozwiązanie – myśl Phila Bosmansa.

Rozlosowaliśmy nagrodę za rozwiązanie „Krzyżówki z ludojadem” z nr. 6/2008. Poprawnie wyłoniła hasło „Czyste sumienie wynika najczęściej ze złej pamięci” pani DANUTA PAWLIK z Gdańska. Zapraszamy do redakcji po odbiór nagrody. Gratulujemy.

REKLAMA

AKWEN
usługi poligraficzne

„Akwen” Spółka z o.o.
ul. Wały Piastowskie
24, 80-855 Gdańsk
biuro: 058 308 44 00,
fax: 058 308 42 13
akwendruk@wp.pl,
www.akwendruk.pl

- DRUK
- GADZETY Z NADRUKIEM
- PAMIĄTKI
- NOWY KODEKS PRACY
- NOWY STATUT NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”
- FLAGI

Zapraszamy do zakupów w siedzibie firmy, także w kiosku naszej spółki, parter budynku przy ul. Wały Piastowskie 24 w Gdańsku. Prowadzimy też sprzedaż wysyłkową.

Zarząd Regionu Gdańskiego
NSZZ „Solidarność”
ul. Wały Piastowskie 24
80-855 Gdańsk
www.solidarnosc.gda.pl

Uwaga! przed każdym
nr. telefonu dodajemy 058

Przewodniczący i sekretariat
pok. 107, 308-43-52,
301-88-54 fax: 308-44-18
prezydium@solidarnosc.gda.pl

Skarbnik pok. 110a, 308-43-39
s.gawronski@solidarnosc.gda.pl

Członkowie prezydium, pok. 107
308-42-60, 308-43-61, 308-42-89

Dział Rozwoju i Organizacji, pok.
112, 105, 308-43-01, 0/603-934-165
301-04-44, 308-44-54
dzial.kontaktow@solidarnosc.gda.pl
j.szewczyk@solidarnosc.gda.pl

Kadry, pok. 124,
308-42-97, 305-54-80

Księgowość i kasa, pok. 122,
308-43-16, 346-21-74

Administracja budynku i rezerwa-
cja sali „Akwen”, pok.125 i 127,
346-22-12, 308-42-50,
administracja@solidarnosc.gda.pl

Dział Informacji i Promocji, pok.
114, 301-71-21, 308-42-72
magazyn@solidarnosc.gda.pl

Dział Szkoleń, pok. 117
305-54-79, 308-42-76,
dzial.szkoled@solidarnosc.gda.pl

Dział Prawny, pok. 106
308-42-74, 308-44-69, 305-55-12,
dzial.prawny@solidarnosc.gda.pl

Koordinator ds. projektów UE,
pok. 130, 308-43-37
s.gatz@solidarnosc.gda.pl

Komisja Terenowa Emerytów
i Rencistów, pok. 119a, 308-43-71

Reg. Sekcja Emerytów i Rencistów, pok. 121,
308-42-70, emeryci@solidarnosc.gda.pl

Komisja Rewizyjna ZR „S”
pok. 127, 308-43-02

Biurowisko, pok. 9, 301-34-67
308-43-47, biuro.pracy@solidarnosc.gda.pl

Reg. Sekcja Służby Zdrowia,
pok. 127, 308-43-93, fax: 308-43-93

Reg. Sekcja Oświaty i Wychowania,
pok. 118, 308-44-22,
fax: 305-71-72
oswiata@solidarnosc.gda.pl

Reg. Sekcja Osób Niepełnosprawnych,
pok. 120, 308-42-69

Okręgowa Sekcja Kolejarzy
Gdynia, pl. Konstytucji 1/1
721-24-49, fax 721-25-05

Zarząd Główny Związku Solidarno-
ści Kombatantów oddz. Gdańsk,
pok. 10, 308-44-40

Maraton, pok. 126, 308-44-90
fax: 346-30-34

Spółka z o.o. Akwen, pok. 18
308-44-00, fax: 308-42-13

Drukarnia Akwen, pok. 32
308-44-01

Ośrodek Nieinwazyjnej Diagnostyki
Kardiologicznej, pok. 104, 301-06-
22, 308-44-50

Dla użytkowników sieci ORANGE:
0/502 443 150 + wewn. 4 ostatnie cyfry
numeru rozpoczynającego się na 308

Biura oddziałów ZR

Gdynia, ul. Śląska 52, tel./fax 620-61-82
0502 172284 gdynia@solidarnosc.gda.pl

Kartuzy, ul. Hallera 1, pok. 325a
0-502 172283, tel./fax 681-31-00

Starogard Gd., ul. Paderewskiego 11
0502 172281, tel./fax 562-22-20
starogard@solidarnosc.gda.pl

Tczew, ul. Podmurna 11 0506 074609,
tel./fax 531-29-96 tczew@solidarnosc.gda.pl

Kościerzyna, ul. Długa 31
0502 172282, tel./fax 686-44-26
koscierzyna@solidarnosc.gda.pl

Puck, ul. Sambora 16
0502 172289, 673-16-15

Wejherowo, ul. Hallera 1A/1
0502 486003, tel./fax 672-37-76

Pruszcz Gdański, ul. Chopina 12
0502 172286, tel./fax 683-30-11

Chojnice, ul. 31 Stycznia 56
0502 172285, tel./fax (0-52) 39-72-001

Biurowisko Terenowe w Lęborku
al. Wolności 22 0600 391798,
(0-59) 86-23-651 msiergiej@wp.pl

Malbork, plac Słowiański 4
tel./fax 0-55 647 28 00, 0516 059 047

OSTATNIA STRONA „MAGAZynu”

CUDZE CHWALICIE, SWEGO NIE ZNACIE

Zbliża się koniec czasu urlopów, warto więc pomyśleć o ostatnim wypadzie w teren – na przykład nad pełne morze, gdzie huczą fale, by złapać ostatnie ciepłe promienie słońca i poczuć morską bryzę.

Na weekend do WŁADKA

Władysławowo, port i Dom Rybaka.

Piaszczysta plaża, rybacki port i pierwszy nowoczesny kościół w powojennej Polsce – to charakterystyka Władysławowa, nadmorskiego miasta położonego u nasady Półwyspu Helskiego. Do tego opisu powinno się jeszcze dodać Cetniewo, czyli Ośrodek Przygotowań Olimpijskich, powstały i prężnie funkcjonujący w latach socjalistycznej Polski.

Niewiele pozostało z dawnych lat Władysławowa, kaszubskiej gburko-rybackiej osady o nazwie Wielka Wieś (Wjólgô Wjes), a następnie XVII-wiecznego, wojennego portu wzniesionego za czasów króla Władysława IV, kiedy to w 1635 r. spodziewano się najazdu szwedzkiego. Wiadomo tylko, że nazwa istniejącego od 1963 r. miasta wzięła się od imienia polskiego władcy. Niestety, port nie był najlepiej zaprojektowany. Podwodne prądy przesuwały piaszczyste dno, regularnie zasypując wejście do przystani. Dlatego też Władysławowo nie stało się konkurencyjnym, np. dla Gdańska, portem Bałtyku.

Po I wojnie światowej, kiedy to za sprawą gen. Józefa Hallera doszło do zaślubin Polski z Bałtykiem w niedalekim Pucku, na terenie dzisiejszego Władysławowa powstało kąpielisko o nazwie Hallerowo. Duży, pełnomorski port zaczęto budować w Gdyni, a nieopodal kąpieliska funkcjonował tylko port rybacki, dostosowany do mniejszych łodzi, notabene wówczas największy na polskim Bałtyku.

Dopiero po II wojnie światowej zaczęto interesować się Władysławowem. Miał tam powstać wzorcowy, socjalistyczny port rybacki. Dlatego to wzniesiono słynny Dom Rybaka, obecną siedzibę władz miasta i świetny przykład architektury socrealizmu, a także doskonały punkt widokowy na Półwysep Helski i Zatokę Pucką. Dzisiaj we Władysławowie cumują kutry rybackie, tu również są naprawiane. Przybywają staceczki turystyczne, swoją marinę mają pehonomorskie jachty. Na potrzeby turystów żadnych przygód morskich przystosowano kilka jednostek pływających przypominających kształtem łodzie wikingów. Są

też łodzie dostosowane do połowu dorszy na wędkę, specjalnie dla turystów. Bowiem okoliczne wody to królestwo dorsza. Notabene Władysławowo słynie z festiwalu dorsza, który corocznie odbywa się w pierwszych dniach września. Połowy tej królewskiej ryby odbywają się na pełnym morzu, a następnie już w mieście trwa degustacja przysmaków, połączona ze wspaniałą zabawą, podczas której można nawet potać się.

Władysławowo, oprócz wspaniałej plaży z widokiem na przylądek Rozewie i stojącą tam latarnię morską, ma także zabytki. Chyba najstarszym budynkiem miasta jest słynna drewniana Hallerówka, niegdyś własność generała, a obecnie muzeum z ekspozycją fotograficzną ukazującą historię odzyskania Pomorza i zaślubin Polski z morzem, a także historię Władysławowa. Polecam też kościół pw. Wniebowzięcia Marii Panny, który swoim kształtem przypomina rozpięty namiot. Wewnątrz warto obejrzeć witraże. Tak nowoczesnej sakralnej bryły dla lat 60. ubiegłego stulecia nie ma w całej Polsce. Kościół ten uchodzi za jedną z najciekawszych na

świecie budowli lat 60. i 70. XX wieku. Ów biały „namiot” połączono z wcześniejszą, neogotycką kaplicą, która dzisiaj pełni funkcję prezbiterium.

W mieście znajduje się kilka muzeów. Jedno z nich poświęcone jest motyloom. To prywatne zbiory Tomasza Falkiewicza, gromadzone w jego rodzinie przez dwa pokolenia. Jest to kolekcja ponad 1400 motyli i 1000 owadów z całego świata. Niektóre z nich są niezwykle barwne, inne szare, przywiezione i z Azji, i z Afryki...

Na terenie portu znajduje się Izba Pamięci, czyli muzeum rybołówstwa i portu we Władysławowie. Obok licznych fotografii umieszczono replikę kutra rybackiego, którym gen. Haller wybrał się na wycieczkę po morzu 11 lutego 1920 r. Niedaleko Hallerówki znajduje się muzeum przyrodnicze, prezentujące unikatową florę i faunę Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Kolejnym, aczkolwiek swoistym muzeum, jest jedyna w Polsce Aleja Gwiazd Sportu. Wygląda jak zwyczajny chodnik z kostki z wmurowanymi mosiężnymi gwiazdami, po których można chodzić. Jednakże każda gwiazda odpowiada jednemu z trzydziestu kilku znakomitych polskich sportowców. Są tam takie nazwiska, jak Irena Szewińska czy Robert Korzeniowski. Na końcu alei znajduje się fontanna, ulubione miejsce zabaw dzieciaków.

O Władysławowie i jego okolicach można by jeszcze długo opowiadać, ale po co, kiedy można tam pojechać i samemu to wszystko zobaczyć.

Tekst i zdjęcia Maria Giedz

Hallerówka we Władysławowie.

REKLAMA

Ubezpieczenie dla Pożyczkobiorców PROMESA

Zadbaj o najbliższych!

1988-2008

Ludzie 1988 roku na Wybrzeżu

Lista osób uczestniczących i wspierających strajki w 1988 roku

PODZIĘKOWANIE

Szanowni Państwo

W bieżącym roku obchodzimy XX rocznicę strajków z 1988 roku. Wydarzeń, które były ważnym ogniwem w polskiej drodze do odzyskania pełnej suwerenności.

Strajki, których głównym postulatem było przywrócenia prawa do legalnego zrzeszania się w Niezależnym Samorządnym Związku Zawodowym „Solidarność”, w sposób szczególny miały miejsce na Wybrzeżu. To w Gdańsku, gdzie żywa była pamięć Grudnia 1970, Sierpnia 1980, stanu wojennego, o prawo do demokracji, do życia w wolności, po raz kolejny upomnieli się stoczniowcy ze Stoczni Gdańskiej, następnie zaś także ze Stoczni Remontowej, Stoczni Północnej, Portu Gdańskiego. Strajkowali też czynnie w maju 1988 roku studenci na Uniwersytecie oraz Politechnice Gdańskiej. Polska patrzyła wówczas na Wybrzeże, ale działania protestacyjne były podejmowane także w innych miejscach, by wspomnieć strajk najbardziej dra-

matycznie spacyfikowany przez ówczesne władze – w Nowej Hucie.

Strajki z maja, sierpnia, września, listopada 1988 roku wspierała większa rzesza osób doradzających, wspomagających, by przypomnieć tylko ówczesną działalność charytatywną kościoła św. Brygidy w Gdańsku. Pamiętamy o tych wydarzeniach, pamiętamy o ludziach, często młodych, którzy porwali się na ówczesny czyn.

Zarząd Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” pragnie im wszystkim jak najserdeczniej podziękować. To dzięki odwadze, determinacji, wysiłkowi ludzi czynu z Sierpnia 1980 roku, stanu wojennego, protestu z 1988 roku, udało się obalić komunizm i różne – nie tylko polskie – mury. Dziękując, ten wysiłek chcemy traktować zarazem jako zobowiązanie. Z wyrazami pamięci i szacunku

*Krzysztof Dośła
przewodniczący Zarządu Regionu Gdańskiego
NSZZ „Solidarność”*

Wykaz uczestników strajków i osób wspomagających strajki w 1988 roku na Wybrzeżu

Skróty

GAI – Gdańska Agencja Informacyjna
FMW – Federacja Młodzieży Walczącej
GSR – Gdańska Stocznia Remontowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego
KPN – Konfederacja Polski Niepodległej
KS – Komitet Strajkowy
KZ – Komisja Zakładowa
PG – Politechnika Gdańska
PPN – Polska Partia Niepodległościowa
SG – Stocznia Gdańska
SP – Stocznia Północna
TKZ – Tajna Komisja Zakładowa
UG – Uniwersytet Gdański
WiP – Ruch Wolność i Pokój
RSZ – Ruch Społeczeństwa Zaangażowanego
ZHR – Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej

A

Piotr Abramczyk – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje ulotkowe
Andrzej Adamczyk – SP, struktury podziemne
Paweł Adamowicz – przewodniczący KS na UG, maj
śp. Sławomir Adamski – SG, KS – maj i sierpień
Jerzy Adamowski – SG, strajk sierpień
Zbigniew Aksanit – SG, strajk maj
Feliks Alaburda – SP – strajk maj i sierpień
Ryszard Anders – PPN – wsparcie dla strajkujących
Grzegorz Andruczyk – SG, strajk sierpień
Marek Andukowicz – SG, strajk maj
Ryszard Angel – SG, strajk maj i sierpień
Wacław Anikiej – SG, strajk sierpień
Józef Animucki – SG, strajk maj
Krzysztof Ankiewicz – SG, strajk maj
Marek Ankudowicz – SG, strajk sierpień
Mirosław Antol – SG, strajk – maj
Lesław Antoń – SG, strajk sierpień
Mirosław Antoszewski – SG, strajk sierpień
Jarosław Apollo – SG, strajk w maju, redaktor biuletynu informacyjnego „Topolówka”, wraz z ojcem przewoźnik żywności do portu
Tomasz Arabski – strajk na PG
Wiesław Araim – SG, strajk maj
Wojciech Araszewicz – SG, strajk maj i sierpień
Zygmunt Arcab – SG, strajk sierpień
Karol Arendt – SG, strajk maj
Piotr Armatowski – GSR, członek Kom. Wyd., wydział Z-3.1, sierpień
Bolesława Asulewicz – SG, strajk maj
Ludwik Aszyk – SG, strajk maj
Stefan Attelt – SG, strajk sierpień
Tadeusz Aziewicz z żoną – pomoc organizacyjno-poligraficzna dla strajkujących

B

Jarosław Bagiński – SG, strajk maj
Jan Bagnucki – SG, strajk maj i sierpień
Ryszard Balewski – SG, strajk sierpień
Franciszek Balwierz – SP – strajk maj i sierpień
Ryszard Bałycz – SG, strajk sierpień
Ryszard Banachowicz – SG, strajk maj i sierpień
Kazimierz Banasik – SP – struktury podziemne (odznaczony)
Kazimierz Banaski – SP – strajk maj i sierpień
Marek Banucha – SG, strajk sierpień
Bogusław Baran – SG, strajk maj
Bogdan Baran – SG, strajk sierpień
Henryk Baranowski – SG, strajk sierpień
Brunon Baranowski – SG, strajk maj i sierpień, członek KS – maj
Henryk Baranowski – SG, strajk sierpień
Krzysztof Baranowski – strajk UG
Maciej Barański – strajk na UG
Wiesław Bartkowski – SG, strajk maj i sierpień
Antoni Bartlewski – SG, strajk sierpień
Marek Bartosik – SG, strajk maj i sierpień
Jarosław Bartoszek – druk materiałów, akcje ulotkowe w maju i sierpniu
Leszek Bartoś – SG, strajk sierpień
Andrzej Baryś – SG, strajk maj
Piotr Bazyłko – uczestnik strajku na UG,
Andrzej Bąba – SG, strajk sierpień
Andrzej Bączek – SG, strajk maj
Mieczysław Bag – SG, strajk maj
Bogdan Bąk – SG, strajk maj
Wojciech Bąkowski – SG, strajk sierpień
Bogdan Bąk – SG, strajk sierpień
Janusz Bednarek – SG, strajk sierpień
Wojciech Bednarski – SG, strajk sierpień
Robert Bednarski – SG, strajk maj i sierpień
Witold Bednaszewski – SG, strajk sierpień
Danuta Beger – strajk UG
Roman Beger – strajk UG
Józef Bela – strajk UG
Zbigniew Bełcik – SG, strajk sierpień
Bogdan Belej – SG, strajk maj
Henryk Bełzek – SP – struktury podziemne
Mirosław Bednarczyk – SG, strajk sierpień
Artur Bendykowski – SG, strajk sierpień

Jak powstawała lista

„LUDZIE 1988 ROKU NA WYBRZEŻU”

Na początku tego roku w Zarządzie Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” podjęliśmy decyzję o zwróceniu większej uwagi w 2008 roku na XX rocznicę strajków z 1988 roku. Decyzja ta była wynikiem przekonania, że zadziwiająco mało mówi się o tamtych wydarzeniach, o ich praktycznie bezpośrednim wpływie na późniejsze, głębokie przemiany w Polsce, Europie, które miały miejsce szczególnie w 1989 roku.

Chcieliśmy z jednej strony opisać tamten okres, utrwalić relacje osób, które wtedy strajkowały lub wspierały strajkujących. Z drugiej mieliśmy też świadomość, że tym często zapomnianym bohaterom 1988 roku należy się nasza pamięć, podziękowanie. Stąd wystąpiliśmy o wnioski o odznaczenia dla około czterdziestu osób i przygotowaliśmy specjalną tablicę pamiątkową.

Przygotowując listę odznaczonych wiadomo było, że nie uda się uhonorować (przynajmniej w tym roku) wszystkich, którzy na to zasługują. Zarazem pojawiła się potrzeba, aby ocalić od zapomnienia te osoby, spróbować dotrzeć do innych współuczestników. Pojawiła się też myśl, że w imię elementarnej uczciwości należy umieszczać na niej nie tylko znane nazwiska. Te strajki robiły stosunkowo nieliczne grupy stoczniowców, portowców, studentów, czasami jeszcze uczniów. Gdy dowiedziałem się, że strajk majowy w Stoczni Gdańskiej inicjowało... 170 stoczniowców, zaś łącznie było ich w maju i sierpniu ok. 1200 (na kilkanaście tysięcy wówczas tam zatrudnionych), to sytuacja tej garstki nasunęła mi skojarzenia z najbardziej dramatycznymi kartami historii. A robili to konkretni ludzie i to w czasie, gdy w Nowej Hucie doszło do brutalnej pacyfikacji strajkujących.

Postanowiliśmy dotrzeć do nich, zapisać na tej liście owych ludzi wolnych, niepokornych, którym zawdzięczamy tak wiele. I tak zaczęła się mozolna praca, która byłaby skazana na niepowodzenie bez pomocy działaczy z konkretnych struktur „S”, takich jak: Karol Guzikiewicz, Mirosław Piórek, Edward Fortuna, Krzysztof Żmuda lub spoza „S”: Wojciech Kwidzyński, Jacek Merkel, Robert Kwiatek, Beata Górczyńska-Szmytkowska i wielu innych. W sumie odezwaliśmy się do tej pory około 200 osób. Trwa wymiana informacji, zgłoszeń. Odzywają się osoby nie tylko z Wybrzeża, ale z Torunia, USA, Niemiec, z... Gruzji (tej byłej studentce na UG życzymy nade wszystko pokoju w suwerennym kraju).

Można powiedzieć, że powstał swoisty ruch. Ludzie chcą utrwalać prawdę, szacunku dla pamięci, czasami zwyczajnie odnaleźć współpracowników z tego dla siebie niezwykłego, trochę styropianowego, czasu. Robimy wszystko co możliwe, aby każda rzeczywiście działająca w 1988 roku osoba została

uwzględniona (staramy się w miarę dokładnie weryfikować zgłoszenia, prosić o dodatkowe dane, osoby potwierdzające tamtą aktywność). Notki są stosunkowo krótkie, żeby zbyt nie wyróżniać nikogo.

Lista liczy około 2000 nazwisk. Musimy obecnie zamknąć wpisywanie kolejnych, żeby zdążyć z drukiem części wykazu przed uroczystościami 31 sierpnia. Lista nie jest kompletna, jest na niej sporo nieścisłości w zapisach nazwisk, czasami brak imion, są różne literówki. Proszę uznać, że jest to tylko pierwszy – wstępny etap, fragment większego działania. Korekty, uzupełnienia wydrukujemy w numerze grudniowym „Magazynu” (mamy już kolejne zgłoszenia około 500 nazwisk z Portu Gdańskiego, przygotowywanych jest ponad tysiąc z Gdańskiej Stoczni Remontowej).

Prosimy o dalsze. Kolejne uzupełnienia będą podawane na stronie www.solidarnosc.gda.pl, e-maile zaś należy wysyłać na adres wojciech.ksiazek@solidarnosc.gda.pl. Prosimy też o wypełnienie załączonej do LISTY ankiety. Te dane i uwagi pozwolą na większą wiedzę o tamtych wydarzeniach i o ludziach. Chcemy wydać specjalną publikację, być może też otworzyć wystawę wypożyczonych pamiątek.

Mamy świadomość, że mimo apeli o zgłaszanie, pomocy mediów, nie uda się umieścić wszystkich, którzy w 1988 roku, narażając zdrowie, czasami mienie, wspierali strajkujących, kolportowali „bibułę”, przekazywali pieniądze i żywność (w tym kartki na mięso, bo był to poszukiwany towar). Wszystkim nieobecny też należy się pamięć i podziękowania.

Odrębne podziękowania należą się marszałkowi Janowi Kozłowskiemu za wsparcie przez Pomorski Urząd Marszałkowski wydania tego wykazu. To ważne, że gospodarz województwa wspiera działania na rzecz upamiętnienia wysiłku konkretnych ludzi z Gdańska, z Pomorza.

Już od siebie dodam, że trochę bałem się tego projektu, możliwych pomyłek, zarzutów. Na razie takich sytuacji jest niewiele. Może dlatego, że staramy się widzieć ten wykaz poza bieżącą polityką, traktować na równi stoczniowca, który „siwiał” osamotniony wśród kordonów ZOMO, czy uczniów noszących żywność sobie wiadomymi kanałami przerzutowymi, ze znanymi osobami życia publicznego – najczęściej ówczesnymi doradcami. Wszyscy są tu ważni, wszystkim mówimy po prostu: „Czapki z głów przed Wami i raz jeszcze wielkie DZIĘKI”.

*Wojciech Książek
przewodniczący Sekcji Oświaty i Wychowania
NSZZ „Solidarność” Regionu Gdańskiego,
członek Prezydium Zarządu Regionu Gdańskiego
NSZZ „Solidarność”*

ŁUDZIE 1988 ROKU NA WYBRZEŻU

Mirosław Benke – SG, strajk maj i sierpień
 Sławomir Berg – SG, strajk sierpień
 śp. Szczepan Berger – SP – strajk maj i sierpień
 Ryszard Berlik – SG, strajk maj
 Marek Bernaciak – WIP – Toruń, pomoc dla strajkującej SG w maju
 Bogdan Beśka – SG, strajk maj
 Stanisław Beyer – SG, strajk maj
 śp. Bolesław Białkowski – GSR – członek Kom. Wyzd., wydział TPN, sierpień
 Bogusław Biedrzyński – SG, strajk sierpień
 Iwona Bieganowska – druk i kolportaż ulotek strajkowych
 Henryk Bielawski – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Zbigniew Bielawski – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Barbara Bielecka – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Jan Krzysztof Bielecki – pomoc organizacyjno-drukarska
 Leszek Biernacki – strajk UG, dokumentacja fotograficzna strajku w SG w sierpniu
 Stanisław Biernacki – strajk SG, Prezydium TKZ NSZZ „Solidarność”
 Piotr Bikont – Video Studio Gdańsk – realizacja filmów dokumentalnych w trakcie strajków
 Grzegorz Bierecki – strajk UG
 Marek Biernacki – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Sławomir Bigus – SG, strajk maj
 Paweł Bilicki – SG, strajk maj
 Zdzisław Bingoraj – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Bir – SG, strajk sierpień
 Stanisław Birna – SG, strajk maj i sierpień
 Wanda Bis – SG, strajk maj
 Krystyna Bis – SG, strajk maj
 Jarosław Bisko – SG, strajk maj
 Jerzy Biskup – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Biskupski – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje ulotkowe
 Wiesław Bładzich – SG, strajk maj i sierpień
 Krzysztof Błatkiewicz – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Bloch – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Wiesław Blumm – SG, strajk sierpień
 Arkadiusz Błaszczak – FMW, współredagował pismo „WACEK” w VI LO w Gdyni, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
 Mirosław Błaszkiwicz – SG, zabezpieczenie strajku w maju, malowanie napisów na murach
 Jan Błażejewicz – SG, strajk sierpień
 Wojciech Błażek – WIP, pomoc dla strajkujących
 Jacek Bobrowski – SG, strajk maj i sierpień
 Aleksandra Bodzińska-Klimont – uczestnik strajku na UG
 Jarosław Bogacki – Port Gdański, strajk
 Zbigniew Bogaczewski – GSR – sierpień
 Marian Bogdanowicz – SP – struktury podziemne
 Jan Bogruda – SG, strajk sierpień
 Franciszek Bogusz – Port Gdański, strajk w sierpniu
 Anna-Beata Bohdziewicz – SG, strajk sierpień
 Wojciech Bojanowski – SG, strajk maj i sierpień (członek KS)
 Mirosław Bolczak – SG, strajk sierpień
 Beata Bolek – strajk UG
 Jan Bondarowicz – SP, struktury podziemne
 Jerzy Bongsz – GSR, KS
 Grzegorz Bonk – FMW, pomoc dla strajkujących. W ramach akcji ZHR pomoc strajkującym na UG (organizacja kuchni polowej)
 Roman Bonk – SG, strajk maj i sierpień
 Tadeusz Bork – Port Gdański, strajk
 Henryk Borek – SG, strajk maj i sierpień
 Grzegorz Borkowski – SG, strajk sierpień
 Wawrzyniec Borkowski – SG, strajk sierpień
 Iwona Borkowska – strajk na PG
 Zbigniew Boron – SG, strajk sierpień
 Artur Boroń – SG, strajk maj
 Jerzy Borowczak – osoba wspierająca strajki w maju i sierpniu
 Janusz Borowski – SG, strajk sierpień
 Jan Borowski – SG, strajk maj
 Dariusz Borszczewicz – SG, strajk maj i sierpień
 Mirosław Bort – SG, strajk maj i sierpień
 Bogdan Borusewicz – był doradcą w maju i sierpniu
 Marek Bożejewicz – SG, strajk maj i sierpień
 Tomasz Bratek – SG, strajk maj i sierpień
 Longin Braun – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Brdak – SG, strajk maj i sierpień
 Włodzimierz Brejnak – SG, strajk maj i sierpień
 Eugeniusz Brenk – strajk SG
 Cezary Brodnicki – SG, strajk maj i sierpień
 Czesław Brodowski – SG, strajk maj i sierpień
 Jerzy Bromirski – SG, strajk sierpień
 Bronakowski – SG, strajk maj i sierpień
 Tadeusz Broniarek – SG, strajk maj
 Alfons Bronk – SG, strajk maj i sierpień
 Krzysztof Bronk – FMW, współredagował m.in. pismo „ROTA” w IV LO w Gdyni, udział w akcjach kolportażowo-plakatowych ks. Zbigniew Bryk – odprawienie mszy św. w SG 8 maja
 Ernest Bryll – poeta, doradca
 Andrzej Bryzgalski – SG, strajk maj i sierpień
 Marek Brzeski – SG, strajk maj
 Jan Brzeziński – SG, strajk maj i sierpień
 Roman Brzoskiewicz – SG, strajk maj
 Andrzej Brzozowski – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Bogdan Brzóska – SG, strajk sierpień
 Grzegorz Buchalski – GSR, W-1, udział w strajku w sierpniu
 Wojciech Buczyński – GSR – KS
 Krzysztof Bugajczyk – SG, strajk maj i sierpień
 Olgierd Buchocki – FMW, kolportaż prasy podziemnej
 Wiktor Bujwid – SG, strajk maj i sierpień
 Piotr Bulczak – 68 Gdynska Drużyna Harcerzy, akcje ulotkowe
 Zbigniew Butaj – GSR – KS
 śp. Stanisław Bury – SG, strajk maj i sierpień
 Jerzy Burzacki – SG, strajk sierpień
 Hanna Burzyńska – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Kazimierz Burzyński – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Henryk Burzyński – SP, strajk w sierpniu
 śp. Henryk Butkiewicz – SP, strajk w sierpniu
 Jan Bylicki – SG, strajk sierpień

Kazimierz Byr – SG, strajk sierpień
 Jan Byraszal – SG, strajk maj

C, Ć

Stanisław Cebula – SG, strajk maj i sierpień
 Rafał Cejrowski – strajk UG
 Maria Celej – SG, strajk maj
 Andrzej Celiński – SG, strajk maj (doradca) i sierpień
 Mirosław Celiński – SG, strajk maj i sierpień
 Sławomir Cenciekiewicz – FMW, współredagował gdańskie pismo „Piłsudczyk” pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
 Grzegorz Centkowski – SG, strajk w sierpniu
 Józef Ceplin – SG, strajk maj
 Wiesław Chabros – SG, strajk sierpień
 Adam Chadrowski – SG, strajk sierpień
 Waldemar Chanke – GSR – członek Kom. Wyzd. wydział PD-1 sierpień
 Jan Charun – GSR – członek Kom. Wyzd. wydział Z-4, sierpień
 Zdzisław Charun – SG, strajk maj i sierpień
 Mieczysław Chelminiak – SG, strajk, maj i sierpień (członek KS)
 Hanna Chelminiak – SG, strajk maj
 Adam Cherchowski – SG, strajk maj i sierpień
 Adam Cherkowski – SG, strajk sierpień
 Dariusz Chilla – strajk PG
 Jan Chilmon – SG, strajk maj i sierpień
 Andrzej Chlebowski – SG, strajk maj i sierpień
 Jerzy Chlebowski – SG, strajk maj i sierpień
 Małgorzata Chmara-Davison – strajk PG
 Henryk Chmielewski – SG, strajk sierpień
 Stanisław Chmieliński – SG, strajk maj
 Michał Chmurzyński – SG, strajk sierpień
 Jan Chodczak – SG, strajk maj i sierpień
 Krzysztof Chodubski – SG, strajk maj
 Andrzej Chodnicki – SG, wsparcie drukarskie
 Fabian Chojnowski – SG, strajk maj i sierpień
 Mariusz Chojnowski – SP – strajk maj i sierpień
 Krzysztof Cholewiński – SG, strajk sierpień
 Henryk Chrobak – SG, strajk sierpień
 Piotr Chrobot – SG, strajk maj
 Stanisław Chranowski – SG, strajk sierpień
 Henryk Chranowski – SG, strajk maj i sierpień
 Ryszard Chudy – SG, strajk maj i sierpień
 Zbigniew Chybiński – SG, strajk sierpień
 Andrzej Chyła – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Ciach – SG, strajk maj
 Piotr Ciach – SG, strajk maj i sierpień
 Tadeusz Cichocki – SG, strajk maj
 Henryk Cichocki – SG, strajk maj i sierpień
 Stefan Cichowicz – SG, strajk sierpień
 Bogdan Cichocki – SG, strajk maj i sierpień
 Zygmunt Cieniuch – SG, strajk sierpień
 Adam Cieniuch – SG, strajk maj
 Jarosław Cieszyński – WIP, pomoc dla strajkujących, druk bibuły
 Henryk Cieśla – SG, strajk maj i sierpień
 Mariusz Cieśla – SG, strajk maj
 Stefan Cieślak – SG, strajk maj
 Adam Cieślak – SG, strajk maj i sierpień
 Jan Cieślak – SG, strajk maj
 Tadeusz Cieślak – SG, strajk maj
 Stanisław Cieśliński – SG, strajk maj
 Piotr Cimoszko – strajk UG
 Waldemar Ciszek – SG, strajk maj i sierpień
 Krzysztof Ciuch – SG, strajk sierpień

Tomasz Cofta – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Józef Cuber – SG, strajk maj
 Janusz Curzytek – SG, strajk sierpień
 Elżbieta Cybula – SG, strajk maj
 Jan Cydzik – SG, strajk sierpień
 Artur Zbigniew Cwalina – strajk PG
 Witold Cwilewicz – FMW, pomoc dla strajkujących, informacja o strajku na mieście – akcje kolportażowe
 Magda Czachor – strajk UG
 Roman Czaja – SG, strajk sierpień
 Piotr Czaja – SG, strajk maj i sierpień
 Grzegorz Czaja – SG, strajk maj i sierpień
 Krzysztof Czajka – SG, strajk sierpień
 Ryszard Czajka – SG, strajk maj i sierpień
 Ryszard Czajkowski – Agencja Radiowa Solidarność, powielanie, kolportaż materiałów strajkowych
 Zbigniew Czajkowski – SG, strajk sierpień
 Sławomir Czalej, FMW, akcje kolportażowe (obecnie jest księdzem)
 Władysław Czaplowski – SG, strajk maj i sierpień
 Leszek Czarnacki – SG, strajk maj i sierpień
 Piotr Czarncki – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
 Leszek Czarnowski – SG, strajk maj
 Mirosław Czauz – SG, strajk sierpień
 Jan Czerepacha – SG, strajk sierpień
 Hieronim Czermak – SP – struktury podziemne
 Zdzisław Czerniak – SG, strajk sierpień
 Andrzej Czerski – udział w strajku w SG
 Jan Czerw – SG, strajk sierpień
 Piotr Czerwonka – SG, strajk maj
 Zbigniew Czerwiński – GSR – członek Komisji Wydziałowej, wydział Z-3.3, sierpień
 Ryszard Czerwonka – strajk PG
 Stanisław Cześćcik – SG, strajk maj
 Stanisław Czoska – SG, strajk sierpień
 Jan Czowsz – SG, strajk maj i sierpień
 Władysław Czapiewski – SG, strajk sierpień
 Grzegorz Czyniejewski – SG, strajk sierpień
 Henryk Cydzik – SP – struktury podziemne
 Robert Cwiąg – FMW/RSZ, udział w strajku na UG
 Marian Cwiklik – SG, strajk sierpień

Roman Dahm – SP – struktury podziemne (odzn.)
 śp. Bohdan Danecki – GSR – sierpień
 Dariusz Daniel – SG, strajk sierpień
 Bronisław Danowski – SG, strajk maj i sierpień
 Zdzisław Dardziński – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Dargacz – SG, strajk sierpień
 Jerzy Dargacz – SG, strajk sierpień
 Marek Datla – SG, strajk sierpień
 Tomasz Dawidowski – FMW, redakcja pisma „ROTA” w IV LO w Gdyni, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe (obecnie jest księdzem katolickim w Saksonii)
 Jerzy Dąbkowski – aktor, sierpień – występ w SG
 ks. bp Jerzy Dąbrowski – przedstawiciel Episkopatu Polski w trakcie negocjacji
 Grzegorz Dąbrowski – SG, strajk sierpień
 Włodzimierz Dąbrowski – SG, strajk maj i sierpień
 Zbigniew Dąbrowski – Port Gdański, strajk
 Roman Dądarewicz – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Kazimierz Dekowski – SG, strajk sierpień
 Zbigniew Dela – SG, strajk maj i sierpień
 Witold Deleka – SP – struktury podziemne
 Stanisław Dembowski – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Zbigniew Demski – SG, strajk maj i sierpień
 Sławomir Derda – SG, strajk maj i sierpień
 Piotr Detlaff – SG, strajk sierpień
 Józef Debiński – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Debiński – SG, strajk sierpień
 Ryszard Dębniak – SG, strajk sierpień
 Jan Dębski – SG, strajk maj i sierpień
 Marian Diatczuk – SG, strajk maj i sierpień
 Grzegorz Dietrych – SG, strajk sierpień
 Jan Dobiesz – SP – struktury podziemne
 Krystyna Dobiesz – SP – strajk maj i sierpień
 Marek Dobroliński – GSR – członek Kom. Wyzd. wydział TA sierpień
 Stanisław Dobrowolski – SG, strajk maj
 Franciszek Dobrzycki – SG, strajk sierpień, członek KS
 Edwin Dobrzyński – SG, członek KS – maj i sierpień
 Edmund Dobrzyński – SG, strajk maj
 Agnieszka Dojlido – Wolność i Pokój, pomoc poligraficzna
 Andrzej Dolatowski – SG, strajk maj
 Jadwiga Dolecka – SP – strajk maj i sierpień
 Wiesław Dołkowski – członek Kom. Wyzd. wydział PD-1 sierpień
 Tadeusz Domański – SG, strajk sierpień
 Piotr Domiczew – SG, strajk maj i sierpień
 Henryk Drażkowski – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Dowgiałło – doradca, SG, maj
 Zbigniew Dratkowski – GSR, członek Kom. Wyzd. wydz. HTTPP sierpień
 Adam Drag – SP – struktury podziemne
 Andrzej Drag – FMW, pomoc dla strajkujących, informacja o strajku na mieście – akcje kolportażowe
 Dariusz Drelich – udział w strajku na Uniwersytecie Gdańskim
 Dariusz Drowing – SG, strajk maj
 Mariusz Drewniak – SG, strajk maj
 Zenon Drożdżak – GSR – członek Kom. Wyzd. wydział TZN, sierpień
 Feliks Dróbka – SG, strajk maj i sierpień
 Błażej Drózd – FMW, uczestnik strajku na UG, akcje ulotkowe, nasłuch rozmów milicji
 Andrzej Drzycimski – doradca, SG, maj, sierpień
 Sabina Drzycimska – strajk UG
 Jarosław Dubaj – SG, strajk maj i sierpień
 Zbigniew Dubiel – SG, strajk maj i sierpień
 Wojciech Dublimnowski – SG, strajk sierpień
 Wojciech Duda – druk i kolportaż biuletynu strajkowego „Rozwaga i Solidarność” oraz „Przeglądu Politycznego”
 Władysław Duda – SG, strajk sierpień
 Edward Dudek – SG, strajk maj
 Paweł Duddek – SP – strajk maj i sierpień
 Franciszek Dudziuk – SG, strajk maj
 Andrzej Duffek – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje ulotkowe
 śp. Tadeusz Duffek – FMW, SG i GSR, działalność poligraficzna, nadawanie na oficjalnych pasmach podziemnego Radia Solidarność
 ... Dulski – SG, strajk sierpień
 Adam Dunajewski – SG, strajk sierpień
 Adam Dunajski – SG, strajk maj
 Janina Dunowska – SG, strajk maj
 Roman Dunst – wsparcie – zbiórka pieniędzy na zapomogi dla strajkujących rozdzielane w kościele Świętej Brygidy
 Wiesław Durasewicz – SG, strajk maj i sierpień
 Jerzy Durlik – SG, strajk maj i sierpień
 Andrzej Durzyński – SG, strajk maj i sierpień, członek Komitetu Założycielskiego NSZZ „S”, członek KS, sierpień
 Tomasz Duszyński – SG, strajk sierpień
 Dariusz Duwa – SG, strajk sierpień
 Bronisław Dybał – SG, strajk maj i sierpień
 Arkadiusz Dybowski – SG, strajk sierpień
 Irena Dybizbańska – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Stanisław Dycz – SG, strajk maj i sierpień
 Lech Dziarkowski – Port Gdański, strajk w sierpniu
 Zdzisław Dziedzic – SG, strajk maj i sierpień
 Andrzej Dzieński – SG, strajk maj i sierpień
 Zbigniew Dzierżanowski – SG, strajk maj
 Wojciech Dzierżawski – SG, strajk sierpień
 Józef Dzięwulski – SG, strajk sierpień
 Grzegorz Dzięwulski – SG, strajk maj
 Zbigniew Dzięwulski – SG, strajk sierpień
 Marzena Dzikiewicz – SG, strajk maj i sierpień
 Leszek Dziurawicz – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Leszek Dziurawicz – Video Studio Gdańsk – realizator filmowy

E

Mariusz Ekert – SG, strajk sierpień

F

Waldemar Fabich – SG, strajk maj
 Bogdan Fabisiak – SG, strajk sierpień
 Arkadiusz Faleński – SG, strajk sierpień

Ludzie 1988 roku na Wybrzeżu

Bogdan Falkiewicz – strajk UG, druk i kolportaż prasy podziemnej
Jacek Fedor – WiP, pomoc zaopatrzeniowa dla strajkujących – za pośrednictwem kościoła św. Brygidy
Jerzy Felchner – SG, strajk sierpień
Ryszard Felczak – SG, strajk sierpień
Piotr Ferba – SG, strajk sierpień
Jacek Fic – SG, strajk maj
Roman Figacz – SG, strajk maj i sierpień
Ewa Figel – druk i kolportaż ulotek strajkowych,
Jerzy Fijałkowski – SG, strajk sierpień
Stanisław Fijałkowski – SP – struktury podziemne
Marek Fila – FMW, m. in. przeprowadzanie dziennikarzy zagranicznych do stoczni
Dariusz Filar – pomoc organizacyjno-redaktorska dla strajkujących
Joanna Filar – przedstawienie teatralne na UG (Grupa teatralna ZK29)
Antoni Filipkowski – Port Gdański, strajk, także koncerty muzyczne
Marian Filipkowski – SG, strajk sierpień
Jacek Filipski – SG, strajk maj
Iwona Flisikowska – strajk UG
Stanisław Fogler – SG, strajk maj
Jan Folkner – SG, strajk sierpień
Jarosław Foltynski – SG, strajk sierpień
Marek Formela – SG, strajk sierpień
Andrzej Formela – SG, strajk maj i sierpień
Krzysztof Frączek – SG, strajk sierpień
Adam Frączak – SG, strajk sierpień
Zdzisław Freda – SG, strajk maj i sierpień
Krzysztof Fronczek – SG, strajk maj
Józef Fronczek – SG, strajk maj
Jan Frydrychowicz – SG, strajk sierpień
Janusz Frydrychowicz – SG, strajk maj i sierpień
Mariusz Fudała – SG, strajk maj i sierpień
Jan Fydrychowicz – SG, strajk sierpień

G
Grzegorz Gabarczyk – SG, strajk maj
Tadeusz Gabrysiak – SG, strajk sierpień
Czesław Gaca – SG, strajk maj i sierpień
Wiesław Gadomski – SG, strajk sierpień
Jerzy Gajda – SG, strajk sierpień
Krzysztof Gajda – SP – struktury podziemne (odzn.)
Sławomir Gajdziński – SG, strajk maj i sierpień
Andrzej Gajewski – SG, strajk maj
Krzysztof Gajowniczek – SG, strajk maj
Mieczysław Galikowski – SG, członek Prezydium TKZ NSZZ „S”
Marian Galla – SG, strajk sierpień
Krzysztof Galiński – WiP, pomoc dla strajkujących
Anna Galus-Czerwonka – NZS, wiceprzewodnicząca KS na UG
Andrzej Galecki – SG, strajk maj i sierpień
Roman Gałęzowski – SG, strajk maj i sierpień, członek KS, maj i sierpień
Wiesława Garska – strajk na UG w maju
Jacek Gasiński – FMW redakcja pisma „MAŁY MECHANIK” w LM w Gdańsku, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe.
Miroslaw Gauz – SG, strajk maj
Miroslaw Gawenda – SG, strajk maj i sierpień
Bogdan Gawin – SG, strajk maj
Jan Gawino – SG, strajk sierpień
Piotr Gawor – SG, strajk sierpień
Marek Gadek – SG, strajk maj
Krzysztof Gąsienica – SG, strajk maj i sierpień
Jarosław Gąsiorowski – SG, strajk maj
Jan Gąska – SG, strajk sierpień
Edward Gdaniec – SG, strajk maj
Andrzej Gelberg – pomoc dla strajkujących, podziemne radio „Solidarność”,
śp. Bronisław Geremek – doradca, SG, maj i sierpień
Zbigniew Geryk – strajk PG
Andrzej Giban – SG, strajk sierpień
Zbigniew Giec – SP – struktury podziemne (odzn.)
Zdzisław Giedowski – SG, strajk sierpień
Jolanta Gieldon – SG, strajk maj i sierpień
Wojciech Gielżyński – wykłady, maj
Tomasz Gierszewski – SG, strajk sierpień
Henryk Gierszewski – SG, strajk sierpień
Grzegorz Gierwatowski – SG, strajk sierpień
Rimer Ginther – SG, strajk sierpień
Paweł Glanert – SG, strajk sierpień
Jan Glapiak – SG, strajk sierpień
Jacek Glapiński – SG, strajk maj
Waldemar Głab – GSR – KS – przewodniczący
Jarosław Głabikowski – SG, strajk maj
Śp. prof. Robert Głębocki – pomoc dla strajkujących na UG
Marian Głodowski – SG, strajk maj i sierpień
Leszek Głogowski – SG, strajk sierpień
Roman Głowacki – SG, strajk maj
Bogusław Głowacki – SG, strajk maj
Jan Gmerek – SG, strajk maj
Piotr Gnoyke – GSR – KS wiceprzewodniczący
ks. abp Tadeusz Gołowski – interwencje ws. ochrony studentów na UG – maj, obrona zwolnionych w Porcie Gdańskim – wrzesień
Janusz Godlewski – SG, strajk maj i sierpień
Elżbieta Goetel – aktorka, sierpień – występ w SG
Cezary Gogolewski – strajk UG
Jerzy Golanowski – SG, strajk maj
Bogusław Gołąb – SP, strajk maj i sierpień, członek KS, maj i sierpień (odzn.)
Marek Gołąbek – SG, strajk maj
Stanisław Gołębiwicz – SG, strajk sierpień
Krzysztof Gołuński – SG, strajk sierpień
Małgorzata Gorczewska – WiP, pomoc dla strajkujących w maju i sierpniu – w Kościele św. Brygidy
Przemysław Gosiewski – strajk UG, wiceprzewodniczący KS
Stanisław Gosk – SG, strajk sierpień
Andrzej Gostomski – SG, strajk sierpień

Edmund Goszka – SG, strajk maj
Zdzisław Gościak – SG, strajk sierpień
Piotr Gólc – SG, strajk sierpień
Jolanta Gieldon – SG, strajk maj i sierpień
Jan Górczak – SG strajk maj z-ca przewodniczącego KS
Beata Górczyńska-Szmytkowska – łączniczka między centrum pomocy w kościele św. Brygidy a SG
Kazimierz Górecki – SG, strajk maj i sierpień
Józef Górewicz – SG, strajk maj
Roman Górny – strajk w SG, maj i sierpień
Lech Górski – SG, strajk maj i sierpień
Miroslaw Górski – SG, strajk maj
Jerzy Górski – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-3.4 sierpień
Dariusz Graban – SP – struktury podziemne
śp. Antoni Grabarczyk – Port Gdański, strajk
Stanisław Grabarczyk – SG, strajk sierpień
Mieczysław Grabek – SG, strajk maj
Piotr Grabowicz – FMW, wsparcie strajku w SG
Jan Grabowski – SG, strajk maj
Adam Grabowski – SG, strajk maj i sierpień
Grażyna Grabowska – SG, strajk maj i sierpień
Krzysztof Grabowski – GSR – członek Kom. Wydz., wydział Z-1, sierpień
Leon Grabowski – SG, strajk sierpień
Jarosław Grabowski – SG, strajk maj
Maciej Grabowski – pomoc organizacyjna dla strajkujących,
Mariusz Grabowski – SG, strajk maj i sierpień
śp. Ryszard Grabowski – Video Studio Gdańsk – realizator filmowy
Maciej Grabowski – wsparcie strajku w SG, maj, sierpień
Ewa Granatowicz – pomoc organizacyjna dla strajkujących
Janusz Granatowicz – pomoc organizacyjna dla strajkujących
Jan Grajaszek – SG, strajk sierpień
Jarosław Grądzki – SG, strajk maj
Dariusz Gregorczyk – SG, strajk sierpień
Stanisław Grenckowski – SP – struktury podziemne
Jan Grobelniak – SG, strajk sierpień
Edmund Grochowiak – SG, strajk sierpień
Krzysztof Grochowski – pomoc dla strajkujących (przenoszenie żywności)
Tadeusz Grodzki – SG, strajk maj i sierpień
Alfred Groeger – SG, strajk maj
Henryk Gromada – SG, strajk maj i sierpień
Piotr Grosicki – strajk PG
Roman Grosz – SG, strajk maj
Marek Grot – GSR – członek Kom. Wydz. wydział TPN, sierpień
Paweł Grota – SG, strajk sierpień
Zygmunt Grota – SG, strajk sierpień
Zdzisław Gruda – SG, strajk sierpień
Marek Grudziński – SG, strajk maj i sierpień
Tomasz Grunwald – SG, strajk sierpień
Ryszard Grunwald – SG, strajk sierpień
Jerzy Grządziel – SG, strajk sierpień
Ryszard Grzechowiak – SG, strajk maj i sierpień
Andrzej Grzegorzewski – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-4, sierpień
Grzegorz Grzegorzewski – SG, strajk maj
Grzegorz Grzelak – kolportaż ulotek, jawne podpisywanie oświadczeń popierających strajki
Jan Grzelka – SG KZ NSZZ „Solidarność”,
Roman Grzesiuk – SG, strajk sierpień
Włodzimierz Grzeszczyk – SG, strajk maj
Antoni Grzybowski – SG, strajk sierpień
Tomasz Grzybowski – SP udział w strajku
Jarosław Grzymała – SG, strajk maj i sierpień
Jerzy Grzywacz – SG, strajk maj i sierpień
Józef Guss – SG, strajk maj i sierpień
Kazimierz Guss – SG, strajk maj i sierpień
Michał Guć – strajk PG, druk i kolportaż ulotek strajkowych
Marian Gutowski – SP – struktury podziemne
Grzegorz Gutowski – SG, strajk maj i sierpień
Piotr Guz – SG, strajk maj i sierpień
Karol Guzikiewicz – SG, członek KS w sierpniu
Andrzej Gwiazda – doradca, strajki w maju i sierpniu
Wiesław Gwóźdź – SG, strajk sierpień

H
Małgorzata Hajduk – strajk UG
Bogdan Halik – SG, strajk sierpień
Aleksander Hall – doradca, maj i sierpień
Bogdan Halmann – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-4, sierpień
Jan Hałas – Port Gdański, strajk
Stanisław Haluszczak – SP – struktury podziemne
Joanna Hamadyk – strajk UG
Irena Hantiuk – strajk UG
Zygmunt Haraś – SG, strajk sierpień
Jacek Harcut – SG, strajk maj i sierpień
Andrzej Hartuna – SG, strajk sierpień
Zdzisław Hata – SP – struktury podziemne (odzn.)
Zdzisław Hattas – SG, strajk sierpień
Marian Haza – SG, strajk maj
Marek Heba – GSR – członek Kom. Wydz. wydział W-3 sierpień
Roman Hebel – udział w strajku w maju i w sierpniu w SG,
Krzysztof Hebel – SG, strajk maj
Edward Heidrich – SP – strajk maj i sierpień
Dariusz Hejmowski – SG, strajk sierpień
Adam Hennig – SG, strajk maj, sierpień
Albin Hennig – SG, strajk maj, sierpień
Jan Herczuk – SG, strajk maj, sierpień
Zofia Heppner – strajk UG
Marek Hermann – druk i kolportaż ulotek strajkowych,
Marek Himbarg – SG, strajk sierpień, członek KS – maj
Kazimierz Hinc – SG, strajk maj, sierpień
Waldemar Hirkowski – SG, strajk sierpień
Krzysztof Hirsch – SG, strajk maj
Andrzej Hofman – SP – struktury podziemne
śp. Bogumił Hoffmann – GSR – członek Kom. Wydz. wydział W-3 sierpień

Jacek Hoffmann – KPN, strajk na UG, udział w akcjach plakatowych
Kazimierz Hućko – SG, strajk maj, sierpień
I
Eugeniusz Ignarski – SG, KZ NSZZ „Solidarność”
Marek Ilinburg – SG, strajk maj
Sławomir Ingielewicz – SG, strajk sierpień
Wiesław Isio – SG, strajk maj, sierpień
śp. Bogdan Iskra – GSR, członek Kom. Wydz., wydział PD-1, sierpień
Janusz Itrich – SG, strajk maj
Zdzisław Iwanicki – SG, strajk sierpień
Piotr Iwanowicz – SG, strajk maj, sierpień
Jerzy Iwański – SG, strajk maj
Tomasz Iwański – SP – struktury podziemne
Ryszard Izdebnny – SG, strajk maj, sierpień

J
Jan Jabłoński – SG, strajk maj, sierpień, członek KS, maj, KZ NSZZ „S”
Marcin Jacewicz – udział w strajku na PG
Janusz Jachowicz – Port Gdański, strajk w sierpniu
Jerzy Jacuński – SG, strajk maj
Maria Jadeszko – SG, strajk maj, sierpień
Adam Jagusiak – WiP, pomoc dla strajkujących, współpraca z dziennikarzami
Artur Jakim – SG, strajk maj
Andrzej Jakimowski – SG, strajk sierpień
Piotr Jakszewski – SG, strajk sierpień
Józef Jakubaniec – SP – struktury podziemne
Ryszard Jakubczyk – SG, strajk maj, sierpień
Tomasz Jakubek – SG, strajk maj, sierpień
Andrzej Jakubiak – SG, strajk maj, sierpień
Wojciech Jakubiak – SG, strajk maj, sierpień
Jerzy Jakubowski – SG, strajk sierpień
Krzysztof Jakubowski – SG, strajk maj
Jan Jakubowski – SG, strajk maj
Jan Jakubowski – dziennikarz, strajki w maju i sierpniu
Jan Jamroz – SG, strajk sierpień
Tomasz Jancewicz – SG, strajk maj, sierpień
Benedykt Janicki – SG, strajk sierpień
Witold Janicki – strajk na UG,
Ryszard Jankiewicz – SG, strajk maj, sierpień
Adam Jankowski – pomoc dla strajkujących w maju i sierpniu pod kierownictwem Janiny Wehrstein
Andrzej Jankowski – pomoc organizacyjna dla strajkujących
Daniel Jankowski – SG, strajk sierpień
śp. Jan Jankowski – udział w strajku w GSR
ks. Henryk Jankowski – proboszcz parafii św. Brygidy, msze za Ojczyznę, miejsca spotkań opozycji
Wojciech Jankowski – strajk na PG, członek KS oraz Międzyuczelnianego KS
Wojciech Jankowski – WiP, druk ulotek dla strajkujących
Leszek Janusz – SG, strajk sierpień
Miroslaw Jarczyński – SG, strajk maj
Dariusz Jarecki – SG, strajk maj, sierpień
Maciej Jaremczuk – druk i kolportaż ulotek strajkowych,
Stanisław Jarosz – SG, strajk sierpień
Kazimierz Jarosz – SG, strajk maj
Jarosław Jaroszewski – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-1.1 sierpień
Dariusz Jaroszewicz – FMW, pomoc dla strajkujących stoczniowców
Katarzyna Jarosiewicz – uczestnik strajku na UG
Adam Jarzębowski – FMW, wsparcie dla strajkujących, kolportaż prasy podziemnej
Joanna Jarzęcka – strajk UG
Roman Jarzyński – SG, strajk sierpień
Ryszard Jasiński – SG, strajk sierpień
Marek Jaskot – SG, strajk maj, sierpień
Sławomir Jaszczyszki – SG, strajk sierpień
Piotr Jawniuk – SG, strajk sierpień
Karol Jawork – SG, strajk maj
Leszek Jaworski – SG, strajk sierpień
Andrzej Jażdżewski – SG, strajk maj, sierpień
Andrzej Jendernalik – SG, strajk sierpień
Ewa Jendyk – przedstawienie teatralne na UG (Grupa teatralna ZK29)
Alicja Jesionowska – SG, strajk sierpień
Jan Jezierski – SG, strajk sierpień
Andrzej Jędrnalik – SG, strajk maj
Jadwiga Jędrzejak – SG, strajk sierpień
Marian Jodeczko – SG, strajk sierpień
Artur Jolim – SG, strajk sierpień
Zbigniew Jońca – SG, strajk sierpień
Paweł Joński – SG, strajk sierpień
Jan Józkowski – SG, strajk sierpień
Tadeusz Józwiak – SP – strajk maj i sierpień
Janusz Jitrych – SG, strajk sierpień
Andrzej Judycki – SG, strajk maj, sierpień
Zenon Julga – SG, strajk maj, sierpień
Ryszard Juński – SG, strajk sierpień
Adam Jurkin – SG, strajk maj, sierpień
Paweł Juszcak – SG, strajk maj
Teresa Juszcak – SG, strajk maj
Sławomir Juszczyński – SG, strajk maj, sierpień
Władysław Józwiak – GSR, W-1, udział w strajku w sierpniu
K
Kazimierz Kaczmarek – SP – strajk maj i sierpień
Zbigniew Kaczorowski – SG, strajk maj
Lech Kaczyński – rzecznik strajku w maju, doradca KS GSR, negocjator ws. przywrócenia do pracy zwolnionych w Porcie Gdańskim, wrzesień
Jarosław Kaczyński – strajki w maju i sierpniu, doradca KS GSR
Antoni Kakareko – pomoc strajkującym na UG
Andrzej Kalisz – SG, strajk sierpień
Krzysztof Kalisz – SP – strajk maj i sierpień
Henryk Kalinowski – SP, struktury podziemne, przewodniczący TKZ
Stefan Kalinowski – SG, strajk sierpień
Krzysztof Kalisz – SP, strajk w sierpniu
Tadeusz Kaliszewski – SG, strajk maj, sierpień

ŁUDZIE 1988 ROKU NA WYBRZEŻU

Maciej Kamać – SG, strajk maj, sierpień
 Tomasz Kamer – SG, strajk maj, sierpień
 Dagmara Kamińska – strajk UG
 Jan Kamiński – strajk UG
 Jarosław Kamiński – SG, strajk maj
 Jerzy Kamiński – SG, strajk sierpień
 Mirosław Kamiński – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Kamiński – SG, strajk maj
 Ryszard Kamiński – SP – struktury podziemne
 Piotr Kapczyński – pomoc organizacyjno-poligraficzna dla strajkujących
 Alojzy Kapiszewski – SG, strajk sierpień
 Waldemar Karabanowicz – SG, strajk sierpień
 Roman Karbowiak – SG, strajk maj, sierpień
 Franciszek Karbowski – SP – struktury podziemne
 Jacek Karnowski – KS PG
 Wojciech Karnowski – SG, strajk maj, sierpień
 Dariusz Karp – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Karpiński – uczestnik strajku na UG, pomoc dla stoczniowców
 Henryk Kartys – SG, strajk maj
 Kazimierz Karwowski – SG, strajk maj, sierpień
 Dariusz Kasper – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Kasperowicz – GSR – sierpień
 Józef Kasprzak – SG, strajk maj
 Jacek Kaszuba – ZHR, współpraca z FMW, akcje kolportażowe
 Krzysztof Kauśnik – SG, strajk sierpień
 Wiesław Kawczyński – SG, strajk sierpień
 Zdzisław Kazimierski – SG, strajk sierpień
 Lech Kazimierz – SG, strajk sierpień
 Joanna Kaźmierczak-Własów – strajk na UG
 Karol Kaźmierczak – druk i kolportaż ulotek strajkowych
 Krzysztof Kaźmierczuk – SP – strajk maj i sierpień
 Piotr Kędzierski – SG, strajk maj, sierpień
 Janusz Kępa – SG, strajk maj
 Artur Kępiński – FMW, pomoc dla strajkujących, informacja o strajku na mieście, akcje kolportażowe
 Magdalena Kiedrowicz-Kopec – strajk UG
 Tadeusz Kiedrowski – SG, strajk maj, sierpień
 Tomasz Kiewisz – uczestnik strajku na UG, pomoc dla stoczniowców
 Adam Kinaszewski – doradca, SG, maj, sierpień
 Wiesław Kisiel – SP – strajk maj i sierpień
 Mieczysław Kisielewicz – SG, strajk sierpień
 Jerzy Kiszkis – aktor, sierpień – występ w SG
 Tadeusz Klamann – SG, strajk sierpień
 Grzegorz Klamann – GSR, członek Kom. Wydz. wydział PD-1 sierpień
 Tadeusz Klasa – SP – struktury podziemne
 Kazimierz Klasa – SG, strajk sierpień
 Marek Klata – SG, strajk sierpień
 Bogdan Klejbach – SP – struktury podziemne
 Edward Kliem – wsparcie strajku w SG
 Bogdan Klimaszewski – strajk UG
 Cezary Klimont – strajk na UG
 Arnold Klonczyński – strajk na UG
 Jan Klonowski – SG, strajk sierpień
 Barbara Klopott – przygotowanie posiłków podczas strajku na UG w maju
 Mieczysław Kloskowski – SG, strajk sierpień
 Eugeniusz Kluk – SG, strajk sierpień
 Włodzimierz Kluk – SG, strajk sierpień
 Marek Kluz – SG, strajk maj
 Joanna Kluzik – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Andrzej Kłusowski – SP – struktury podziemne
 Jerzy Kmieć – SP, członek MKS – sierpień
 Romuald Kmor – SG, strajk maj
 Krzysztof Knabe – SG, strajk maj, sierpień
 Krzysztof Knap – FMW, udział w strajku w SG w sierpniu, akcje ulotkowe
 Bogdan Knapfell – SG, strajk maj
 Wojciech Knitter – GSR – członek Kom. Wydz. wydział W-3 sierpień
 Stanisław Knopiński – SG, strajk sierpień
 Marceli Kobierski – SG, strajk sierpień
 Jerzy Kobylński – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 śp. Dariusz Kobzdej – lekarz, pomoc strajkującym
 Leszek Kocięba – SG, strajk sierpień
 Mariusz Kocimski – SG, strajk maj, sierpień
 Piotr Kohut – SG, strajk sierpień
 Marian Kolanowski – SG, strajk maj, sierpień
 Eugeniusz Kolasa – SG, strajk sierpień
 Adam Kolecki – strajk UG
 Krzysztof Koldon – SG, strajk maj, sierpień
 Krzysztof Kolpaczewski – SG, strajk maj, sierpień
 Eugeniusz Komar – SG, strajk sierpień
 Romuald Komor – SG, strajk sierpień
 Jacek Komorowski – SG, strajk maj, sierpień
 Bogusław Komrowski – SG, strajk maj
 Edward Komosa – Port Gdański, strajk
 Wojciech Komsta – SG, strajk maj, sierpień
 Ryszard Kondak – SG, strajk sierpień
 Andrzej Kondratowicz – SG, strajk sierpień
 Wilhelm Konefat – SG, strajk maj
 Kazimierz Konkel – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Jan Konkiel – SG, strajk sierpień
 Jarosław Konkol – GSR, Wydz. W-6, udział w strajku w sierpniu
 Stanisław Konkol – SG, strajk sierpień
 Bolesław Konopka – członek KS w SP – sierpień
 Dariusz Kopec – SG, strajk maj
 Czesław Kopicki – SG, strajk maj
 Karol Kopyra – SG, strajk sierpień
 Józef Korban – SG, strajk maj, sierpień
 Piotr Korczak – strajk PG
 Stanisław Kordecki – SG, strajk maj
 Piotr Kordowski – SG, strajk sierpień
 Janusz Kordowski – SG, strajk sierpień
 Marian Korkut – SG, strajk maj, sierpień
 Krzysztof Kormela – GSR – KS
 Józef Kornas – SG, strajk sierpień
 Piotr Korpys – pomoc dla strajkujących, akcje ulotkowe
 Zbigniew Korwel – SG, strajk sierpień
 Katarzyna Korzeniewska – SG, strajk sierpień

Tadeusz Korziński – SG, strajk maj
 Kazimierz Kosacki – SG, strajk maj
 Maksymilian Kosecki – SG, strajk sierpień
 Wojciech Koseda – strajk PG – kronika studencka
 Zbigniew Kosiek – SG, strajk maj, sierpień
 Lech Kosiak – doradca KS – GSR – sierpień
 Katarzyna Kosińska – pomoc strajkującym na UG w maju
 Paweł Kosiński – strajk UG
 Zdzisław Koss – SG, strajk sierpień
 Edward Kossakowski – SP – struktury podziemne
 Andrzej Koszewski – SG, strajk sierpień
 Ryszard Kostecki – SG, strajk w maju i sierpniu
 Michał Kostecki – wykład, sierpień
 Robert Kostecki – SG, strajk maj, sierpień
 Robert Kostewski – SG, strajk sierpień
 Zdzisław Kosz – SG, strajk maj
 śp. Maria Koszarska – pomoc dla strajkujących
 Stanisław Koszernikow – SG, strajk maj
 Józef Kosznik – SG, strajk sierpień
 Ryszard Kotecki – SG, strajk sierpień
 Alicja Kowalczyk – SG, członek Prezydium TKZ
 Krzysztof Kowalczyk – SG, strajk sierpień
 Zbigniew Kowalczyk – SG, strajk sierpień
 Ryszard Kowalczyk – SG, strajk maj, sierpień
 Stanisław Kowalczyk – SG, strajk maj
 Antoni Kowalczyk – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-1, sierpień
 Ewa Kowalewska – SP – struktury podziemne
 Katarzyna Kowalska – SG, strajk maj
 Cezary Kowalski – SG, strajk sierpień
 Jerzy Kowalski – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Zbigniew Kowalski – SG, strajk sierpień
 Grzegorz Kowalski – SG, strajk maj
 Mirosław Kowalski – SG, strajk maj, sierpień
 Piotr Kowalski – SG, strajk maj, sierpień
 Marian Kowalski – SG, strajk maj, sierpień
 Kazimierz Kowalski – SG, strajk maj
 Jan Kowalyk – strajk UG
 Mirosław Kozak – GSR, członek Kom. Wydz. wydział HTITPP sierpień
 Agnieszka Kozakiewicz – FMW, wsparcie dla strajkujących
 Andrzej Kozakiewicz – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Jacek Kozakiewicz – SG, strajk sierpień
 Jarosław Kozakiewicz – SG, strajk sierpień
 Zbigniew Kozieracki – SG, strajk maj
 Jan Kozikowski – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Koziniński – SG, strajk sierpień
 Anna Kozłowska – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Jacek Kozłowski – druk i kolportaż biuletynu strajkowego „Rozwaga i Solidarność” oraz „Przeglądu Politycznego”
 Józef Kozłowski – SG, strajk sierpień
 Wiesław Kozłowski – SG, strajk maj
 Krzysztof Kozub – 143 Gdynska Drużyna Harcerzy, pomoc strajkującym, akcje ulotkowe
 Ewa Krajewska – SG, strajk sierpień
 Marek Krajewski – SG, strajk maj, sierpień
 Dariusz Krap – SG, strajk maj
 Edmund Krasowski – GAL, wsparcie strajku w maju i sierpniu
 Wojciech Krasowski – SG, strajk maj
 Krzysztof Krasnik – SG, strajk sierpień
 Piotr Krause – SG, strajk maj, sierpień
 Krystyna Krauze – strajk UG
 Jacek Krauze – SG, strajk maj
 Dariusz Krawczyk – FMW, organizacja drukarni strajkowej w maju i sierpniu
 Tadeusz Krawczyk – SG, strajk maj
 Roman Krawczyński – SG, strajk sierpień
 Jan Kreft – SG, strajk sierpień
 Jerzy Kreft – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Wojciech Kreft – SG, strajk maj, członek KS, maj rzeźnik prasowy (z UG)
 Gerhard Kreinbring – SG, strajk maj, sierpień
 Zbigniew Kremblewski – SG, strajk sierpień
 Arkadiusz Krok – SG, strajk sierpień
 Ludwik Kromer – KS PG
 Roman Kropidłowski – SG, strajk maj
 Waldemar Kropidłowski – SG, strajk sierpień
 Mirosław Krośnicki – SG, strajk maj
 Agnieszka Królikowska – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Jerzy Kruczek – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Kruk – SG, strajk maj
 Eugeniusz Krukowski – SG, strajk maj
 Stefan Kruszewski – SG, strajk maj
 Ryszard Król – SP – struktury podziemne
 Jan Krycz – SG, strajk sierpień
 Jan Krygier – SG, strajk maj
 Marek Krysiak – SG, strajk sierpień
 Mirosław Krysiński – Port Gdański, strajk w sierpniu
 Piotr Kryszczuk – SP – strajk maj i sierpień
 Janusz Krzywicki – SG, strajk sierpień
 Piotr Kryszczuk – SP – struktury podziemne
 Józef Ksobick – SG, strajk maj
 Józef Ksobiech – SG, strajk sierpień
 Piotr Kubat – SG, strajk maj
 Andrzej Kubiak – SG, strajk sierpień
 Roman Kubiak – udział w strajku na Uniwersytecie Gdańskim
 Zbigniew Kubiak – SG, strajk maj, sierpień
 Jerzy Kuc – SG, strajk sierpień
 Rajmund Kucharski – SP – struktury podziemne
 Tadeusz Kucharski – dziennikarz z Anglii, korespondencje ze strajków
 Lech Kuczepa – SG, strajk maj, sierpień
 Leszek Kuczepa – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Kudlak – SG, strajk maj
 Stanisław Kuduk – SG, strajk maj
 Stanisław Kujaszewski – SG, strajk maj
 Mirosław Kujawski – SG, strajk sierpień
 Piotr Kujawski – SG, strajk maj, sierpień
 Mieczysław Kujda – SG, strajk maj, sierpień
 Władysław Kukla v Kulewicz – SG, strajk maj

Danuta Kuklińska – WiP, wsparcie dla strajkujących
 Jan Kukowski – SG, strajk maj
 Roman Kulczycki – SG, strajk maj, sierpień
 Zbigniew Kufak – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-3.1 sierpień
 Jan Kułakowski – sekretarz generalny MKWZZ, odwiedził strajk w SG
 Maciej Kuna – strajk UG
 Tomasz Kunach – uczestnik strajku na UG, pomoc dla stoczniowców
 Janusz Kunikowski – SG, strajk sierpień
 Jarosław Kupis – SG, strajk maj, sierpień
 Waldemar Kupkowski – SP – struktury podziemne
 Krzysztof Kuro – SG, strajk sierpień
 śp. Jacek Kuroń – doradca, SG, maj, sierpień
 Józef Kuropatwa – SG, strajk sierpień
 Leszek Kurowski – SG, strajk maj
 Marek Kurpeta – SG, strajk maj, sierpień
 Jacek Kurski – pomoc dla strajkujących w SG – maj, sierpień redakcja biuletynów strajkowych, pisma Regionu Gdańskiego „S”
 Jarosław Kurski – pomoc dla strajkujących, akcje ulotkowe
 Krzysztof Kurzyński – SG, strajk sierpień
 Bogdan Kuś – SG, strajk maj, sierpień
 śp. Zbigniew Kutyla – udział w strajku w SP
 Tomasz Kuziemski – SG, strajk sierpień
 Leszek Kuzik – SG, strajk sierpień
 Jarosław Kuzyk – SG, strajk maj, sierpień
 Zbigniew Kuźatkowski – SG, strajk sierpień
 Małgorzata Kuźma – UG strajk
 Ryszard Kuźma – UG strajk
 Krzysztof Kuźniak – SP – struktury podziemne
 Marcin Kwapiński – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
 Stefan Kwapisz – SG, strajk sierpień
 Józef Kwarciński – SG, strajk sierpień
 Jerzy Kwastorowski – SG, strajk maj
 Marian Kwaśny – SG, strajk sierpień
 Tomasz Kwaśny – SG, strajk maj
 Waldemar Kwęstarcz – SG, strajk maj, sierpień
 Jerzy Kwęstorowski – SG, strajk sierpień
 Zenon Kwiatek – SG, strajk sierpień
 Robert Kwiatek – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje ulotkowe
 Marian Kwiatkowski – SG, strajk sierpień
 Zbigniew Kwiatkowski – SG, strajk maj
 Tadeusz Kwiecieński – SG, strajk sierpień
 Jerzy Kwiecieński – strajk UG
 Stefan Kwidziński – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-1.1 sierpień
 Wojciech Kwidziński – przewodniczący KS – PG
 Piotr Kwiek – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Leszek Kwit – strajk na UG

L
 Zbigniew Labrowski – SG, strajk maj
 Ryszard Laderman – SG, strajk sierpień
 Józef Lampkowski – SG, strajk maj
 Zygmunt Lankiewicz – SG, strajk maj, sierpień
 Zbigniew Larentowicz – SG, strajk sierpień
 Andrzej Larys – SG, strajk sierpień
 Ireneusz Laskowski – SP – struktury podziemne
 Leszek Laskowski – SG, strajk sierpień
 Paweł Laskowski – SG, strajk sierpień
 Włodzimierz Laskowski – SP – struktury podziemne
 Wiesław Laskowski – Port Gdański, strajk
 Teresa Lassota – aktorka, sierpień – występ w SG
 dr Adam Latała – pomoc strajkującym na UG
 Aleksy Latawiec – SG, strajk maj
 Wiesław Latopolski – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Lech – SG, strajk sierpień
 Marian Lechowicz – SG, strajk sierpień
 Joanna Lezczowska – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Waldemar Lezczowski – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Grzegorz Ledwig – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Lejk – SG, strajk maj
 Sławomir Lejk – strajk na UG
 Krzysztof Lemański – SG, strajk maj
 Jarosław Lentecki – SG, strajk maj, sierpień
 Wiesław Lesiński – SG, strajk sierpień
 Mieczysław Leszczyński – SG, strajk maj, sierpień
 Ireneusz Leszka – Port Gdański, strajk
 Marek Lesiński – redakcja biuletynu podczas strajku sierpniowego w SG
 Dariusz Leśniewski – SG, strajk maj, sierpień
 Zygmunt Leśny – SG, strajk sierpień
 Edmund Lewandowski – SG, strajk sierpień
 Janusz Lewandowski – pomoc organizacyjno-poligraficzna dla strajkujących
 Jarosław Lewandowski – GSR, Wydz. – W1, strajk w sierpniu
 Zenon Lewandowski – SG, strajk maj
 Marek Lewandowski – SG, strajk maj, sierpień
 Andrzej Liberadzki – dziennikarz, strajki w maju i sierpniu
 Piotr Librecht – SG, strajk maj, sierpień
 Iwona Licbarska – SP, struktury podziemne
 Gerard Lidzbarski – SP, struktury podziemne
 Edward Linko – SG, strajk maj, sierpień
 Krzysztof Lipiński – SG, strajk maj, sierpień
 Bogdan Lis – doradca, maj i sierpień SG
 Henryk Lis – SG, strajk maj
 Krzysztof Literski – SG, strajk maj, sierpień
 Krzysztof Litwiniuk – SG, strajk maj
 Maria Lonc – SG, strajk maj
 Zbigniew Lorentowicz – SG, strajk maj
 Piotr Lorkowski – strajk UG
 Tomasz Luty – SG, strajk sierpień

Ł
 Mariusz Łach – strajk UG
 śp. Andrzej Ładwickowski – Port Gdański, strajk
 Wiesław Łakomy – SG, strajk maj, sierpień
 Grzegorz Łanki – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Łapiński – SG, strajk sierpień

Maciej Ławryniuk – strajk na PG, maj
 Andrzej Łątkowski – SG, strajk maj, sierpień
 Artur Łeszyk – strajk PG
 Mieczysław Łobjeiko – udział w strajku w SP
 Dariusz Łęczycki – FMW i NZS, uczestnik strajku na UG, organizator wiecu agitującego na AWF-ie
 Leszek Łobocki – GSR, W-1, udział w strajku w sierpniu
 Marek Łochwicki – Video Studio Gdańsk, producent filmowy
 Maciej Łopiński – pomoc organizacyjno-dziennikarska dla strajkujących
 Stanisław Łosicki – SG, strajk sierpień
 Witold Łoszak – SG, strajk maj, sierpień
 Wojciech Łubiński – SG, strajk maj, sierpień
 Jacek Ługin – SG, strajk maj
 Józef Łukasik – Port Gdański, strajk w sierpniu
 ... Łukasik – SG, strajk sierpień
 Mieczysław Łukasik – SG, strajk maj
 Lech Łukasinski – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-4.1 sierpień
 Józef Łukaszewicz – SG, strajk sierpień
 Stanisław Łyko – SG, strajk sierpień

M
 Grzegorz Mach – SG, strajk maj, sierpień
 Robert Machajewski – strajk PG
 Andrzej Macholla – SG, strajk sierpień
 Andrzej Maciejak – SG, strajk maj
 Apolinary Maciejewski – SG, strajk sierpień
 Jarosław Maciejewski – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Maciejewski – SG, strajk maj
 Paweł Maciejewski – SG, strajk maj, sierpień KZ NSZZ „Solidarność”, członek KS sierpień
 Mirosław Mackiewicz – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Mackiewicz – SP – strajk maj i sierpień
 Barbara Madajczyk-Krasowska – dziennikarz, GAI, wsparcie strajku w maju i sierpniu
 Jacek Madeński – SG, strajk sierpień
 Przemysław Madrecki – SG, strajk maj
 Tomasz Madura – SG, strajk maj, sierpień
 Janusz Madziąg – SG, strajk maj, sierpień
 Stanisław Maj – SG, strajk sierpień
 Czesław Majesk – SG, strajk sierpień
 Leszek Majewski – SG, strajk maj, sierpień
 Jan Majewski – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 prof. Jan Majewski – pomoc strajkującym na UG
 Sławomir Majewski – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-3, sierpień
 Sławomir Majewski – strajk SG, pomoc w druku, kolportażu materiałów strajkowych, GAI, podziemne radio „S”
 Adam Makarewicz – SG, KZ NSZZ „Solidarność”, maj
 Wiesław Makarski – SG, strajk maj, sierpień
 Elżbieta Makowiec, strajk UG
 śp. Edwin Makowski – SP – struktury podziemne
 Kazimierz Makowski – SG, strajk maj
 Mirosław Makowski – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-4, sierpień
 Zbigniew Makowski – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Makuch – SG, strajk maj
 Tadeusz Makurat – SG, strajk sierpień
 Maciej Malecki – SG, strajk maj
 Zdzisław Malek – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Malicki – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
 Janusz Maliczenko – SG, strajk w maju
 Roman Małkiewicz – SG, strajk maj
 Andrzej Małolepszy – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Małowski – SG, strajk maj
 Leszek Mamza – SG, strajk sierpień
 Jacek Manuszewski – SG, strajk sierpień
 Zbigniew Mańczyk – FMW, pomoc dla strajkujących
 Marek Maranowski – SG, strajk sierpień
 Jacek Marchlewicz – SG, strajk sierpień
 Marek Marciniak – SG, strajk sierpień
 Marian Marciniak – SG, strajk maj, sierpień
 Marek Marcinkowski – SG, strajk maj
 Ludwik Marcinkowski – SG, strajk maj, sierpień
 Ireneusz Marczak – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Marczak – SG, strajk sierpień
 Witold Marczak – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Andrzej Marek – SG, strajk sierpień
 Adam Markiewicz – SG, KZ
 Kazimierz Markowski – SG, strajk sierpień
 Ireneusz Markowski – SG, strajk sierpień
 Janusz Markowski – SG, strajk maj, sierpień
 Krystyna Marosz – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Włodzimierz Martin – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 śp. Konrad Maruszyk – strajk w SG, maj, sierpień
 Dariusz Masłowski – SG, strajk maj
 Grzegorz Mastalerz – SG, strajk maj, sierpień
 Dariusz Maszka – SG, strajk maj
 Mieczysław Maszaro – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Roman Maszota – SG, strajk sierpień
 Magda Matacka – strajk UG
 Jan Matacz – SP – strajk maj i sierpień
 Sławomir Matowski – SG, strajk maj, sierpień
 Jan Matracki – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Andrzej Matusiak – SG, strajk sierpień
 Jacek Matusiak – FMW, pomoc organizacyjna dla strajkujących – biuro informacyjne przy kościele św. Brygidy
 Marek Matuszak – SG, strajk sierpień
 Mirosław Matuszewski – SG, strajk sierpień
 Jacek Matyka – SG, strajk maj
 Dariusz Matyskiel – SG, strajk maj
 Tadeusz Mazowiecki – doradca – maj oraz sierpień
 Joanna Mazulewska – strajk UG
 Mariusz Mazur – strajk PG
 Stanisław Mazur – SG, strajki
 Sławomir Mazur – GSR – członek Kom. Wydz. wydział PD-3 sierpień
 ... Mazurek – SG, strajk sierpień

Michał Mazurkiewicz – strajk UG
 Zbigniew Mazurkiewicz – SG, strajk sierpień
 Dariusz Mechut – SG, strajk sierpień
 Jolanta Medyk – strajk UG
 Krzysztof Mendyka – SG, strajk sierpień
 Jerzy Mentel – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-1.1 sierpień
 Ewa Merchel – strajk na UG w maju
 Barbara Merkel – pomoc organizacyjna dla strajkujących,
 Jacek Merkel – przewodniczący Międzyzakładowego KS – sierpień
 Witold Merkel – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Jacek Mews – SG, strajk maj
 Jerzy Miałki – SG, strajk sierpień
 Maciej Miatkowski – SG, członek Prezydium TKZ NSZZ „Solidarność”
 Marek Miąskowski – SG, strajk sierpień
 Czesław Mibus – SG, strajk sierpień
 Olga Michalewska – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Bogusław Michalski – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-2, sierpień
 Józef Michalski – SG, strajk maj
 Stefan Michalski – Stocznia Remontowa „Radunia”, udział w strajku w sierpniu
 Andrzej Michałowski – Port Gdański, strajk
 Krzysztof Michałowski – SG, strajk sierpień
 Wiesław Michałowski – SG, strajk sierpień
 Władysław Michałowski – SG, strajk maj, sierpień
 Adam Michnik – doradca, maj i sierpień
 Mirosław Mickiewicz – SG, strajk sierpień
 Ryszard Mickiewicz – SG, strajk maj
 Marek Miczkowski – SG, strajk maj
 Roch Mieczkowski – SG, strajk sierpień
 Andrzej Mielczewski – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Mielewicz – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Tomasz Miegoń – strajk UG
 Marian Mielcarek – SP – struktury podziemne
 Kazimierz Mielewicz – SP – strajk maj i sierpień
 Jan Mierzejewski – SG, strajk maj
 Anna Mierzwińska – strajk UG
 Władysław Migdał – SP – struktury podziemne
 Olga Michalewska – pomoc organizacyjna dla strajkujących,
 Julia Mikołajczuk – SG, strajk sierpień
 Czesław Mil – FMW, wsparcie strajkujących
 Zbigniew Milewicz – SG, strajk sierpień
 Barbara Milewska – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Mieczysław Miłosz – udział w strajku w SP
 Jerzy Minder – SG, strajk maj, sierpień
 Jan Miotk – SG, strajk w maju i sierpniu
 Roman Miotke – SG, strajk sierpień
 Miron Mironowicz – udział w strajku na UG
 Ewa Mirowska – SG, strajk sierpień
 Andrzej Misiewicz – SG, strajk maj, sierpień
 Andrzej Miszczak – SG, strajk maj, sierpień
 Leszek Mitrus – strajk UG
 Marek Mitura – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-1.1 sierpień
 Sławomir Mitus – Port Gdański, strajk w sierpniu
 Ryszard Młodzianowski – GSR, członek Kom. Wydz. wydział PD-1 sierpień
 Lech Młodziński – Port Gdański, członek Międzyzakładowego KS, sierpień
 śp. Marian Močko – SG, strajk sierpień, członek KS, KZ NSZZ „S”
 Grzegorz Moczyski – SG, strajk maj, sierpień
 Przemysław Modracki – SG, strajk maj
 Stanisław Mokwa – SG, strajk sierpień
 Adam Moniński – Stocznia „Radunia”, udział w strajku w sierpniu
 Marek Morawski – SG, strajk sierpień
 Zbigniew Morawski – FMW Kraków, kontakt z paryskim Biurem Solidarności, akcje plakatowe w Paryżu „Walka Solidarności trwa”
 Tomasz Moszczak – SG, członek Prezydium TKZ NSZZ „Solidarność”
 Tadeusz Morczuk – SG, strajk maj
 Klaudia Moszczyńska – strajk UG, FMW, akcje ulotkowe
 dr Danuta Moszyńska – strajk UG
 śp. prof. Leszek Moszyński – strajk UG
 Jacek Motyka – SG, strajk sierpień
 Beata Możejko – strajk UG
 Ewa Mówińska – strajk UG
 Waldemar Mówiński – strajk UG
 Krzysztof Mrozek – prawdopodobnie jedyny pracownik PG uczestniczący w strajku
 Justyn Mrozik – SG, strajk sierpień
 Mariusz Mroziński – GSR – członek Kom. Wydz. wydział ZN sierpień
 Zdzisław Mrozek – SG, strajk sierpień
 Adam Mrówczyński – udział w strajku w SP
 Marian Mróz – SG, strajk sierpień
 Lesław Muchowski – SG, udział w strajku w maju i sierpniu
 Roman Mułski – SG, strajk sierpień
 Marian Munch – SG, strajk maj, sierpień
 Andrzej Murzyński – SG, KS, Sierpień
 Adam Musiał – FMW, wsparcie strajkujących, akcje ulotkowe.
 Naczelny pisma „Tu jedenastka” w XI L.O. w Gdańsku,
 Hubert Musiał – SG, strajk maj, sierpień
 Ryszard Musielak – pomoc w konstruowaniu nadajnika telewizyjnego
 Gerard Muszarski – SP – struktury podziemne
 prof. dr med. Joanna Muszkowska-Penson – uczestnik strajków, lekarz L. Wałęsy
 Zbigniew Mychał – SG, strajk maj, sierpień
 Anna Mydlarska – tłumacz towarzyszący dziennikarzom podczas strajków w SG, strajk UG
 Leszek Mysza – SG, strajk maj

N
 Piotr Nadolny – SG, strajk sierpień
 Sławomir Nadolny – SG, strajk maj, sierpień
 Tadeusz Najda – SG, strajk sierpień
 Roman Najda – SP – strajk maj i sierpień
 Jacek Nalikowski – SG, strajk sierpień
 Dariusz Nalikowski – SG, strajk sierpień
 Danuta Napieralska – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Bogdan Napiórkowski – SG, strajk sierpień
 Roman Nastaly – SG, strajk sierpień

Robert Nawalny – SG, strajk sierpień
 Bogdan Nawrocki – SG, strajk maj
 Kazimierz Nawrocki – GSR, sierpień
 Józef Nazimek – SG, strajk maj, sierpień
 Cezar Nibus – SG, strajk maj, sierpień
 Piotr Niedlich – WIP – Toruń, pomoc dla strajkującej SG w maju
 Przemysław Niedzielski – SG, strajk maj, sierpień
 Mirosław Niesteruk – SG, strajk maj
 Andrzej Niewiarowski – SG, strajk sierpień
 Marek Nikodemski – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Joanna Nikodemska – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Antoni Niezgoda – SG, strajk sierpień
 Tomasz Nieznaj – SG, strajk maj, sierpień
 Beata Nitecka – wydawanie przepustek podczas strajku na UG w maju
 Robert Nitek – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-3.1 sierpień
 Janina Niwińska – SG, strajk sierpień
 Grzegorz Noch – SG, strajk sierpień
 Grzegorz Noć – strajk UG
 Roman Norrek – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-4.4 sierpień
 Marek Nowacki – SG, strajk maj
 Ryszard Nowaczyk – SG, strajk maj
 Mirosław Nowaczyk – SG, strajk sierpień
 Czesław Nowak – Port Gdański, strajk
 Magdalena Nowak (z d. Brunne) – udział w strajku na UG
 Krzysztof Nowak – strajk UG
 Kazimierz Nowak – SG, strajk sierpień
 Bronisław Nowak – SG, strajk maj, sierpień
 Jan Nowak – SP – struktury podziemne
 Zbigniew Nowakowski – SG, strajk maj, sierpień
 Darek Nowicki – SG, strajk sierpień
 Eryk Nowicki – wsparcie dla strajkujących,
 Ireneusz Nowicki – SG, strajk maj, sierpień
 Piotr Nowina-Konopka – rzecznik prasowy Lecha Wałęsy

O
 Krzysztof Oboda – SG, strajk sierpień
 Andrzej Obremski – SG, strajk maj, sierpień
 Barbara Ochlak – SG, strajk maj
 Andrzej Ochtyra – SG, strajk sierpień
 Ryszard Ociepka – SG, strajk maj, sierpień
 Janusz Okonowski – Port Gdański, strajk
 Józef Okonowski – SG, strajk sierpień
 Mariusz Okrój – SG, strajk maj, sierpień
 Jerzy Okuszek – SG, strajk sierpień
 Adam Olchownik – SG, strajk maj
 Ewa Oleczek-Płocharska – Video Studio Gdańsk, realizator filmowy
 Artur Olejarz – SG, strajk maj, sierpień
 Lech Olejniczak – SG, strajk maj, sierpień
 Andrzej Oleksy – SG, strajk maj, sierpień
 Mieczysław Olender – Stocznia „Radunia” – członek Międzyzakładowego KS, sierpień
 Wojciech Olender – strajk UG
 Jan Olesiejko – SG, strajk sierpień
 Leszek Olesieński – SG, strajk maj, sierpień
 Stanisław Oleszczuk – pomoc dla strajkujących (wsparcie pracy GAI), maj, sierpień
 Marian Oleszków – SG, strajk sierpień
 Wiesław Olszowski – SG, strajk sierpień
 Andrzej Olszański – SG, strajk sierpień
 Aleksandra Olszewska – wsparcie strajku w SG
 Bogdan Olszewski – UG i SG, doradca
 Grzegorz Olszewski – SG, strajk sierpień
 Stanisław Olszewski – SG, strajk maj
 Jacek Opiela – SG, strajk sierpień
 Janusz Ordon – SG, strajk sierpień
 Wiesław Orlikowski – SG, strajk sierpień
 Józef Ormańczyk – GSR Sierpień
 Kazimierz Ornowski – SG, strajk sierpień
 Władysław Ornowski – Port Gdański, strajk
 Jan Orzech – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-1.2, sierpień
 Czesław Orzechowski – SG, strajk sierpień
 Waldemar Osada – SG, strajk maj, sierpień
 Andrzej Osadowski – SG, strajk maj
 Zygmunt Osażuk – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Osiewski – SG, strajk sierpień
 Mirosław Osiński – SG, strajk sierpień
 Stanisław Osipowicz – Port Gdański, strajk
 Aleksander Ostrowski – SG, strajk maj
 Jerzy Ostrowski – SG, strajk maj
 Wojciech Ostrowski – Video Studio Gdańsk, operator filmowy
 Norbert Otta – SG, strajk sierpień

P
 Ryszard Pabin – SG, strajk sierpień
 Ireneusz Pacocha – SG, strajk maj
 Jolanta Pacocha – SG, strajk maj
 Stefania Pacocha – SG, strajk maj
 Marek Pacuk – Port Gdański, strajk
 Ryszard Pain – SG, strajk sierpień
 Maciej Pajak – FMW, wsparcie dla strajkujących
 Tadeusz Pajdosz – SG, strajk sierpień
 Zdzisław Paklepa – SG, strajk sierpień
 Józef Pakuszewski – SG, strajk maj, sierpień
 Marek Pakuszewski – SG, strajk sierpień
 Henryk Palczyński – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-3.3 sierpień
 Elżbieta Pałubicka – SG, strajk maj
 Dariusz Pałubicki – SG, strajk maj
 Jerzy Pałubicki – SG, strajk maj
 Jarosław Pałubiński (ew. Połubiński) – łącznik, wsparcie dla strajkujących
 Ryszard Panas – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Pancz – SG, strajk maj
 Jan Panek – SG, strajk sierpień
 Andrzej Panfil – udział w strajku w SP
 Roman Papiak – SG, strajk sierpień
 Piotr Papulias – SG, strajk maj, sierpień

Ludzie 1988 roku na wybrzeżu

Danuta Patocka – SP – strajk maj i sierpień
 Jerzy Pawlak – strajk w SG
 Lech Parell – WiP, strajk UG, pomoc dla strajkujących w stoczniach, dokumentacja fotograficzna strajków
 Krzysztof Partyński – Port Gdański, strajk w sierpniu
 Henryk Paszek – SG, strajk maj
 Józef Patora – SG, strajk maj
 Eugeniusz Pawelczyk – SG, strajk sierpień
 Roman Pawelczyk – SG, strajk maj
 Jan Pawelko – SG, strajk sierpień
 Edward Pawlak, GSR, członek Międzyzakł. Komit. Strajk., sierpień
 Jerzy Pawlak – SG, strajk maj
 Ryszard Pawlak – SG, strajk sierpień
 Szymon Pawlicki – doradca, SG – maj
 Antoni Pawliszyn – SG, strajk maj, sierpień
 Jarosław Pawłowski – SG, strajk maj, sierpień
 Janusz Pawłowski – Video Studio Gdańsk, realizator filmowy
 Jarosław Pazio – FMW i RSZ, strajk na UG
 Marcin Pazio – FMW i RZS, strajk na UG
 Iwona i Ryszard Peek – strajk PG
 Waldemar Pedynkowski – SG, strajk maj, sierpień
 Grzegorz Pellowski – maj, dostarczał pieczywo dla strajkującej SG
 Grzegorz Pelowski – udział w strajku w SG, maj
 Jan Pelka – SG, strajk sierpień
 Ewa Pensy – uczestnik strajku na UG
 Joanna Person – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Pentala – SG, strajk maj, sierpień
 Joanna Person – SG, strajk sierpień
 Mirosław Petka – SG, strajk maj
 Adam Petrala – SG, strajk maj
 Wiesław Pęczak – SG, strajk sierpień
 Zbigniew Piaseczyński – SP – struktury podziemne
 Zygmunt Piątek – SG, strajk sierpień
 Mariusz Piechnik – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-3, sierpień
 Krzysztof Piechowski – SG, strajk sierpień
 Andrzej Piekarski – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-3, sierpień
 Wiesław Piela – SG, KZ NSZZ „Solidarność”
 śp. Alina Pienkowska – udział w strajku w maju i sierpniu w SG
 Grzegorz Pierz – SG, strajk sierpień
 Mariusz Pieślak – SG, strajk maj, sierpień
 Andrzej Pieślak – SG, strajk maj
 Wojciech Pietrewicz – SG, strajk maj, sierpień
 Włodzimierz Pietrucha – SG, strajk maj
 Włodzimierz Pietrus – FMW Kraków, kontakt z paryskim Biurem Solidarności, akcje plakatowe w Paryżu „Walka Solidarności trwa”
 Andrzej Pietruszka – SG, strajk maj, sierpień
 Krzysztof Pietrzak – SG, strajk sierpień
 Mirosław Piłasiwicz – SG, strajk maj
 Włodzimierz Pińżek – SG, strajk sierpień
 Marian Pinkert – SG, strajk maj, sierpień
 Agnieszka Pionke – strajk UG
 Mirosław Piósek – SG, strajk sierpień
 Jacek Piotrowski – strajk PG, kronika studencka
 Jarosław Piotrowski – SG, strajk maj, sierpień
 Andrzej Piórek – GSR, W-1, udział w strajku w sierpniu
 Mirosław Piórek – GSR – członek Kom. Wydz. wydział Z-3, udział w strajku w sierpniu
 Tadeusz Piórkowski – SG, strajk maj, sierpień
 Tomasz Pisanżyn – GSR, Wydz. Z-34, udział w strajku w sierpniu
 Marek Piskorski – GSR, Wydz. Z-43, udział w strajku w sierpniu (obsługa nagłośnienia – m.in. koncertu Piotra Szczepanika)
 Paweł Piwka – SG, strajk maj
 Ewa Piwowar – pomoc organizacyjna dla strajkujących,
 Wiesław Plewa – SG, strajk sierpień
 Waldemar Plichta – SG, strajk sierpień
 dr Tomasz Pluciński – pomoc dla strajkujących na UG
 Marian Plumbaum – SG, strajk maj i sierpień
 Katarzyna Pluskota (obecnie Sywula) – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
 Leszek Płaskonka – SG, strajk maj
 Maciej Płażyński – pomoc organizacyjno-polygraficzna dla strajkujących ze strony Spółdzielni „Światlik”
 Wiesław Płocharczyk – SG, strajk maj, sierpień
 śp. Kazimierz Płocharczyk – Port Gdański, strajk
 Maciej Płocharski – Video Studio Gdańsk, kierownik produkcji
 Waldemar Płocharski – Video Studio Gdańsk, realizator filmowy, montażysta
 Andrzej Płonka – SG, strajk maj
 Tadeusz Płotka – SG, strajk maj, sierpień
 Stanisław Płotka – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Cezary Pocięcha – SG, strajk maj
 Sławomir Poczeko – SG, strajk sierpień
 Sławomir Poczeko – SG, strajk maj
 Dariusz Podkowski – SG, strajk sierpień
 Magdalena Podolska – strajk na UG w maju
 Władysław Podsiadły – GSR, W-1, udział w strajku w sierpniu
 Tadeusz Pojdosz – SG, strajk maj
 Zdzisław Pokładzki – SG, strajk sierpień
 Zdzisław Pokładzki – członek KS SG, maj
 Zbigniew Pokojki – SG, strajk maj, sierpień
 Robert Pokorski – SG, strajk maj, sierpień
 Edward Polczyk – SG, strajk maj
 Bolesław Polewiak – SG, strajk sierpień
 Janusz Polczyński – SG, strajk sierpień
 Jan Polczyński – SG, strajk maj
 Krzysztof Polczyński – SG, strajk maj
 Krystyna Polomska – SG, strajk maj
 Henryk Pomarański – SG, strajk sierpień
 Witold Pomorski – SG, strajk sierpień
 Danuta Poniatowska – SG, strajk maj
 Kazimierz Popański – SG, strajk sierpień
 Adam Popek – strajk UG
 Mariusz Popielarz – członek KS na UG
 Włodzimierz Popik – SG, strajk sierpień
 Mirosław Popinek – SG, strajk maj
 dr Jan Popko – pomoc strajkującym na UG

Michał Pora – SP, struktury podziemne (odzn.)
 Krzysztof Porol – SG, strajk maj
 Tomasz Posadzki – strajk UG
 Jan Pośrednik – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Pośpiech – SG, strajk maj
 Roman Potapczyk – SG, strajk sierpień
 Danuta Potocka – SP, strajk w sierpniu
 Krzysztof Potorski – SG, strajk maj
 Józef Potrykus – wsparcie strajku w SG
 Sławomir Potrzebko – SG, strajk maj
 Rafał Potrzebowski – strajk UG
 Jan Powelka – SG, strajk maj
 Jan Powesko – SG, strajk sierpień
 Jerzy Powidel – SG, strajk maj, sierpień
 Lech Powierski – SP, struktury podziemne (odzn.)
 Krzysztof Prekop – SG, strajk sierpień
 Mirosław Prorok – SG, strajk maj, sierpień
 Mirosław Prosek – SG, strajk maj
 Jerzy Prusinowski – SP – struktury podziemne
 Artur Prusko – strajk UG
 Wojciech Przepióra – SG, strajk sierpień
 Stanisław Przespolewski – Port Gdański, strajk
 Krzysztof Przyborowski – SG, strajk maj
 Leszek Przybylski – SG, strajk maj, sierpień
 Dariusz Przybyła – SG, strajk sierpień
 Jacek Przybyła – SG, strajk sierpień
 Bronisław Przybysz – SG, KZ NSZZ „Solidarność”
 Bogdan Przygodzki – SG, strajk maj, sierpień
 Jan Przystał – SG, strajk maj, sierpień, członek KS sierpień
 Andrzej Prągowski – SG, strajk sierpień
 Janusz Pstysa – SG, strajk maj, sierpień
 Stanisław Pszczółkowski – strajk w GSR
 Jan Ptaszek – SG, strajk maj
 Krzysztof Puacz – SG, strajk sierpień
 Bolesław Puczkowski – SG, strajk sierpień
 Piotr Pudlak – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Pudlewski – SG, strajk maj, sierpień
 Artur Pukiel – SG, strajk maj, sierpień
 Henryk Puła – Port Gdański, strajk w sierpniu
 Krzysztof Pusz – sierpień, sekretarz L. Wałęsy
 Mieczysław Puzdrowski – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Puzik – SG, strajk maj
 Lech Pyc – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Pyra – SG, strajk sierpień
 Edward Pysk – SG, strajk maj, sierpień
 Stanisław Pytlak – SP – struktury podziemne

R
 Romuald Rabajczyk – SG, strajk maj
 Grzegorz Rabczuk – SG, strajk sierpień
 Grzegorz Raczynski – SP – strajk maj i sierpień
 Grzegorz Raczynski – GSR, czł. Kom. Wydz. wydział W-3 sierpień
 Sławomir Radecki – SG, strajk maj
 Stanisław Radomski – SG, strajk maj, sierpień
 Krzysztof Radoń – SG, strajk maj
 Zbigniew Radzewicz – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Radzik – GSR, sierpień
 Bogdan Radzio – SG, strajk maj
 Fryderyk Radziusz – SG, strajk maj
 Romuald Ratajczyk – SG, strajk sierpień
 Andrzej Reckowicz – SP – strajk maj i sierpień
 Henryk Rejter – SG, strajk maj, sierpień
 Waldemar Rejzug – SG, strajk maj, sierpień
 Wojciech Rekowski – GSR – sierpień
 Stanisław Reško – SG, strajk sierpień
 Henryk Richert – SG, strajk sierpień
 Edward Rikowski – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Robak – SG, strajk sierpień
 Mirosław Robak – SG, strajk maj
 Dariusz Robiecki – SG, strajk sierpień
 Jarosław Ročlawski – wsparcie dla strajkujących
 Grzegorz Rogalski – SG, strajk maj, sierpień
 Irena Rogowska – SG, strajk maj
 Paweł Rogoziński – SG, strajk maj
 Bogdan Rogoziński – SG, strajk maj, sierpień
 Dariusz Rolbiecki – SG, strajk sierpień
 Katarzyna Rolbiecka – strajk UG
 Mariusz Roman – FMW, wydawca gdyńskiego pisma „ANTY-MANTYKA”, akcje kolportażowe
 Sławomir Roman – FMW, redakcja pisma „POLENTA” w Zespole Szkół Hotelarskich w Gdyni, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
 Rafał Romanowski – SG, strajk maj, sierpień
 Zbigniew Romaszewski – doradca, maj
 Marta Rommel – strajk UG
 Mirosław Rommel – strajk UG
 Tadeusz Rosa – SG, strajk maj, sierpień
 Andrzej Rosołowski – SG, strajk maj
 Wojciech Roszkiewicz – SG, strajk maj, sierpień
 Krzysztof Roszkowski – SG, strajk maj, sierpień
 Waldemar Rosa – SP – struktury podziemne
 Wawrzyniec Rosenberg – SP – struktury podziemne
 prof. dr hab. Witold Rosicki – strajk UG
 Henryka Rota – strajk UG
 Rafał Rowiński – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
 Jerzy Rozmus – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Zbigniew Różański – SP – strajk maj i sierpień
 Adam Różycki – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Różycki – strajk na UG
 Piotr Rudlak – SG, strajk maj, sierpień
 Jan Rudnik – SG, strajk maj, sierpień
 Kazimierz Ruhne – SG, strajk maj
 Andrzej Rulis – SG, strajk sierpień
 Walerian Rulko – SG, strajk sierpień
 Andrzej Rutkowski – SP, strajk w sierpniu
 Arkadiusz Rutkowski – SG, strajk maj
 Jan Rutkowski – SG, strajk maj, sierpień

Arkadiusz Rybicki – pomoc dla strajku w SG, kolportaż ulotek, jawne podpisywanie oświadczeń popierających strajki
 Jacek Rybicki – strajk UG
 Jarosław Rybicki – FMW, Video Studio Gdańsk – operator filmowy
 Sławomir Rybicki – strajk na UG w maju
 Józef Rybiński – SG, strajk maj, sierpień
 Tadeusz Rybka – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Rychert – GSR – członek Kom. Wydz. wydział TZN sierpień
 Roman Rydzewski – SG, strajk maj, sierpień
 Jerzy Ryglewski – SG, strajk maj
 Piotr Ryko – strajk na UG w maju
 Lesław Rymaszewski – SG, strajk maj
 Kazimierz Rytlewski – SG, strajk sierpień
 Adam Ryznar – pomoc dla strajkujących w maju i sierpniu
 Jan Rząd – udział w strajku na Uniwersytecie Gdańskim
 Jarosław Rządowski – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Rostkiewicz – SG, strajk sierpień

S, Ś
 Dorota Sabbo – SG, strajk maj
 Kazimierz Sadalski – SG, strajk maj
 Henryk Sadkowski – Port Gdański, strajk w sierpniu
 Antoni Sadowski wraz z bratem – wsparcie dla strajkujących (m.in. dowóz żywności do portu)
 Marek Sadowski – SG, strajk maj, sierpień
 Kazimierz Sadowski – SG, strajk sierpień
 Wiesław Sajnog – SG, strajk maj
 Maria Sak – Port Gdański, kolportaż prasy bezdebitowej
 Grzegorz Salewicz – GSR, członek Kom. Wydz. wydział HTITPP sierpień
 January Samolewski – SG, strajk maj
 Leszek Samson – SG, strajk maj, sierpień
 Kazimierz Saniewski – SG, strajk maj, sierpień
 Leszek Sas – SG, strajk maj
 Joanna Sauter – strajk na UG
 Zdzisław Sawicki – SG, strajk maj
 Henryk Sawicki – SG, strajk maj
 Krystyna Sawicz – Port Gdański, strajk
 Krzysztof Sbierez – SG, strajk maj
 Grzegorz Schmidt – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Zbigniew Schreder – SG, strajk maj, sierpień
 Mieczysław Sekula – SG, strajk sierpień
 Jarosław Sellin – udział w strajku na UG, katolicki Związek Akademicki „VERBUM”, redakcja biuletynu podczas strajku sierpniowego w SG
 Agata Semka i ojciec – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Piotr Semka – pomoc dla strajkujących w SG, maj, sierpień, redakcja pisma Regionu Gdańskiego „Solidarność”
 Adam Serwatka – SG, strajk maj, sierpień
 Dariusz Seweryński – SG, strajk maj
 Tomasz Seyfreid – SG, strajk maj
 Mieczysław Szczekowski – SG, strajk maj
 Józef Sedzik – SG, strajk w maju
 Józef Sianos – SG, strajk sierpień
 Józef Siciński – Port Gdański, strajk
 Józef Siciński – SG, strajk maj, sierpień
 Grzegorz Siemianowski – strajk PG, Biuletyn Strajkowy
 Bogdan Siemiński – SG, strajk sierpień
 Roman Siemiona – SG, strajk maj, sierpień
 Zbigniew Siepski – SP – struktury podziemne
 Wojciech Sierocki – SG, strajk maj
 Dariusz Sikora – SG, strajk maj, sierpień
 Roman Sikora – SP – struktury podziemne
 śp. Zygmunt Sikorski – Port Gdański, strajk
 śp. Władysław Siła-Nowicki – doradca, maj, sierpień
 Zdzisław Sitarz – GSR, strajk maj
 Marek Siudziński – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Siwek – SG, członek KS maj
 Wiesław Skaliński – SG, strajk maj, sierpień
 Marek Skarżyński – SG, strajk maj, sierpień
 Jan Skiba – wsparcie dla strajkujących, druk i kolportaż materiałów strajkowych
 Andrzej Skiba – SG, strajk maj, sierpień
 Bogdan Skoczylas – SG, strajk maj
 Roman Skompski – SG, strajk maj
 Mirosław Skorczyk – SG, strajk sierpień
 Roman Skorupski – SG, strajk maj
 Tomasz Skotnicki – uczestnik strajku na PG
 Krzysztof Skronik – SG, strajk maj
 Bogdan Skrzek – SG, strajk maj, sierpień
 Piotr Skrzyński – uczestnik strajku na UG
 Artur Skrzybiec – SG, strajk sierpień
 Marek Skrzykowski – SG, strajk maj, sierpień
 Piotr Skrzykowski – SG, strajk sierpień
 Mieczysław Skulinowski – SG, strajk sierpień
 Ireneusz Skurczyński – SG, strajk maj, sierpień
 Tadeusz Skutnik – dziennikarz, wsparcie informacyjne strajków z maja i sierpnia
 Michał Skwarło – udział w strajku na UG, redakcja pisma NZS „Polibuda”, członek komitetu międzyuczelnianego
 Teresa Słapek – SG, strajk sierpień
 Henryk Sławiński – SG, strajk sierpień
 Dorota Sławomir – SG, strajk sierpień
 Halina Słojewska – aktorka, sierpień – występ w SG
 o. Sławomir Słoma – organizacja spotkań w kościele dominikanów św. Mikołaja (m.in. Stefan Bratkowski, Jacek Fedorowicz)
 Tatiana Smagała – pomoc polygraficzna dla Politechniki Gdańskiej
 Stanisław Smigiel – SG, strajk sierpień
 Jan Smutek – SG, strajk sierpień
 Anna Snarska – strajk UG
 Łucja Snarska – strajk UG
 Jarosław Snaza – SP – struktury podziemne
 Wiesław Sobczak – SG, strajk maj
 Adam Sobiecki – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Sobieraj – SG, strajk sierpień
 Henryk Socha – SG, strajk maj
 Stefan Sojc – SG, strajk maj
 Roman Sokółowski – SG, strajk sierpień

ŁUDZIE 1988 ROKU NA WYBRZEŻU

Andrzej Sokolowski – SG, strajk maj
Czesław Sokolowski – SG, strajk maj, sierpień
Antoni Sokolowski – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-3, sierpień
Bogdan Sołowiej – SG, strajk maj, sierpień
Tomasz Somiński – GSR, członek Kom. Wydz. wydział TA sierpień
Danuta Sorge – SG, strajk maj
Aleksander Sosnowski – SP – struktury podziemne
Andrzej Sosnowski – strajk UG, członek KS
Marek Sosnowski – GSR, członek Kom. Wydz. wydział TZN, sierpień
Sylwester Sosnowski – SG, strajk sierpień
Bernard Sosnowski – SG, strajk sierpień
Wojciech Sosnowski – SG, strajk maj, sierpień
Edmund Soszyński – SG, KZ NSZZ „Solidarność”
Jan Soszyński – Port Gdański, strajk w sierpniu
Tomasz Sowiński – wsparcie strajku w maju i sierpniu
Bogusław Spodzieja – SG, strajk maj, sierpień
Marek Spychalski – SG, strajk maj
Kazimierz Stachurski – SG, strajk maj
Bogusław Stabrowski – SG, strajk maj
Jan Stanecki – SG, strajk maj, sierpień
Tadeusz Staniszewski – SG, strajk sierpień
prof. Jadwiga Staniszkis – doradca w SG w maju i sierpniu
Krzysztof Stankiewicz – SG, strajk maj
Wacław Stankiewicz – SG, strajk maj, sierpień, członek KS sierpień
Mariusz Stanowski – SG, strajk maj, sierpień
Jacek Stańczykowski – SG, strajk maj, sierpień
Bogdan Starościk – SG, strajk maj, sierpień
Mirosław Stasiak – SG, strajk maj, sierpień
Bożena Stawicka – SG, strajk maj
Leszek Stawicki – SG, strajk maj
Antoni Stawikowski – pomoc organizacyjna dla strajkujących,
Jan Stec – SG, strajk sierpień
Zbigniew Stefański – SG, strajk maj i sierpień, członek KS sierpień
Ryszard Stefański – SG, strajk maj
Roman Stegert – pomoc drukarska, maj, sierpień
Tomasz Steinborn – SG, strajk maj, sierpień
prof. Andrzej Stelmachowski – doradca, sierpień
Janusz Stepien – GSR, KS
Józef Stepien – SG, strajk sierpień
Zbigniew Stepien – FMW, strajk maj
Robert Stepniak – FMW i NZS, uczestnik strajku na UG,
Dariusz Sternik – GSR – KS
Grzegorz Stolz – Port Gdański, strajk w sierpniu
Tomasz Stoppa – FMW, strajk UG, pomoc dla strajkujących w SG
Wojciech Stoppa – SG, strajk maj
Robert Strzel – SG, strajk sierpień
Kazimierz Strzelczyk – SG, strajk maj
Joanna Strzemieczna – strajk UG
Mirosław Studniak – ZHR, wsparcie strajków w maju i sierpniu
Krzysztof Sturgulewski – SG, strajk maj
Roman Stuszyński – SG, strajk maj
Zbigniew Stybel – Ruch Społeczeństwa Alternatywnego, pomoc dla strajkujących, druk bibuły w kościele św. Brygidy
Marian Styś – SG, strajk maj, sierpień
Piotr Suchara – aktor, sierpień – występ w SG
Ryszard Suchocki – SG, strajk maj
Ryszard Suchocki – SG, strajk sierpień
Gerard Suchomski – SG, strajk sierpień
Tadeusz Sukowski z rodziną – pomoc dla strajkujących
śp. Piotr Suchora – aktor, wsparcie działań strajkujących
Jerzy Sudek – SG, strajk sierpień
Andrzej Sulanowski – Port Gdański, strajk
Wojciech Suleciński – udział w strajku na UG
Stanisław Suliński – GSR, W-1, udział w strajku w sierpniu
Tadeusz Sułkowski – SG, strajk maj
Zdzisław Sumiński – SG, strajk maj
Renisław Supiński – SG, strajk sierpień
Stanisław Suski – GSR, członek Kom. Wydz. wydział TA, sierpień
Krzysztof Suś – SG, strajk sierpień
Paweł Swoboda – SG, strajk maj
Krzysztof Sygietyowicz – GSR, członek Kom. Wydz. wydział W-3 sierpień
Andrzej Sykała – SG, strajk maj, sierpień
Adriana Symonowicz – udział w strajku na UG
Leszek Symonowicz – strajk na UG,
Józef Syska – SG, strajk sierpień
Alojzy Szablewski – SG KZ NSZZ „Solidarność”, przewodniczący KS maj, sierpień (odzn.)
Jarosław Szablewski – SG, strajk maj, sierpień
Krzysztof Szafranski – SG, strajk sierpień
Dariusz Szaliński – SG, strajk maj
Czesław Szałkowski – SG, strajk sierpień
Jan Szandrach – SG, strajk maj
Tomasz Szanel – strajk PG
Józef Szarmach – SG, strajk sierpień
... Szatkowski – SG, strajk sierpień
Edmund Szczepankiewicz – SG, strajk sierpień
Piotr Szczepanik – piosenkarz – występował z koncertami, mimo ryzyka aresztowania i utraty sprzętu nagłaśniającego
Jacek Szczepankowski – SG, strajk maj, sierpień
Andrzej Szczepański – pomoc organizacyjna dla strajkujących
Grzegorz Szczepański – SG, strajk maj, sierpień
Jerzy Szczepański – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-3, sierpień
Stefan Szczepański – SG, strajk maj, sierpień
Jerzy Szczygielski – SG, strajk sierpień
Sławomir Szczygiel – SG, strajk maj, sierpień
Krzysztof Szczyński – SG, strajk maj, sierpień
Andrzej Szegda – Zakład Mechaniki Precyzyjnej – strajk
Wojciech Szeląg – strajk UG
Zdzisław Szelegowski – SG, strajk sierpień
Romuald Szeremietiew – PPN – wsparcie dla strajkujących
Danuta Szewczyk – SG, strajk sierpień
Dorota Szewczyk – FMW, wsparcie dla strajkujących, dostarczanie żywności
Olaf Szewczyk – udział w strajku majowym na UG,
Krzysztof Szlajter – SG, strajk maj
Andrzej Szlajter – SG, strajk maj

Antoni Szlendak – SG, strajk maj
Stanisław Szlom – SG, strajk sierpień
Lech Szmelter – SG, strajk sierpień
Leszek Szmítka – udział w strajku na UG
Bartosz Szmít – udział w strajku na PG
Radosław Szymkowski – uczestnik strajku na UG
prof. Jan Szomburg – pomoc organizacyjno-poligraficzna
Ryszard Szostak – SG, strajk maj
Grażyna Szot – strajk UG
Grzegorz Szrejder – SG, KZ NSZZ „Solidarność”, maj, członek KS sierpień
Krzysztof Szranderski – SG, strajk maj
Krzysztof Szufiadowski – SG, strajk sierpień
Andrzej Szulc – WiP pomoc dla strajkujących, druk i kolportaż ulotek w kościele św. Brygidy, kolportaż
Marek Szulc – SG, strajk maj
Tadeusz Szulc – Stocznia Remontowa „Radunia”, strajk sierpień
Piotr Szumala – SG, strajk sierpień
Eugeniusz Szumięko – pomoc organizacyjna dla strajkujących
Janusz Szura – SG, strajk sierpień
Krzysztof Szutkowski – SG, strajk sierpień
Edward Szwałkiewicz – członek prezydium KS SG, maj i sierpień
Bogusław Szwarz – SG, strajk maj, sierpień
Zbigniew Szwarz – SG, strajk sierpień
Krzysztof Szwarga – SG, strajk maj, sierpień
Bogusław Szwarz – SG, strajk sierpień
Grzegorz Szwed – Port Gdański, członek Międzyzakładowego KS, sierpień
Robert Szwed – SG, strajk maj
Jakub Szwehler – SG, strajk maj
Krzysztof Szwindowski – SG, strajk maj, sierpień
Jacek Szwindowski – SG, strajk maj
Bogusław Szybalski – wsparcie strajków z maja i sierpnia
Zygmunt Szydłowski – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-1.2 sierpień
Ryszard Szydłowski – SG, strajk maj
Tomasz Szyfryd – SG, strajk sierpień
Benedykt Szymański – SP – struktury podziemne
Krystyna Szymańska – SP – strajk maj i sierpień
Romuald Szymański – SG, strajk maj
Eugeniusz Szymecki – Port Gdański, strajk
Roman Szymlek – SG, strajk maj, sierpień
Jerzy Szymwiol – SG, strajk maj, sierpień
Krzysztof Szyszowski – SG, strajk maj
śp. Jan Szyppowski – SP – struktury podziemne
dr Tadeusz Scisło – udział w strajku na UG w maju
Edward Ściubido – SP – członek KS w sierpniu (odzn.)
Bronisław Śledź – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-1, sierpień
Anna Słezak – wsparcie dla strajkujących,
Kazimierz Śliwiński – SG, strajk maj, sierpień
Mirosław Śliwiński – SG, strajk maj, sierpień
Edward Ślusarczyk – SG, strajk maj, sierpień
Marzonna Śmiałek – SG, strajk maj, sierpień
Jan Śmiełek – Port Gdański, strajk w sierpniu
Jan Śmita – SG, strajk sierpień
Grzegorz Śmierczycki – SG, strajk maj
Zdzisław Świder – SG, strajk sierpień
Paweł Świerczyński – SG strajk maj, sierpień, członek KS maj, sierpień
Leszek Świerczyński – SG, strajk maj, sierpień
Julian Świerczyński – SG, strajk sierpień
Roman Świercz – SG, strajk sierpień
Grzegorz Świerzyński – SG, strajk sierpień
Mirosław Świerzyński – SG, strajk sierpień
Marek Świrz – SG, strajk sierpień
Marian Świtek – Port Gdański, strajk

T
Henryk Tafel – SP – struktury podziemne
Henryk Talmon – SG, strajk w sierpniu
Roman Taran-Zygmański – SG, strajk sierpień, rzecznik prasowy strajku
Małgorzata Tarasiewicz – WiP pomoc dla strajkujących, współpracownik dziennikarstwa
Bogdan Taraszkiewicz – Port Gdański, strajk
Bogdan Taraszkiewicz – SG, strajk maj
Marek Tarczak – SG, strajk maj
Roman Tarka – SG, strajk sierpień
Maciej Tarnowski – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
Eugeniusz Tarzecki – SG, strajk maj
o. Stanisław Tasiemski – dominikanin, msze podczas strajku UG
Marek Tatula – SG, strajk maj, sierpień
mec. Jacek Taylor – prawnik, złożył 3 maja w Sądzie Wojewódzkim wniosek o rejestrację NSZZ „S” w SG
Piotr Tchórzewski – SG, strajk sierpień
Henryk Tederko – Stocznia Remontowa „Radunia”, przewodniczący strajku w sierpniu
Piotr Terba – SG, strajk maj
Marian Terlecki – Video Studio Gdańsk – realizator filmowy
Sylwester Terlecki – SG, strajk sierpień
Anatol Teśluk – SG, strajk sierpień
Jan Tkaczyk – GSR, W-1, udział w strajku w sierpniu
Kazimierz Tłomacki – SG, strajk sierpień
Jerzy Tobiasz – SG, strajk sierpień
Małgorzata Todorczuk – SG, strajk sierpień
Aleksander Todorowski – SG, strajk sierpień
Marek Tokarczyk – pomoc dla strajku w SG, kolportaż ulotek, jawne podpisywanie oświadczeń popierających strajki
Paweł Tokarski – SG, strajk maj, sierpień
Krzysztof Tołodziecki – SG, strajk maj
Andrzej Tomas – SG, strajk sierpień
Roman Tomaszewski – SG, strajk sierpień
Zdzisław Tomaszewski – SG, strajk sierpień
Maciej Tomski – SG, strajk maj, sierpień
Leszek Topczewski – SG, strajk sierpień
Leszek Topczewski – SG, strajk maj, sierpień
Jerzy Topolewski – SG, strajk maj
Sławomir Topolski – SG, strajk maj, sierpień
Kazimierz Trawicki – SG, strajk maj
Halina Trawińska – SG, strajk maj

Andrzej Treder – SP – struktury podziemne (odzn.)
Jan Tremimów – SG, strajk maj, sierpień
Tadeusz Trocki – pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
Adam Trofimow – SP – strajk maj i sierpień
Dariusz Trojanowski – SG, strajk sierpień
Mirosław Trusewicz – SG, strajk maj
Józef Trusczyński – SG, strajk maj
Adam Trybułowski – pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
Jerzy Trzciniński – SG, strajk w sierpniu
Michał Trzciniński – SG, strajk sierpień
Bronisław Trzebiatowski – SG, strajk sierpień
śp. Czesław Trzeciak – SG strajk sierpień, członek KS i Prezydium TKZ NSZZ „Solidarność”
Edwin Trzos – SG, strajk maj
Barbara Tuge-Ereńska – pomoc organizacyjna dla strajkujących
Wojciech Turek – pomoc dla strajku w SG, kolportaż ulotek, jawne podpisywanie oświadczeń popierających strajki sierpniowe
Włodzimierz Turcki – SG, strajk sierpień
Włodzimierz Turzyński – SG, strajk maj, sierpień
Donald Tusł – pomoc organizacyjno-poligraficzna dla strajkujących ze strony Spółdzielni „Światlik”
Jerzy Twardowski – SG, strajk maj, sierpień
Tadeusz Tyłus – SP – struktury podziemne
Piotr Tyma – strajk UG
Leszek Tyszewski – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-3

U
Anna Ulathar – biuro „S” w Brukseli – pomoc dla strajkujących
dr Jerzy Umiasowski – pomoc lekarska dla strajkujących, maj, sierpień
Piotr Uniewicz – udział – wsparcie strajku w SG, maj
Leszek Urba – SP, struktury podziemne
Joanna Urban-Majewska – SG, strajk sierpień, GAI
Henryk Urbanowicz – SG, strajk maj, sierpień
Leszek Urbański – strajk UG
Maciej Urbański – strajk UG
Piotr Urbański – łącznik, wsparcie dla strajkujących
Krzysztof Uśnik – SG, strajk sierpień

V, W
John Vanderveken – sekretarz generalny MKWZZ, odwiedził strajk w SG
Roman Wachlak – SG, strajk maj
Tomasz Wacko – druk i kolportaż ulotek strajkowych
Roman Wadzula – SG, strajk sierpień
Mirosław Waga – SG, strajk sierpień
Antoni Walczak – SG, strajk sierpień
Mariusz Walczak – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-3.2 sierpień
Ryszard Walczewski – SG, strajk sierpień
Wiesław Walendziak – strajk UG
Renata Walenis – SG, strajk maj
Wojciech Waliszewski – SG, strajk maj
Mikołaj Walczyk – strajk UG
Lech Wałęsa – główny negocjator w rozmowach z przedstawicielami rządu ze strony strajkujących w maju i sierpniu
Marek Watuszko – strajk UG
Tadeusz Warczyński – SG, strajk maj, sierpień
Dariusz Warczyński – SG, strajk sierpień
Aleksandra Wardecka – pomoc organizacyjna dla strajkujących
Henryk Wardecki – SG, strajk maj, sierpień
Waldemar Wardecki – pomoc organizacyjna dla strajkujących
Krzysztof Warejko – SG, strajk sierpień
Jacek Werengowski – FMW, wsparcie dla strajkujących
Krzysztof Wargan – uczestnik strajku na UG
Kazimierz Warpechowski – SG, strajk sierpień
Kazimierz Wasilewski – SP, struktury podziemne (odzn.)
Dariusz Wasielewski – strajk UG
Zbigniew Wasuk – SG, strajk sierpień
Lech Waskiewicz – SG, strajk maj
Marzena Zych-Wasielewska – strajk UG
Tadeusz Wawrzyniak – SG, strajk sierpień
Bogusław Wawrzyniacki – strajki PG
Henryk Wąs – SG, strajk maj, sierpień
Danuta Wąs – SG, strajk maj
Grzegorz Wąsowicz – SG, strajk sierpień
Jarosław Wąsowicz – FMW, pomoc dla strajkujących, pomoc w organizacji demonstracji na meczu Lechia – Górnik
Marek Wąsowicz – SG, strajk sierpień
Janina Wehrstein – pomoc represjonowanym – Komisja Interwencji i Praworządności NSZZ „Solidarność”, organizacja pomocy w kościele św. Brygidy
Waldemar Weier – SG, strajk sierpień
Zdzisław Wejerski – SG, strajk maj, sierpień
Zbigniew Went – SG, strajk sierpień
Jan Weralski – SG, strajk maj, sierpień
Tadeusz Werdecki – SG, strajk maj, sierpień
Jacek Werengowski – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
Mirosław Weresa – SG, strajk sierpień
... Werowska-Lesiak – SG, strajk sierpień
Klaudiusz Wesolek – WiP, strajk UG, strajk SG, maj, sierpień
Edward Wesolowski – SG, strajk sierpień
Krzysztof Wesolowski – SP – struktury podziemne (odzn.)
Mieczysław Wesolowski – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-4 sierpień
Zbigniew Wesolowski – SG, strajk sierpień
Grzegorz Węsierski – SG – struktury podziemne
Andrzej Węgorek – SG, strajk maj, sierpień
Marek Węgierski – SG, strajk maj
Jacek Węgierski – SG, strajk maj
Mieczysław Wiączek – SG, strajk sierpień
Jarosław Wichmanowski – SG, strajk sierpień
Marek Wichyćiel – SG, strajk sierpień
Stanisław Widuto – SG, strajk w maju i sierpniu
Henryk Widz – SP – struktury podziemne (odzn.)
Andrzej Wierzch – SG, strajk maj, sierpień

Mariusz Wieczorek – łącznik ze strajkującą SG, kolportaż pism bezdebitowych
 Jerzy Wieczorek – SG, strajk maj
 Ryszard Wieczorek – SG, strajk maj, sierpień
 Barbara Wieland – SG, strajk maj
 Jacek Wieland – SG, strajk maj, sierpień
 Andrzej Wielowieyski – doradca, przedstawiciel Episkopatu Polski
 Marcin Wierzbowski – FMW Region Pomorze Wschodnie, pomoc dla strajkujących, akcje kolportażowe
 Sławomir Wiewiórski – udział w strajku w SP
 Krzysztof Więchowowski – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Więchowowski – SP – strajk maj i sierpień
 Jerzy Wijalis – SG, strajk maj, sierpień
 śp. Wiesław Wika-Czarnowski – Port Gdański, strajk
 Adam Wikiel – strajk UG
 Barbara Wikiel – strajk UG
 Janusz Wikowski – udział i czynna pomoc dla SG w maju i sierpniu
 Józef Wiktor – SG, strajk sierpień
 Mariusz Wilczyński – FMW, redaktor naczelny „Solidarności” Pisma Regionu Gdańskiego, organizacja drukami i redakcja biuletynów strajkowych
 Małgorzata Wilińska – 68 Gdynia Drużyna Harcerzy, pomoc strajkującym, akcje ulotkowe
 Krzysztof Wiliński – SG, strajk maj, sierpień
 Mariusz Wilk – pomoc dla strajkujących stoczniowców – maj, sierpień
 Wojciech Wilszewski – SG, strajk sierpień
 Zdzisław Winczura – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Halina Winiarska – aktorka, sierpień, występ w SG
 Włodzimierz Winkler – SG, strajk maj
 Zbigniew Wiśzowaty – SG, strajk maj, sierpień
 Urszula Wiśniewska – SG, strajk maj
 Andrzej Wiśniewski – SG, strajk maj, sierpień
 Roman Wiśniewski – SG, strajk maj, sierpień
 Piotr Wiśniewski – SG, strajk maj
 Adam Wiśniewski – SG, strajk maj
 Tadeusz Wiśniewski – SG, strajk maj, sierpień
 Michał Witczak – SG, strajk maj, sierpień
 Leszek Witek – SG, strajk sierpień
 Dariusz Witkowski – SG, strajk sierpień
 Henryk Witkowski – NZS, udział w strajku na UG (obecnie duchowny)
 Jarosław Wittstock – udział w strajku na Uniwersytecie Gdańskim
 Alojzy Wituk – SG, strajk maj
 Bogusław Włoch – SP – struktury podziemne
 Mariusz Włodarczyk – SG, strajk maj, sierpień
 Zdzisław Włodarczyk – SG, strajk maj
 Marek Wnorowski – SG, strajk maj, sierpień
 Jerzy Wnuk – SG, strajk sierpień
 Grzegorz Wocior – SG, strajk maj, sierpień
 Joanna Wojciechowicz – współtwórczyni GAI Solidarność, wsparcie strajku w maju i sierpniu
 Edmund Wojciechowski – SG, strajk sierpień
 Marcin Wojewski – strajk PG, KS
 Tadeusz Wojtal – SG, strajk sierpień
 Andrzej Wojtaszek – SG, strajk sierpień
 Ryszard Wojtaszewski – SG, strajk maj
 Adam Wojtczak – SG, strajk maj
 Danuta Wolak – SG, strajk maj
 Ryszard Wolf – SG, strajk maj
 Piotr Wołos – FMW, wsparcie dla strajkujących,
 Ryszard Wołowczyk – SG, strajk sierpień
 Jerzy Wonka – FMW, strajk na UG i wsparcie dla strajkujących stoczni
 Andrzej Wosiński – SG, strajk sierpień
 Dariusz Wójcik – wsparcie dla strajkujących,
 Jan Wójcik – SG, strajk maj, sierpień członek KS, KZ NSZZ „Solidarność”
 Jan Wójcik – SP, struktury podziemne
 Stanisław Wójcik – GSR, KS
 Zbigniew Wójcik – SG, strajk sierpień
 Roman Wójcik – SG, strajk maj
 Tomasz Wójtowicz – śpiewak, występ w stoczniach, sierpień
 Piotr Wrona – SG, strajk sierpień
 Edmund Wroński – SG, strajk maj, sierpień
 Jacek Wróbel – SG, strajk maj, sierpień
 Zdzisław Wróblewski – SG, strajk sierpień
 Jan Wrzosek – SG, strajk sierpień
 Maria Wszelaczyńska – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Wojciech Wuciński – SG, strajk sierpień
 Eugeniusz Wyczling – SG, strajk sierpień
 Krzysztof Wypych – SG, strajk sierpień
 Henryk Wyrzykowski – SG, strajk sierpień
 Piotr Wysoki – uczestnik strajku na UG, druk i kolportaż ulotek
 Wojciech Wysocki – SG, strajk sierpień
 Piotr Wysokoński – FMW, pomoc dla strajkujących, akcje ulotkowe
 Krzysztof Wyszowski – doradca, wykłady, maj, sierpień
 Henryk Wyszychowski – SG, strajk maj
 Roman Żylicz – SP – struktury podziemne

Z, Ż

Mirosław Zaborowski – SG, strajk maj
 Wiesław Zaborowski – SG, strajk sierpień
 Zbigniew Zaborowski – SG, strajk sierpień
 Jerzy Zabrocki – SG, strajk sierpień
 Czesław Zachacz – GSR, członek Kom. Wydz. wydział HITIPP sierpień
 Ireneusz Zachara – SG, strajk maj
 Leszek Zacharski – SG, strajk sierpień

Ireneusz Zaczara – SG, strajk sierpień
 Aleksander Zadernowski – SG, strajk maj, sierpień
 Ireneusz Zagórski – SG, strajk sierpień
 Jerzy Zajac – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Roman Zajac – SP, strajk w sierpniu
 Tomasz Zajac – strajk UG
 Adam Zajdlewicz – SG, strajk maj
 Przemysław Zakrzewicz – strajk UG
 Arkadiusz Zakrzewski – SG, strajk sierpień
 Andrzej Zakrzewski – SG, strajk maj, sierpień
 Zbigniew Zakrzewski – SP – strajk maj i sierpień
 Sławomir Zalecki – SG, strajk maj
 Krzysztof Zaleski – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Leszek Zaleski – strajk PG
 Mariusz Zaleski – SG, strajk sierpień
 Tadeusz Zaleski – udział, wsparcie strajku na UG
 Grzegorz Zalewski – SG, strajk sierpień
 Jan Zalewski – SP, struktury podziemne
 Władysław Zalewski – SG, strajk sierpień
 Witold Zalewski – SG, strajk maj, sierpień
 Zdzisław Zalewski – SP – struktury podziemne
 Radek Załęski – SG, strajk sierpień
 Zbigniew Zambrowicz – SG, strajk sierpień
 Adam Zapaśnik – lekarz, dostarczał leki dla strajkujących
 Andrzej Zapaśnik – SG, strajk sierpień
 Piotr Zaradny – strajk PG, KS
 Tadeusz Zaremski – SG, strajk sierpień
 Andrzej Zarebski – doradca, strajki w maju i sierpniu
 Czesław Zarębski – GSR, członek Kom. Wydz. wydział Z-2 sierpień
 Zdzisław Zarzycki – SG, strajk sierpień
 Kazimierz Zatorski – SG, strajk sierpień
 Danuta Zawadzka – wsparcie strajków w maju i sierpniu
 Grzegorz Zawadzki – SG, strajk sierpień
 Stefan Zawadzki – Port Gdański, magazyn i kolportaż materiałów bezdebitowych
 Zbigniew Zawadzki – SG, strajk sierpień
 Alicja Zbierajewska – strajk UG
 Tadeusz Zbytek – strajk w SG, maj i sierpień
 Antoni Zdancewicz – SG, strajk maj, sierpień
 Kazimierz Zdeb – SP – struktury podziemne (odzn.)
 Andrzej Zdrojewski – SG, strajk sierpień
 Stanisław Zegar – SG, strajk maj, sierpień
 Marek Zgorzelski – SG, strajk maj, sierpień
 Dariusz Zieliński – SG, strajk sierpień
 Ireneusz Zieliński – SG, strajk maj
 Krzysztof Zieliński – GSR, członek Kom. Wydz. wydział PD -3 sierpień
 Leszek Zieliński – SG, strajk sierpień
 Stanisław Zieliński – SG, strajk sierpień
 Tomasz Zieliński – SG, strajk maj, sierpień
 Waldemar Zieliński – udział w strajku w SP
 Piotr Ziętek – SG, strajk maj
 Katarzyna Zimmer (obecnie Zimmer-Drabczyk) – zaopatrzenie dla strajkujących UG, przygotowanie plakatów
 Stanisław Zimny – SG, strajk sierpień
 Jerzy Zimowski – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Paweł Zińczuk – SG, strajk maj KZ NSZZ „S”
 Waldemar Ziobro – SG, strajk sierpień
 Gwidon Zlatkes – WiP, wsparcie dla strajkujących,
 Zdzisław Złotkowski – GSR, pomoc dla strajkujących w kościele św. Brygidy
 Tomasz Złotoś – strajk UG
 Marian Zonek – SG, strajk maj
 Dariusz Zasada – SG, strajk maj
 Alfons Zulewski – SG, strajk maj
 Bożena Zwoleńnik – SG, strajk maj
 Tadeusz Zydel – SG, strajk maj
 Krzysztof Zyskowski – SG, strajk sierpień
 Bogdan Żabiński – SG, strajk maj, sierpień
 Krzysztof Żabiński – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Mirosław Żak – SG – maj i GSR (członek KS w sierpniu
 Maria Żelazna – strajk UG
 Zbigniew Żelichowski – SG, strajk sierpień
 Mieczysław Żuk – SP, struktury podziemne (odzn.)
 Franciszek Żmuda – Port Gdański, strajk
 Krzysztof Żmuda – SP strajk maj i sierpień
 Krzysztof Żrubek – SG, strajk maj
 Ludwik Żukowski – SG, strajk maj, sierpień
 Leszek Żylak – GSR, sierpień
 Witold Żylicz – pomoc organizacyjna dla strajkujących
 Marek Żyliński – SG, strajk maj

Bibliografia

- Arkadiusz Kazański, „Solidarność” w SG, grudzień 1981
- Sierpień 1988
- Edmund Szczesiak, My, podziemi
- Krzysztof Leski, Solidarność w podziemiu
- wykazy sporządzone przez komisje międzyzakładowe NSZZ „Solidarność” w: Stoczni Gdańsk SA, Gdańskiej Stoczni „Remontowa” im. Marszałka J. Piłsudskiego, Stoczni Północnej, Porcie Gdańskim, Politechnice Gdańskiej, a także Video Studio Gdańsk, Federacji Młodzieży Walczącej oraz zgłoszeń osób indywidualnych

Ankieta – dla uczestników strajków z 1988 roku na Wybrzeżu (oraz osób wspierających)

Zarząd Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność” przygotowuje się do wydania publikacji – wraz z innymi instytucjami i partnerami społecznymi – poświęconej głównie strajkom z 1988 roku na Wybrzeżu. Jej podstawą mają być wypowiedzi aktywnych uczestników tamtych wydarzeń. Książka ta – oprócz celów poznawczych, dokumentacyjnych – za ważne uznaje oddanie należnego szacunku, podziękowań, dowodu pamięci uczestnikom wydarzeń, które były ważnym krokiem do Wolnej Polski.

W związku z tym przygotowaliśmy zestaw pytań (ankietę), w której nie ograniczamy objętości wypowiedzi. Opracowanie należy przesłać na adres: Zarząd Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”, 80-852 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24 (pok. 119), najlepiej także w wersji elektronicznej: wojciech.ksiazek@solidarnosc.gda.pl.

Chcielibyśmy, gdyby okazało się to czasowo możliwe, wydać publikację w 2009 roku, dlatego prosimy o nadesłanie odpowiedzi najlepiej przed końcem października 2008 roku.

Wojciech Książek
 Prezydium Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”

Wypowiedzi powinny koncentrować się wokół takich pytań, jak

1. Jakiego okresu czasu dotyczy Pana/Pani wypowiedź?
2. Jaki był Pana/Pani udział w przygotowaniu i przeprowadzeniu strajków-protestów w 1988 roku (ew. funkcje i zadania w komitetach strajkowych)?
3. Jakie fakty Pan/Pani pamięta z tamtego czasu (przygotowania, organizacja, realizowane przez siebie zadania, ciekawe zdarzenia)?
4. Które z osób współpracujących w trakcie strajku chciałby Pan/Pani wyróżnić najbardziej i dlaczego?
5. Proszę ocenić z dzisiejszej perspektywy tamte działania i ich skutki (czy nie żałuje Pan/Pani tamtego działania)?
6. Ewentualne uwagi inne (także zapamiętane anegdoty, ciekawostki).

Prosimy podać także

- a. Dane korespondencyjne: imię i nazwisko, adres, telefon kontaktowy, e-mail
- b. Ewentualne dodatkowe informacje, czy posiada się pamiętki ze strajków (zdjęcia, dokumenty, eksponaty), które mogłyby być wykorzystane w publikacji lub wystawie (oczywiście gwarantujemy zwrot).

DZIĘKUJEMY!

Strajki w 1988 roku

- 26 kwietnia 1988 r. – Kraków Nowa Huta (noc z 4/5 maja) pacyfikacja, później kilka zakładów – m.in. Huta Stalowa Wola
- 2-10 maja 1988 r. – strajk w Stoczni Gdańskiej koniec – wyjście ze Stoczni Gdańskiej we wtorek – 10 maja, o godz. 20.
- 3-6 maja 1988 r. – strajk na Uniwersytecie Gdańskim
- 4-5 maja 1988 r. – strajk na Politechnice Gdańskiej
- sierpień 1988 r. – strajki na Górnym Śląsku i w Szczecinie
- 22 sierpnia – 1 września 1988 r. – strajk w Stoczni Gdańskiej i Stoczni Północnej (23 sierpnia przystąpiła Gdańska Stocznia Remontowa i Port Gdański, 24 sierpnia – stocznia „Wisła” i „Radunia”)
- 5-20 września 1988 r. – czas zwolnienia z pracy 30 uczestników strajków w Stoczni Północnej (podobne problemy wystąpiły w porcie gdańskim)
- 7-8 listopada 1988 r. – strajk w Gdańskiej Stoczni Remontowej im. marsz. J. Piłsudskiego

Opr. Wojciech Książek przy współpracy Barbary Markiewicz, Krystyny Chojnowskiej – Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” Regionu Gdańskiego oraz Biura Informacji i Promocji Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „Solidarność”

Publikacja ukazała się dzięki dotacji finansowej Pomorskiego Urzędu Marszałkowskiego